Tampella TÄNÄÄN

N:o 9–10 1962

VIRKISTYSKÄVELYKILPAILU

jatkuu, kunnes retkeilyhiihto alkaa

N:o 1 Varalan portin pohj. puolella, aidan vieressä männyn kyljessä.

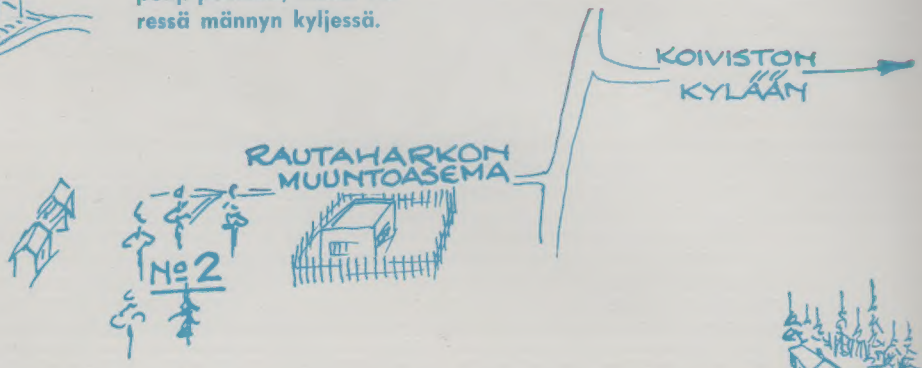

N:o 2 Rautaharkon muuntoaseman pohj. puolella kuusen kyljessä.

N:o 3 Kaupin urheilumajan saunan lähellä.

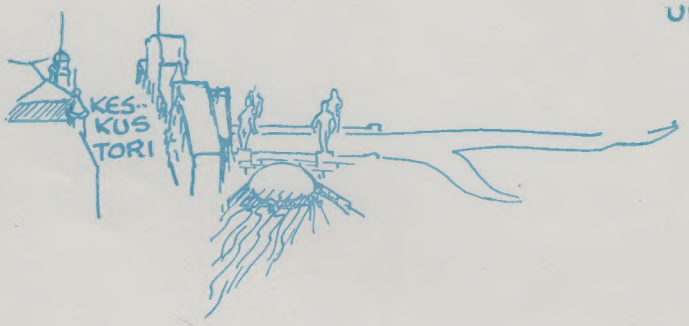

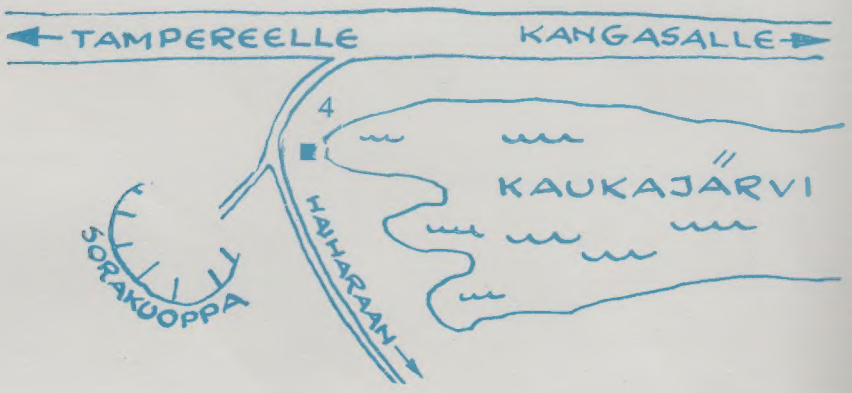

N:o 4 Haiharan tienvarressa koivun kyljessä.

— Jokaisessa pisteessä "postilaatikko", mihin käynnistä jätettävä päivämäärällä, kävijän nimellä ja osastolla varustettu paperilippu.
— Vain yksi käynti päivässä ja keskimäärin neljä käyntiä viikossa.
— Kävijöiden määrästä riippuen jaetaan runsaasti palkintoja.

TAMPELLAN URHEILULAUTAKUNTA

Kansikuva: "Syksyisellä veneretkellä Näsijärvellä" (valok. Pertti Järvinen).

Tampere
Kirjapaino Hermes Oy
1962

Tampella TÄNÄÄN

N:o 9—10 JULKAISIJA: Oy TAMPELLA Ab 1962

TOIMITUSKUNTA: Päätoimittaja: fil.maist. A. TIENARI

PÄÄKONTTORI:	PELLAVATEHDAS:	KONEPAJA:	LAPINNIEMI:	INKEROINEN:	HEINOLA:
konttoripäällikkö B. Enderlein ja neiti Sylvi Solin	dipl.ins. A. Vikkula, työnjoht. O. Heinonen ja neiti Eeva Tarkka	ins. P. Autero, kontt. Helvi Ahonen ja tark. E. Österman	konttoripääll. O. Näsi, ins. E. Pöllänen ja sos.virk. M. Malminen	sosiaalipäällikkö A. V. Videnoja	sosiaalipäällikkö O. Linnakko

Kilvan kestää...

(Suomalaisen työn merkeissä)

Suomi on taloudessaan auttamattomasti riippuvainen muista maista. Pieni maa voi tulla yksin omillaan toimen vielä vähemmän kuin suuret, jotka nekin ovat tunnustaneet tarvitsevansa kansainvälistä kauppaa. Vielä äsken elimme eristäytynyttä mäyrän elämää, otimmepa säännöllisesti makeat talviunetkin. Nyt on lopullisesti alkanut rajojemme avautuminen. Matka täältä maailman markkinoihin ei ole enää pimeä ja karikkoinen Itämeri, vaan tavallinen reitti maailman liikenneväylillä. Sijaintimme ei ole eristetty, jäinen Pohjola, vaan numero aikatauluissa.

Olemme päättäneet nostaa elintasoa. Tiedämme, että se vaatii taloudellista kasvua eli kansantulon lisääntymistä asukasta kohden vuodessa. Päätös ei ole hullumpi, koska nytkin olemme jo maailman viidentoista valitun joukossa. Tilanne on vain sikäli erikoinen, että muissa maissa on tehty samantapaisia päätöksiä. Käytännössä ne merkitsevät kaikkialla oman tuotannon ja viennin lisäämistä.

Kansainvälinen kilpailu kiristyy hätkähdyttävällä vauhdilla. Avoin osallistuminen siihen ja myös tyydyttävä menestys ovat suomalaisille ellei leivän, niin ainakin särpimen ehto. Olisi todella onnetonta, jos tätä kilpailuvaatimusta ei käsitettäisi nyt rimaksi, joka suomalaisten on ylitettävä yhtä aikaa samalla seipäällä. Se ylitys vaatii yhtä aikaa tapahtuvan ponnistuksen j o k a i s e l t a.

Jokaista tarvitaan siksi, että meidän on yhteisillä päätöksillä varustettava tuotantomme kilpailuedellytyksillä, jotka ovat verrattavissa muualla vallitseviin edellytyksiin. Nykyisellään esimerkiksi liikevaihtoverolakimme suosii ulkomaista teollisuutta omamme kustannuksella.

Toiseksi jokaista tarvitaan siksi, että itse kunkin on kyettävä arvostamaan omassa maassa tehtävää työtä — niin henkistä kuin aineellistakin — pyrittävä nostamaan sen arvoa oman itsensä kehittämisellä ja antamalla etusijan suomalaiselle työlle siellä, missä se on muun tarjolla olevan kanssa kilpailukykyistä.

Piirustuskonttorin uudisrakennuksen

harjannostajaiset

Tampellan toimistokeskuksen rakennussuunnitelman ensimmäinen rakennusvaihe, piirustuskonttorin rakennus, on saatu niin pitkälle, että sen harjannostajaisia vietettiin Tampellan juhlasalissa maanantaina 22. 10. runsaan kutsuvieras- ja rakentajajoukon läsnäollessa.

Reippaan, hanuritaiteilija Kupin soittaman alkumarssin jälkeen piti Tampellan toimitusjohtaja Johan Nykopp tervehdyspuheen, missä hän lausui kiitoksen sanoja niin rakentajille kuin niiden toiminimien edustajille, joiden kanssa tavalla tai toisella on oltu yhteistoiminnassa tätä rakennusta pystytettäessä. Nyt harjakorkeuteen ehtinyt rakennus, hän mainitsi, tulee palvelemaan konepajamme erästä voimakkaasti kehittyvää toimintamuotoa, suunnittelu- ja piirustuspuolta, minkä määrätietoinen kehittäminen on nykyaikaisen konepajateollisuuden perusvaatimuksia, mikäli konepaja haluaa pysyä kilpailussa mukana.

Rakennus on noussut ilahduttavan nopeasti, mistä kiitos lankeaa niin työnjohdolle kuin työntekijöillekin. Lopuksi toimitusjohtaja Nykopp toivoi, että rakennuksen viimeistelytyöt sujuisivat yhtä kitkattomasti kuin tähänastiset harjan saavuttamista edeltäneetkin rakennustyöt.

Nyt harjaan ehtineen toimistokeskuksen ensimmäinen rakennus käsittää viisi toimistokerrosta sekä sisään vedetyn 7:nen kerroksen lähinnä hissi- ja ilmastointikoneistoja varten. Rakennustilavuus on 19.460 m³ ja kerrospinta-ala 5.960 m². Pohjakerrokseen on suunniteltu kaksi kellaria, joiden tilat on varattu yhtymän yhteiskäyttöä varten.

Tätä vaativaa rakennustyötä silmällä pitäen on Tampellan johtokunta asettanut rakennustoimikunnan, johon kuuluvat toimitusjohtajan varamies Lauri Forsblom puheenjohtajana sekä jäseninä yli-ins. K. B. Nordman, piirustuskonttorin päällikkö L. Litma, konttoripäällikkö B. Enderlein ja dipl.ins. Kaj Sandsund.

Tontin käyttösuunnitelman on hahmoitellut prof. O. Kivisen arkkitehtitoimisto. Rakennuksen varsinaiset arkkitehtityöt on suorittanut Arkkitehtitoimisto H. Elomaa & Vartiainen. Rakennuskonstruktiot ovat insinööritoimisto M. Wahasen suorittamat. Rakennuksen LJS-ohjelman on laatinut Insinööritoimisto Calor dipl.ins. O. Ebelingin johdolla. Sähkösuunnitelmat ovat puolestaan Ekonon käsialaa. Kaikki edellämainitut toimistot ovat Helsingistä.

Rakennustyön suorittaa yhtymän oma uutisrakennusryhmä. Insinöörivalvonnan hoitaa dipl.ins. L. Lampinen ja työmaan vastaavana mestarina toimii rak.mest. L. Laukkanen apunaan rak.mest. T. Mäkelä ja työnjohtajana V. Salo.

Yhtymän Tampereen tehtaitten rakennusosastolta ovat työhön osallistuneet lisäksi ins. M. Löfgren sekä rak.mestarit A. Männistö ja E. Hannula. Tehtaitten sähkö- ja liikenneosasto samoinkuin keskusvarasto ovat hoitaneet niille langenneet tehtävät ins. K. Raevaaran osaston esimiesten V. Järvisen ja M. Niemisen vastuulla. Rakennustyön kustannusyhteenvedon kokoaa herra S. Kallioinen.

Rakennustyöhön liittyvät erikoistyöt ovat jakautuneet seuraavasti:

ilmastointi- ja hissityöt	Valmet Oy Lentokonetehd.
sähkötyöt	Havulinna Oy
vesijohto- ja saniteettityöt	Oy Radiator Ab
eristystyöt	Oy Wilcken & Co Ab
peltityöt	Pelti- ja muotorauta Valkeakoski
ikkunatyöt	Järvenpään Kone Oy

Uutisrakennusryhmä pyytää kiittää kaikkia edellämainittuja hyvästä yhteistyöstä ja rohkenee pitää selviönä, että se jatkuu työn loppuun asti. Uskomme myös, että työ sovittuna ajankohtana luovutetaan käyttäjilleen.

Kiitos jokaisen rakennusryhmän työntekijän työpanoksen on työ tähän asti sujunut täysin laskelmien puitteissa. Työn kulusta mainittakoon, että rakennusrungon ensimmäiset anturavalut suoritettiin 8 p:nä kesäkuuta ja 88 työpäivää myöhemmin syyskuun 20 päivänä valettiin rakennuksen 8. holvi, joka samalla oli 6. pääkerroksen vesikatto. Eri työvaiheet ovat hyvin niveltyneet toisiinsa ja, mikä on tärkeintä, ilman vakavampia työtapaturmia.

Tavanmukaisesta rakennusmateriaalin käytöstä mainittakoon, että rakennukseen on käytetty

betonilaudoitusta	16.000	m²,
betoniterästä	154	tonnia,
betonia	2.213	m³ ja
tiiliä	55.000	kpl

tähän harjannostajaistilaisuuteen mennessä.

Jotta rakennusryhmän kiitos ulottuisi kaikille asianosaisille, mainittakoon vielä Konepajan Ruokala-osuuskunta, joka on toiminut erinomaisesti ja työntekijöidemme kaloriantarpeeseen tavanmukaisilla kahvitunneilla toimittanut 1.120 metriä makkaraa ja tarjoillut 10.250 kuppia kahvia.

Harjannostajaistilaisuuden viihdeohjelmasta, josta nautittiin tarjoiltujen voileipien ja kahvinjuonnin lomassa, vastasivat näyttelijät Eero Roine ja Olavi Ahonen sekä hanuritaiteilija Kupi.

Rep.

Piirustuskonttorirakennus harjassa.

Konttorirakennuksen harjannostajaiset 22. 10. 62

Toimitusjohtaja J. Nykopp puhumassa.

Rakentajia lähikuvassa.

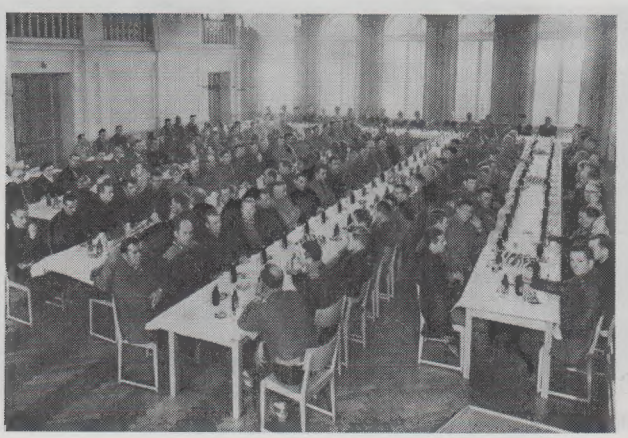

Harjannostajaistilaisuuden yleisömenestys oli taattu.

Kaarle Hautaviita kiitti rakentajien puolesta rakennustyömaan johtoa hyvästä yhteistoiminnasta ja yhtiön johtoa tarjoilusta.

TAMMERKOSKEN PARTAALTA

— **Epäedullista kehitystä.**
— **Omaisuuden kasautumisen merkitys.**
— **Työtapaturmat ja hyvät ajat.**
— **Tupakka ja terveys.**
— **Inhimillisten tekijäin osuudesta liikenneonnettomuuksissa.**
— **Henkilösuhteiden vaikutus terveyteen.**
— **Voimistellen voimaa ja vireyttä.**
— **Retkeillen terveyttä.**

Kaikissa virallisissa sekä yksityisten talouselämän asiantuntijain lausunnoissa korostetaan nykyisin, että parin edellisen vuoden ajan maassamme vallinnut korkeasuhdanne on syyskauden alkaessa taittunut ja suhdanteet ovat nyt kääntyneet heikkenevään suuntaan. Taloudellisen toimeliaisuuden nousun alkaessa hieman horjahdella maailmanmarkkinoilla juuri meidän vientituotteemme ovat joutuneet pahasti kärsimään alentuneesta menekistä ja laskevista hinnoista. Tämä on herkästi heijastunut maamme teollisuuteen ja tulee edelleen heikentämään erityisesti metsätalouden näkymiä.

Nyt vaikuttaa siltä, että maataloudessa sattunut katovuosi tulee asettamaan lopullisen pisteen koko korkeasuhdanteelle. Pari vuotta sitten tilanne ei vielä olisi ollut niin vakava kuin nyt, vaikka tappio silloinkin olisi tietysti ollut suuri. Nyt sadon osittaisen tuhoutumisen aiheuttamat menetykset kerrannaisvaikutuksineen saattavat helposti viedä viimeisetkin mahdollisuudet hyvien vuosien jatkumiselta. Tässä mielessä on sinänsä vähemmän merkityksellistä, keiden kannettaviksi vahingot ensikädessä tulevat, sillä lopulta ne kuitenkin levittävät vaikutuksensa eri puolille talouselämää.

Tulonmuodostuksen heiketessä maaseudulla kadon vuoksi — juuri samaan aikaan, kun metsäta-

Tampereen kaupunginjohtajat tutustuivat 21. 8. Tampellan tehtaisiin ja urheilutaloon, mistä kuvamme. Henkilöt oikealta kaup.joht. Lehtinen, Toni, Lindfors, Kaivola ja Vartola sekä opas maist. A. Tienari.

louden näkymät ovat heikentyneet — vähenevät kulutuskysyntä ja siten kaupankäynti sekä teollisuuden tuotantoedellytykset. Rakennustoiminta maaseudulla tulee ilman muuta myös kärsimään, ja maatalouden luotontarpeen kasvaessa tulevat rahoitusmahdollisuudet entisestäänkin vaikeutumaan. Myös työvoiman sijoittaminen saattaa muodostua odotettua vaikeammaksi ongelmaksi. Kaikki tämä tulee aikanaan näkyviin myös kokonaistuotannossa.

Suhdannekatsausten tähänastinen varovainen toiveajattelu on perustunut tavanomaiselle olettamukselle "ellei mitään odottamatonta tapahdu". Näyttää valitettavasti siltä, että tämä odottamaton nyt on tapahtunut. Taloudellinen tilanteemme on viime aikoina ollut niin epävarmalla pohjalla, että maataloutemme kokemat menetykset saattavat muodostua talouselämällemme kohtalokkaiksi.

* * *

Muutama vuosi sitten onnistui muuan vihainen nuori kiihkoilija tunkeutumaan erään maailman rikkaimpiin kuuluvan raharuhtinaan toimistoon. Vuolaasti puhuen hän opetti miljonäärille, kuinka tämän maailman rikkaudet pitäisi jakaa.

"On epäoikeudenmukaista, että yhdellä miehellä on miljoonia dollareita samaan aikaan kun hänen naapurinsa on köyhä!" hän selitti.

Rahamies kutsui sihteeriään ja pyysi tältä tarkat tiedot koko omaisuudestaan. Sillä välin hän etsi hakuteoksesta, kuinka monta ihmistä maapallolla asuu. Vertailtuaan numeroita ja tehtyään muutamia ripeitä laskelmia rahamies sanoi sihteerilleen:

"Antakaa tälle miehelle neljä centtiä. Se on hänen osuutensa minun omaisuudestani."

Tämä tarina valaisee muuatta taloudellista periaatetta, jonka jopa sosialistitkin tunnustavat: Jotta rahalla saataisiin aikaan jotakin pysyvästi arvokasta maailmassa, sen täytyy ensiksi kasautua omaisuudeksi — aivan samoin kuin vesi on patoamalla koottava, ennen kuin se voi käyttää voimalaitoksen dynamoita.

Vihainen nuori mies pystyi tuskin ostamaan postimerkkiäkään neljällä centillään. Mutta rahamies saattoi käyttää pääomaansa — voittoaan — uusien yritysten luomiseen, jotka koituivat tuhansien ihmisten hyödyksi.

Korkea elintasomme on voiton mahdollisuuden tarjoaman kiihokkeen tulos. Juuri voitto on talousjärjestelmämme kulmakivi. Se antaa käyttövoimaa sille laajentumiselle ja niille parannuksille, jotka mahdollistavat hintojen alentumisen, palkkojen kohoamisen ja kaikkien meidän turvallisuuden lisääntymisen.

* * *

Parin kolmen viimeksi kuluneen vuoden työtapaturmaluvut ovat olleet erityisen synkkää luettavaa. Sitä ennen vallinneen hyvän kehityksen on keskeyttänyt tapaturmakäyrän jyrkkä hyppäys ylöspäin. Mistä nämä pahan onnen vuodet johtuvat, kun tiedetään, että tapaturmantorjuntarintamalla tehdään jatkuvasti määrätietoista työtä? Selityskin on löydettävissä tapaturmatilastosta. Valitettava tosiasiahan näet on, että tapaturmatiheysluku nousee yleensä sellaisina vuosina, joina työntekijäin lukumäärä edelliseen vuoteen verrattuna kasvaa jyrkästi. Tällaiset vuodet ovat hyviä taloudellisia vuosia, työtä on paljon ja työntekijöiksi on otettava tavallista enemmän uutta työvoimaa, joka työolosuhteisiin tottumattomana on erityisen altista tapaturmille.

Tapaturmatiheyslukujen nousu hyvien taloudellisten suhdanteiden aikana ja samoin lihaviin vuosiin liittynyt moottoriajoneuvoliikenteen ja matkatapaturmien kasvu saattaisi pelkistetyn tilastotieteilijän mielestä olla yksinomaan mielenkiintoinen, tilastojen luonnonlakien tapaiseksi todistama väistämätön ilmiö. Myös muualla maailmassa, mm. Länsi-Saksassa, saadut kokemukset ovat omiaan tukemaan tätä käsitystä. Takaiskuja tapaturmatorjuntatyössä on saatu ennenkin, mutta siitä lähtien kun järjestelmällistä tapaturmatorjuntatyötä on tehty, on kehitys tällä työsaralla vuosikymmenien kuluessa ollut valtava. Tuloksiin pääseminen vaatii alituiseen uusien keinojen keksimistä vaarojen vähentämiseksi ja ihmisten herättämiseksi omakohtaiseen suojeluasenteeseen.

Vakuutusyhtiömme, Teollisuus-Tapaturman toimitusjohtaja N.v. **Veh** kirjoittaa Ehkäise Tapaturmia-lehdessä asiasta: "Koska tilastotaulukon luvut osoittavat, että menetettyjen työpäivien lukumäärä vuosityöntekijää kohden on pysynyt suunnilleen samalla tasolla, merkitsee tämä sitä, että nouseva tapaturmatiheys ensisijassa johtuu lievien tapaturmien lukumääräisestä kasvusta. Tämä voi olla laiha lohdutus nousevista tapaturmatiheysluvuista johtuvissa huolissa, mutta ei ole suinkaan perusteena sille, että annetaan tapaturmantorjuntatyön jatkua yksinomaan vanhoissa uomissa. Kuten jo aikaisemmin eri yhteyksissä on tähdennetty, on tehokkaasti aina pyrittävä tehostamaan tätä toimintaa, jolloin erikoisesti on kiinnitettävä huomiota nuoriin ja tottumattomiin työntekijöihin."

Kaikki keinot on nyt käytettävä hyvän ajan pahan varjon häätämiseksi!

* * *

Terveydenhoitolehdessä on vaikuttavalla tavalla käsitelty aihetta "Tupakka ja terveys" ja päädytty tässä tarkastelussa mielenkiintoisiin johtopäätöksiin, jotka varmaan kiinnostavat myös Tampella-Tänään lukijoita.

Tupakoinnin edut ovat miltei kokonaan psykologisia. Tupakointi voi auttaa joitakin ihmisiä välttämään lihavuutta. Ei ole mitään syytä otaksua, että tupakoiminen ehkäisisi neurooseja.

Savukkeiden polttaminen aiheuttaa keuhkosyöpää ja keuhkokatarria ja luultavasti edistää sepelvaltimotaudin ynnä eräiden harvinaisempien tautien kehittymistä. Se ehkäisee maha- ja pohjukkaissuolihaavan paranemista.

Tupakoinnin yksilölle aiheuttamia vaaroja on laskettu vertaamalla Englannin lääkäreiden kuolleisuuslukuja heidän tupakointitapoihinsa. 35-vuotiaan runsaasti savukkeita polttavan mahdollisuus kuolla seuraavan kymmenen vuoden aikana on 1:23, kun se tupakoimattoman osalta on 1:90. Vain 15 % tämän ikäisistä tupakoimattomista miehistä kuolee ennen 65 vuoden täyttämistä, mutta runsaasti tupakoivista 33 %. Tätä erotusta ei kuitenkaan kokonaisuudessaan voi lukea tupakoinnista johtuvaksi. Tupakointiin liittyvien sairauksien aiheuttamien kuolemien lukumäärä on suuri.

* * *

"Väsyneenä ajaminen voi olla yhtä vaarallista kuin ajaminen alkoholin vaikutuksen alaisena", kirjoittaa ylipoliisipäällikkö Fjalar Jarva Talja tiedottaa-lehdessä ja jatkaa:

"Jos suuttumus on vallannut mielen, on parasta lykätä lähtöhetkeä tai uskoa kuljetustehtävä toiselle. Jos tämä ei ole mahdollista, on ajettava tavallistakin varovaisemmin.

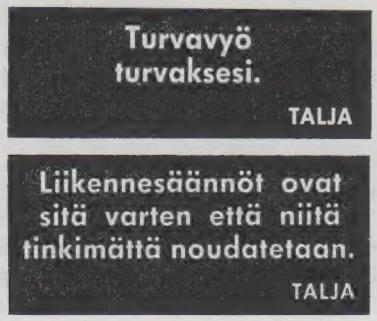

Edellä sanottu tuo mieleen ne pysyvät tekijät, jotka voivat vaarantaa omaa ja muiden turvallisuutta, ne luonteen piirteet tai oikeammin heikkoudet, jotka ovat monen ajovirheen perimmäisenä syynä. Harva autoilija tai moottoripyöräilijä voinee tosissaan väittää, ettei hän koskaan ole ajanut liian lujaa, toisin sanoen käyttänyt suurempaa nopeutta kuin mitä tilanne oikeastaan olisi edellyttänyt. Moni tietää myös, miten helposti voi tulla suorittaneeksi ohittamisen, joka itse asiassa on vaarallinen.

Miksi menetellään näin, vaikka vaara tajutaan?

Syitä löydämme eräissä luonteen piirteissä tai heikkouksissa, jotka eivät suinkaan ole harvinaisia eivätkä myöskään yleensä — pysyttäessä poissa liikenteestä — aiheuta kovinkaan suuria harmeja. Ajetaan ajattelemattomasti. ("Varmastikaan ei tapahdu mitään erityistä; enhän ole koskaan ajanut kolaria"). Annetaan valta mukavuudenhalulle. ("Eihän tässä vielä kannata vähentää vauhtia; tasaisesti vain"). Tällaiset näennäisesti kovin harmittomat luonteenpiirteet ovat olleet syynä moneen onnettomuuteen. Kuljettaja, jolle ei mitään ole sattunut, tuudittautuu vaarallisten kuvitelmien pariin. Hän luulee olevansa "vanha taitava ajaja", jolla on "hyvä reaktiokyky". Ajoon keskittyminen jää taka-alalle ja hän mietiskelee ajaessaan kaikkea muuta kuin senhetkistä päätehtäväänsä. Vähin erin muovautuu liikennesääntöjen noudattaminen aina entistä ylimalkaisemmaksi. Hän ei itse huomaa tulleensa aina vain varomattomammaksi. "Eihän ole tapahtunut mitään". Kunnes sitten eräänä päivänä tapahtuu.

Ajattelemattomien ja mukavuudenhaluisten ryhmä on suuri, mutta suuri on myös niiden määrä, jotka toimivat kärsimättömästi ("Minun on nopeasti päästävä tuon edellä ajavan ohi"). Tämän ryhmän tilillä on hyvin monia onnettomuuksia, joissa virheenä on ollut väärä ohittaminen, suuri nopeus tai väistämissäännösten rikkominen."

Yhdymme varauksettomasti ylipoliisipäällikkö Jarvan liiankin tosiin ajatuksiin ja annamme jokaiselle autoilijalle niiden perusteella yleisohjeen, että jokaisen on hyvä tuntea luonteensa pikku heikkoudet, jotta hän osaisi pitää ne kurissa silloin kun on kysymys liikenteestä.

* * *

Luimme työpaikkalehti "Säteriläisestä" tri Toivo A. Pihkasen mielenkiintoisen kirjoituksen "Henkilösuhteiden vaikutus terveyteen" emmekä malta olla lainaamatta joitakin ajatuksia tästä meille jokaiselle tärkeästä aiheesta.

"Mikä on työtovereiden keskinäinen suhde" tri Pihkanen kirjoittaa. "Mikä niiden henkilösuhteiden vaikutus ja osuus, jotka muodostuvat jossakin työryhmässä, työyhteisössä ja mikä on niiden yhteisön jäsenten yksityinen merkitys, jotka kuuluvat työyhteisöihin? Tiedämme, että joku erittäin vaikealuonteinen henkilö voi turmella ilmapiirin jossakin työryhmässä tyystin ja aiheuttaa haitallisia psyykkisiä vaikutuksia toisissa yhteisön jäsenissä. Tiedämme varsin hyvin, että jatkuva kaunansieto, katkeruus ja jännitys ym. voivat vaikuttaa esim. mahalaukkuumme siten, että haavasairautemme tai muu ruuansulatuskanavan häiriömme pahenemistaan pahenee paikallisista lääkintätoimenpiteistä huolimatta.

Toisaalta tiedämme, että esim. työyhteisö, jonka keskuudessa vallitsevat hyvät henkilösuhteet, aito ja oikea työtoveruus ja me-henki, voi luoda kestävän pohjan työlle ja työmenestykselle ja olla sitäpaitsi yksityisten yhteisöjäsenten turva ja tukikohtana myös työn ulkopuolella. Miten monessa tapauksessa ovatkaan työyhteisöt, työryhmät, ihmisten muodostamat pienyhteisöt olleet yksityisen jäsenensä tukena ja turvana tämän joutuessa sairauden, onnettomuuden tai muun vastoinkäymisen kautta vaikeuksiin." — Jätämme edellä esitetyt viisaat sanat arv. lukijaimme puntaroitavaksi.

* * *

Työterveyslaitos on ryhtynyt suorittamaan voimakasta valistustyötä säännöllisen liikuntatoiminnan alkuun saamiseksi niillä työpaikoilla, missä työntekijä joutuu työnsä vuoksi olemaan paikoillaan tai liikkumaan hyvin vähän. Asian johdosta lähetetyssä tiedoituslehtisessä sanotaan mm.:

"Koneellistumisen avulla on työ saatu muuttumaan hyvin vähän liikuntaa vaativaksi. Aikaisemman käsityksen mukaan tämä merkitsi samalla työn kevenemistä. Nykyiset kokemukset ja tutkimukset ovat kuitenkin osoittaneet, että liian pitkälle viety liikkeiden vähentäminen ei johdakaan enää toivottuun päämäärään, sillä pitkäaikainen paikallaanolo on jopa rasittavampaa kuin kohtuullista liikkumista vaativa vaihtelevampi työ. Liikuntakoneiston lihasten, luuston ja nivelsiteiden kunnon ylläpitäminen vaatii säännöllistä voitelua aivan samoin kuin mekaanisetkin koneet. Ihmiskoneen osalta voitelu tapahtuu laajarataisten ja voimakasta jännittämistä vaativien liikkeiden yhteydessä. Mikäli työ on teknillisistä seikoista johtuen jo muuttunut hyvin vähän tai ei ollenkaan liikuntaa tarjoavaksi tai erittäin yksipuoliseksi, on tämän ylikehittymisen mukanaan tuomia haittoja ryhdyttävä ehkäisemään. Ellei haluta muuttaa itse työn luonnetta, mikä usein on vaikeaa, on syytä harkita liikunnan järjestämistä työn lomaan. Tähän tarkoitukseen on muutamissa maissa ryhdytty käyttämään työpaikkavoimistelua. Sen avulla es-

tetään pitkäaikaiseksi ja yksipuoliseksi muodostuneen kuormituksen aiheuttamien haittojen syntyminen.

Työpaikkavoimisteluun sisällytettävät liikkeet on suunniteltava kutakin työtä ja työpaikkaa varten erikseen, koska työt ovat yksipuolisia kukin omalla määrätyllä tavallaan. Liikkeiden vaikutus on kohdistettava nimenomaan kuormituksen alaisiksi joutuneisiin kohtiin.

Työpaikkavoimistelu on lähinnä työtä keventävää ja sen mahdollisia haittavaikutuksia ennakolta ehkäisevää toimintaa. Yleiskunnon ylläpitäminen ja sen kohottaminen, joka edellyttää myös verenkiertoelimiin kohdistuvaa harjoitusta, on hoidettava vapaa-ajan harrastusten yhteydessä.

Liikunnan harrastaminen työympäristössä voi tapahtua kolmessa eri yhteydessä.

1. Työpaikalla yksin ja oma-alotteisesti.
2. Työpaikalla tai aivan sen välittömässä läheisyydessä yhdessä lähinaapurien tai koko osaston kanssa ja ohjaajan johdolla.
3. Välineillä, jotka on sijoitettu kulkuteiden tai yleisten käyttötilojen yhteyteen, oma-alotteisesti.

a. Näitä liikkeitä suorittaa itse kukin oman harkintansa mukaan silloin kun huomaa jonkin jäsenen tai vartalon osan joko puutuvan tai väsyvän tai silloin, kun tuntee kaipaavansa virkistystä. Yhdestä kolmeen liikettä riittää kerrallaan. Niihin kuluu aikaa korkeintaan yksi minuutti.

b. Useiden ihmisten tehdessä samaa ja pitkäaikaista paikallaanoloa edellyttävää työtä samoissa olosuhteissa on syytä järjestää muutaman minuutin pituinen yhteinen voimistelutauko työn lomaan silloin kun väsymystä alkaa esiintyä.

c. Välineiden avulla pyritään ohjaamaan sekä tehtaan että konttorin väki tekemään omaaloitteisesti muutaman sekunnin kestäviä tehokkaita liikkeitä silloin, kun he syystä tai toisesta poistuvat työpaikaltaan.

Työpaikkavoimistelu on osoittautunut oikein käytettynä tehokkaammaksi väsymyksen poistajaksi kuin pelkkä lepääminen, johon on käytetty juuri yhtä pitkä aika. Tästä syystä työpaikkavoimistelua voidaan kutsua aktiiviseksi lepäämiseksi.

* * *

Edellä esiintuotu työpaikkavoimistelusta ja sen merkityksestä ei suinkaan tarkoita sitä, että siinä annetut ohjeet käytäntöön sovellutettuna riittäisivät meidän itsekunkin liikuntatarpeen tyydyttämiseksi. Näin ei suinkaan ole asian laita. Me kaipaamme erikoisesti säännöllisin väliajoin tapahtuvaa liikuntaa raittiissa ulkoilmassa hapen tarpeemme tyydyttämiseksi sekä sydämen ja keuhkojen toiminnan vahvistamiseksi.

Tässä mielessä on Tampellan urheilulautakunta järjestänyt "rospuutto"-ajan retkeilykävelyn ja talvella hiihtoretkeilyn kilpailun merkeissä. Suosittelemme näitä molempia kilpailuja kaikille tampellalaisille ikään ja sukupuoleen katsomatta. Tunnuksemme olkoon: r e i p p a i l l e n k u n t o a m m e k o h e n t a m a a n.

Koskenlaskija.

PELLAVATEHTAAN KORJAUSPAJAN MIEHIÄ POTRETISSA NOIN 70 VUOTTA SITTEN.

Eturivissä vas.: Vesslin ja kolmas Kalle Helenius. Toisella rivillä vas.: Enbom, viides Kalle Andersson, kuudes August Sillman, seitsemäs Uusioksa, Ruokonen ja Lindfors. Kolmannella rivillä oik.: Vallenius ja viides Jussi Muurainen. Neljännellä rivillä vas.: Helenius ja kolmas Ahrlund.

Oppisopimuslaki ja oppilaskoulutus Tampellan konepajassa

Oppisopimuslain tullessa ensi vuoden huhtikuussa olleeksi voimassa 40 vuotta, lienee paikallaan tarkastella sen vaikutusta ammattioppilaskoulutukseen konepajassamme. Mainittu laki ja siihen vuosien mittaan liitetyt Kauppa- ja teollisuusministeriön antamat päätökset ja ohjeet määrittelevät sangen tarkasti ammattiin valmistumisen niin oppiajallisesti kuin tietomääräisestikin.

Lain 2 §:ssä määritellään oppilaaksi henkilö, joka ennenkuin on täyttänyt 21 vuotta, on mennyt työhön ammatinharjoittajalle oppiakseen ammatin, jonka oppimiseen vaaditaan vähintäin kahden vuoden oppiaika. Kun lain 3 §:ssä määrätään, että älköön ammatinharjoittaja pitäkö oppilasta tekemättä siitä kirjallista sopimusta (oppisopimusta), ei lain mukaan metallialan ammattimieheksi voi kouliintua ilman oppisopimustietä, koska meillä oppiaika on määrätty 3—4 vuodeksi.

Puuttumatta tässä yhteydessä lähemmin oppisopimuslain määräyksiin, toteamme vain, että se antaa velvoitteita sekä työnantajalle että oppilaille. Niinpä tulee työnantajan antaa oppilaalle sellaista opetusta, että tämä oppiajan päättyessä voi suorittaa hyväksyttävästi ammattikokeet; edelleen määrää laki, että työnantajan tulee totuttaa oppilasta ahkeruuteen ja hyviin tapoihin. Palkkaa saa oppilas koko sopimusajalta, jonka suuruus määräytyy työehtosopimuksen mukaisesti.

Tutkintolautakunta työssään. Ist. vas.: tark. Österman, ins. Hämäläinen, ins. Zimmer ja työnopett. Lehtinen. Seisomassa viilaaja-oppilaat Mynttinen ja Mäki.

Oppiaika päättyy ammattitutkintoon, ja saa oppilas, tultuaan siinä hyväksytyksi, työnantajaltaan oppitodistuksen sekä ammattioppilaslautakunnalta Kauppa- ja teollisuusministeriön allekirjoittaman ammattitodistuksen. Kiitettävin arvosanoin hyväksytty oppilas saa lisäksi kunniakirjan ja Tampereella rahapalkinnon, jonka suuruus tänä vuonna oli 6000:—.

Mainittakoon vielä, että nykyisten ohjeiden mukaan lyhin oppisopimusaika on 6 kk, josta 3 kk voi olla taannehtivaa. Tämä sellaisissa tapauksissa, jolloin oppilas omaa aikaisemmin mainitut 3—4 vuoden ammattikokemuksen sekä vaaditut teoreettiset tiedot, mutta ei ole ollut tilaisuudessa aikaisemmin olla oppisopimusoppilaana ja haluaa suorittaa ammattitutkinnon.

Kun oppisopimuskysymys on sangen monitahoinen ja paraillaan on uusi oppisopimuslaki tekeillä, ei tässä yhteydessä ole syytä enempää valoittaa itse lakia, vaan käymme tarkastelemaan miten se on vaikuttanut konepajamme ammattityöntekijäkasvatukseen voimassaolonsa aikana.

Oppisopimuslain astuttua voimaan 28. 4. 23, otettiin konepajalla ensimmäinen oppisopimusoppilas jo 7. 5. 23 valimoon (Eemil Johansson). Tästä lähtien on oppilaita otettu säännöllisesti vuosittain, määrän vaihdellessa tarvetta vastaavasti 6—12—24—30. Sotien jälkeen otettujen oppilaiden määrä on ollut 20 seutuvilla vuodessa, ja kun oppisopimusaika on yleensä ollut 3 vuotta, on yhtaikainen oppilasmäärä konepajalla viime vuosina ollut 65—80 suuruusluokkaa. Alkuvuosina oppilaita otettiin koulutettavaksi epäsäännöllisesti pitkin vuotta, sittemmin kaksi kertaa vuodessa, nykyisin kerran vuodessa kesäkuussa.

Alkuaikoina oppilas työskenteli ensin kolme kuukautta työkalujen antajana työkaluvarastossa, tarkoituksena oppia tuntemaan konepajatyössä tarvittavat työkalut ja niiden nimitykset. Tämän jälkeen hänet siirrettiin asianomaiselle työpajaosastolle, jolla hän työskenteli oppiaikansa osaston työnjohtajan valvonnan alaisena. Oppisopimusoppilaiden valvojaksi oli määrätty erikoinen insinööri o.t.o, joka toimi heidän huoltajanaan ja kurinpidollisena esimiehenään.

Oppiajan päätyttyä teki oppilas lain edellyttämänä näytetyönä jonkun tuotantoon liittyvän työn, josta selvisi oppilaan taito eri työtavoissa. Arvostelun kohteena oli piirustusten tuntemus, työn suoritus ja työhön käytetty aika, kuten nykyisinkin, joskin nykyään ammattitietouteen pannaan entistä suurempi paino.

Vuonna 1935 alkoi varsinainen keskitetty oppilaskoulutus, sillä tällöin perustettiin erityinen oppilasosasto veturikokoonpanohallin eteläpäähän, missä verkkoaidalla eroitettiin 6×16,5 metrin suuruinen alue oppilasosastoa varten. Tänne siirrettiin konepajan muilta osastoilta eräitä vanhempia työstökoneita, joilla oppilaille voitiin antaa peruskoulutusta. Konevahvuus oli 10 ja viilaajan työpaikkoja oli 15. Täällä koneis-

taja- ja viilaajaoppilaat työskentelivät 1—1½ vuotta ennen työpajaosastoille joutumistaan, jotavastoin mallipuusepän, valajan, vaskisepän, levysepän, hitsaajan ja hiojan oppilaat olivat koko oppiaikansa asianomaisella osastolla.

Oppilaat uudelle oppilasosastolle otettiin sanomalehti-ilmoituksen perusteella heinäkuussa, ja syyskuun 1 p:nä hyväksytyt oppilaat aloittivat työnsä edelläkerrottuun tapaan.

Vuonna 1946 oppilasosastoa suurennettiin siirrettäessä se luolarakennuksen 3:een kerrokseen, jossa se sai käyttöönsä 9×18 m suuruisen verkkoaidatun alueen. Myöhemmin aluetta vielä laajennettiin 200 m² käsittäväksi. Opetusta tehostettiin lisäämällä ohjelmaan entistä enemmän teoreettisia aineita sekä myöhemmin ottamalla työnjohtajan avuksi ensin koneistuksen, myöhemmin viilaustyön työnopettaja oppilasmäärän kasvaessa. Konekantaa saatiin myös lisätyksi ja nyt jo eräillä uusilla koneilla.

Kun oppisopimusoppilaita kasvattava oppilasosasto — 2 E — vuonna 1960 muuttui virallisesti konepajakouluksi, oli se järjestelyltään ja välineistöltään siksi täydellinen koululaitos, että Kauppa- ja teollisuusministeriö hyväksyi sen sellaisenaan käytettäväksi, ja toimi koulu näin vuoden ajan, pahimpana varjopuolena normien edellyttämien luokkahuoneiden puuttuminen.

Konepajakoulun siirryttyä vuosi sitten eli kesällä 1961 uusiin, varta vasten järjestettyihin tiloihin häkilärakennuksen yläkertaan, paranivat olosuhteet vielä huomattavasti, käytettävän kokonaispinta-alan lähes kolminkertaistuessa sekä konekannan huomattavasti lisääntyessä ja parantuessa. Mutta konepajakoulu on luku sinänsä, johon palataan erikseen toisessa yhteydessä.

Oppisopimusoppilaita on alusta lukien otettu 1. 9. 62 mennessä kaikkiaan 620, eli keskimäärin 15,5 oppilasta vuodessa. Konepajakoulun aikana on oppilaita otettu 30—34 vuodessa. Oppilaista ovat muutamat jatkaneet opintojaan teknillisessä koulussa ja -opistossa, saavuttaen huomattavia esimiespaikkoja sekä Tampellassa että muualla teollisuuden palveluksessa. Niinpä entisiä oppisopimusoppilaitamme ovat eräs konepajamme työpajainsinööri, moni teknikko, työnjohtaja, piirtäjä, tarkastaja ja urakanlaskija, huippupään ammattimiehistä puhumattakaan. Näin voimme todeta, että tähänastinen koulutuksemme on tuottanut hyviä tuloksia ei vain omaa konepajaamme silmälläpitäen, vaan myös valtakunnallisesti ottaen.

Tarkastellessamme oppisopimusluetteloamme selviää sieltä, että suurin osa ennen sotia olleita oppisopimusoppilaitamme on siirtynyt pois Tampellan palveluksesta. Tämä on osaksi sotien vaikutusta, osaksi luonnollisen vanhenemisen aiheuttamaa. Myöhemmin voimme havaita ammattitutkinnon suorittaneiden ammattimiesten yhä tiiviimmin pysyneen konepajamme palveluksessa. Kun täydellisen tilaston teko on sangen suuren työn takana ja sekin alati muuttuva, tyydymme tässä yhteydessä tarkastelemaan kahta pientä taulukkoa, joista saa jonkinlaisen kuvan siitä, miten oppilaat ovat pysyneet konepajan palveluksessa oppiaikansa jälkeen. Ensimmäinen taulukko on oppisopimustoiminnan alkupäästä ja osoittaa paljonko kymmenen ensimmäisen vuoden aikana olleista oppilaista oli jäljellä vuonna 1940. Toinen taulukko valaisee nykytilannetta vuosilta 1950—1960.

Ammattitutkinnon suorittaneiden pysyvyys palveluksesa alkuvuosina

	Otettu 1926—35	Eronnut 1926—40	Jäljellä 1940	Jäljellä %
Viilaajia	36	23	13	28
Sorvaajia	41	23	18	44
Jyrsijöitä	1	1	—	—
Mallipuuseppiä	11	5	6	55
Hitsaajia	—	—	—	—
Valajia	26	16	10	42
Hiojia	5	5	—	—
Levyseppiä	21	14	8	36
	131	87	55	42 %

Vuosien 1926—40 huomattavan suureen katoon on syynä osittain pidennetty sotapalvelusaika ja normaalia aikaisempi sotapalvelukseen joutuminen, mutta osalta myös ammattityövoiman puutteesta aiheutunut kova kilpailu eri laitosten kesken. Pienempien laitosten kannatti maksaa korkeampaa palkkaa valmiiksi näistä ollut mitään opetuskustannuksia. Tähän seikkaan on valtiovalta nyttemmin kiinnittänyt huomiota antamalla kouluttavalle laitokselle osittaista korvausta aiheutuneista koulutuskustannuksista.

Vuosina 1950—60 oppisopimusoppilaiksi otettujen pysyvyys konepajalla

	Otettu	Eronnut	Jäljellä 1. 9. 62	Jäljellä %
Viilaajia	83	19	64	77
Sorvaajia	53	17	36	68
Jyrsijöitä	14	5	9	64
Mallipuuseppiä	13	5	8	53
Hitsaajia	8	1	7	88
Valajia	8	7	1	12,5
Hiojia	5	3	2	40
Levyseppiä	1	—	1	100
	185	57	128	70 %

Eronneista on n. 14 sotaväessä ja 4 teknillisessä koulussa, jotka henkilöt yleensä palaavat palvelukseen. Tämä tekee tilaston loppusummaan n. 10 % lisäyksen "reservinä olevana työvoimana".

Kerrottakoon lopuksi, että oppisopimuskoulutus on liittynyt konepajan teknillisen johtajan toimialaan. Oppilaiden ja myöhemmin oppilasosaston valvojina ovat toimineet o.t.o.:

Ins. O. Perttunen	1923—24
Ins. P. Zimmer	1924—53
Ins. K. Oksanen	1953—edelleen.

Ins. Zimmer hoitaa muuten eläkkeellä ollen vielä nytkin näytetyö- ja ammattitutkintojärjestelyt, sekä

Lapinniemen puuvillatehtaalla suoritettiin lokakuun 9—11 päivän välisenä aikana kuulotutkimus ns. meluosastojen työntekijöiden keskuudessa. Kuvassa vas. terveyssisar Pirjo Björkmann, Oiva Rinne kehräämöstä, Eila Kulmala, Anna-Liisa Rantanen, Hilma Lantee ja tutkittavana oleva Maire Malm kutomosta.

Huonokuuloisuus ja sen torjunta työpaikalla

Olemme keskustelleet eräiden Tampellan insinöörien ja työnjohtajien kanssa huonokuuloisista työntekijöinä ja huonokuuloisuuden torjunnasta. Tällöin on käynyt selville, että huonokuuloiset työntekijät saattavat olla yhtä ammattitaitoisia kuin heidän työtoverinsa. He eivät ole myöskään sen tapaturma-alttiimpia kuin heidän hyväkuntoiset työkumppaninsa, sillä heidän muut aistinsa ovat sitä valppaampia tai he ovat muuten sitä varovaisempia.

Kielteisinä seikkoina näistä keskusteluista kävi ilmi, että vähänkään kovemmassa tehdaskoneiden aiheuttamassa melussa huonokuuloinen ei voi pitää kuulolaitettaan, sillä tämä melu muuttuu kuulolaitteen välityksellä aivan sietämättömäksi. Näin ollen keskustelu, esim. työmääräysten tai ohjeiden antaminen saattaa käydä vaikeaksi, ellei huonokuuloinen ole opetellut suun liikkeiden perusteella saamaan selville, mitä työnjohtajalla kulloinkin on hänelle sanottavaa tai ellei työnjohtaja pysty korostetuilla suunliikkeillä tai muilla liikkeillä ja kasvojen ilmeillä tekemään itseään ymmärretyksi. Kovaäänisesti annetut ohjeet ja määräykset taas saattavat ajattelemattomissa hyväkuuloisissa aiheuttaa hilpeyttä ja pilailua, mitä huonokuuloinen kenties ei aina oikein jaksa sulattaa. Siksi huonokuuloisten täytyisi välttää meluisia töitä sitäkin suuremmalla syyllä, kun on todettu, että heidän kuulonsa saattaa melussa kenties vielä nopeammin huonontua kuin vähemmän meluisissa töissä.

Erikoisesti korostivat nimenomaan meluisimpien työosastojen insinöörit ja työnjohtajat kuulon ennakkosuojelun suurta merkitystä. N.s. melunsuojatulppien käyttö pitäisi näillä osastoilla saada yleistymään ja niiden epämiellyttävät vaikutukset kuten korvahikoilu ym. tulppia kehitettäessä pois eliminoiduiksi. Meluisilla työosastoilla pitäisi tulppien ja muiden täytteiden

---

osallistuu edelleen työnantajan edustajana ammattitutkintotilaisuuksiin.

Oppilasosaston työnjohtajina ovat olleet seuraavat ammattityöntekijät:

— Jussi Syrjänen
— Eemil Laine
— Iivar Rautiainen
— Kauko Hirvonen
— Antti Nissinen
— Arvo Nieminen
— Erkki Heikkilä
— Pentti Ristimäki, sekä nykyisin konepajakoulun oppilastyöpajan vanhimpana tekn. Erkki Frondelius.

Edellä esitetystä läpileikkauksesta oppilaskoulutukseen oppisopimusteitse käy selville, että konepajassamme on kaukonäköisesti hoidettu ammattimiesten jälkikasvu ja on koulutustoiminta meillä nykyisin täysin vertailukelpoisella tasolla vastaaviin laitoksiin nähden, kehittyen edelleen konepajan tarpeen ja vaatimusten mukaisesti.

O:nen

INKEROISISTA

Työturvallisuusviikko Inkeroisissa

Syyskuun 24.—28. 9. 1962 välisenä aikana vietettiin Inkeroisten tehtailla työturvallisuusviikkoa, jonka keskeisinä tapahtumina olivat työturvallisuusmiesten, työnjohtajien ja insinöörien turvallisuustyötä koskevat neuvottelut, työturvallisuusnäyttely sekä työturvallisuustarkastukset työpaikoilla.

Ulkopuolisina asiantuntijoina esiintyivät viikon tilaisuuksissa insinööri Tor Rundberg Teollisuus-Tapaturmasta ja edustaja Egil Sandström Rikkihappo Oy:n Vaasan tehtailta.

Johtaja B. Bygdénin suorittaessa viikon avausta tehtaitten kerhohuoneistossa hän mainitsi puheessaan mm. "Teollisuus-Tapaturman työturvallisuustarkastuksissa on aina miellyttävää se, että niissä ei ainoastaan todeta puutteellisuuksia, vaan samalla saamme hyviä asiantuntijan neuvoja siihen, miten vaaran paikat voidaan parhaiten korjata. Viime syksyn tarkastuskäynnin jälkeen meillä jälleen on uuttakin tarkastettavaa, Paperitehtaan uusi puupunkkeri eli välivarasto. Toivottavasti pääsemme hyviin tuloksiin tämänkin viikon tarkastuksissa. Kuten sosiaaliosaston laatimasta ja jaetusta työturvallisuusviikon ohjelmasta näkyy, täällä pian esiteltävä työturvallisuusnäyttely on avoinna työturvallisuusviikon aikana joka päivä. Toivon, että Tampellan väki siihen runsaslukuisena tutustuu. Tarkastusten ohella järjestettävät viikon tilaisuudet ovat etupäässä neuvotteluluontoisia. Neuvottelujen tarkoituksena on tarkistaa turvallisuustyömme hyviä ja heikkoja puolia sekä löytää entistä tehokkaampia keinoja tapaturmien torjunnassa. Siksi on tärkeää, että insinööri- ja työnjohtajakunta kuin myös työturvallisuustoimikuntien työntekijäjäsenet nyt etukäteen miettivät uusia keinoja tapaturmien ehkäisemiseksi. Vain kitkattomalla yhteistyöllä me pääsemme eteenpäin ja löydämme parhaat mahdolliset keinot tapaturmapeikon kurissa pitämiseksi.

Johtaja B. Bygdén avaamassa Inkeroisten tehtaitten työturvallisuusviikkoa.

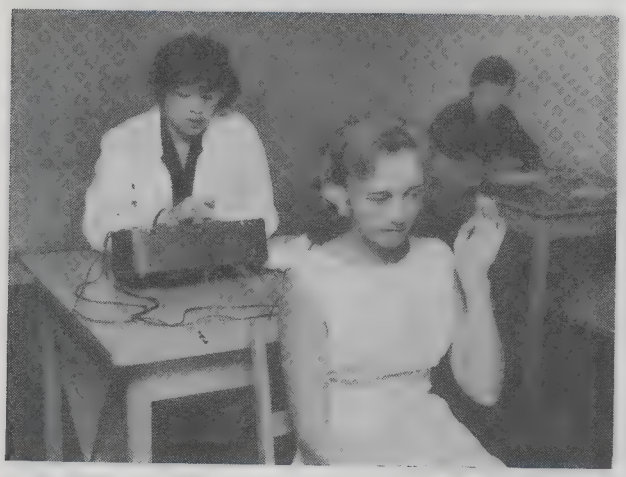

Terveyssisar rva Pirjo Björkman seuraa tarkasti audiometrin mittareita samalla kun tutkittavana oleva Anna-Liisa Rantanen pitää kättään ylhäällä kuulemisen merkkinä. Oikealla sos. virkailija rva Kerttu Särkijärvi merkitsee ylös asiaankuuluvat tiedot.

kuulua varsinaiseen työvälineistöön, jonka käytön täytyy olla tavanomaista ja asiaan kuuluvaa.

Tärkeänä pidetään yleisesti myös sitä, että kun joku työntekijä havaitsee kuulossaan tai kuuloelimissään jotain vikaa, hänen tulisi mahdollisimman varhaisessa vaiheessa kääntyä erikoislääkärin puoleen. Moni kuulovikainen on saanut pysyvän avun erikoislääkärin suorittamien hoitotoimenpiteiden ansiosta. Äskettäin kaksi tehtaamme hitsaajaa (Limnell ja Tanner) onnistuneen korvaleikkauksen ansiosta saivat toivotun avun.

Työturvallisuuslaki velvoittaa sellaisilla osastoilla, missä melu ylittää vissin rajan, suorittamaan määräajoin kuulotarkastuksia. Tätä kirjoitettaessa on Tampellan Tampereen tehtaissa alkanut Työterveyslaitoksen suorittama tarkastus, johon osallistuu yht. 800 työntekijää. Tätä tietä menestyksellisimmin taistellaan huonokuuloisuuden leviämistä vastaan ja saadaan ihmiset, joiden kuulo on huonontunut, pätevään hoitoon jo mahdollisimman varhaisessa vaiheessa.

Insinööri Tor Rundberg Teollisuus-Tapaturmasta puhumassa työturvallisuustoiminnan merkityksestä teollisuudessa.

Tehtaittemme tapaturmatilasto parhaiten antaa meille viitteet siitä, millä sektorilla turvallisuustyötä ja valvontaa on tehostettava. Yksi tällainen valvontakohde on uhkaavasti lisääntyneet työmatkatapaturmat, joiden torjuntaan ja myös valvontaan pyydän teitä tulevissa neuvotteluissa kiinnittämään vakavaa huomiota.

Nykyään puhutaan paljon lääkeaineitten väärinkäytöstä. Meilläkin on syytä tarkistaa ensiapukaappien sisältöä niissä olevien lääkeaineitten osalta. Meidän turvallisuustyömme organisaatio työturvallisuustoimikuntineen mielestäni on paras mahdollinen, mutta paraskaan ei ole kyllin hyvä. On täysi syy neuvotella, olisiko organisaatiopuolta nykyisestään tehostettava ja millä tavalla."

Seuraavassa luomme lyhyen katsauksen niihin kysymyksiin, joita työturvallisuusviikon aikana eri neuvotteluissa pohdittiin.

Työturvallisuustoiminnan organisaatio

Neuvotteluissa todettiin, että turvallisuustyössä noudatettu organisaatio oli sellaisenaan Inkeroisten tehtailla käyttökelpoinen. Eräitten turvallisuustoimikuntien sekä niitten jäsenten ohjeisiin tehtyjen pienten muutosten jälkeen katsottiin, ettei työturvallisuusinsinöörien nimittämiseen ollut ainakaan toistaiseksi aihetta. Pidettiin tarpeellisena, että sosiaaliosasto pyrkisi jatkuvasti virittämään ja ylläpitämään harrastusta työturvallisuustoimintaan.

Jotta turvallisuustoimikuntien työskentely muodostuisi entistä tehokkaammaksi päätettiin suorittaa tehdasalueen jakaminen rajoiltaan tarkasti määrättyihin turvallisuusalueisiin. Työturvallisuusmiesten jäsenyydestä turvallisuustoimikunnissa keskusteltaessa päätettiin, että pyritään valmistamaan ohjeet, joissa kyseiset asiat määritellään.

Työmatkatapaturmat

Kysymys työmatkatapaturmien ehkäisyyn tähtäävistä toimenpiteistä sai turvallisuusneuvotteluissa runsaasti huomiota osakseen. Monista hyvistä ajatuksista poimittakoon tällä kertaa seuraavat:

— Olisi tutkittava mitä teitä laitoksessa työskentelevät henkilöt työmatkoillaan käyttävät. Tulosten valmistuttua tulisi laatia luettelo liikenteellisesti vaarallisista kohteista kulkuteillä.

— Sippolan ja Anjalan kuntiin olisi vedottava teitten kunnostamiseksi, auraamiseksi ja hiekottamiseksi tarpeen mukaisesti.

— Tehdasalueella olevat omat tiet tulisi jatkuvasti pitää mahdollisimman hyvässä kunnossa.

— Liikennekuria tulisi valvoa ja liikennevalistustyötä tehostaa mm. liikenneohjausta kokeilemalla ja kehittämällä.

— Liikennevälineitten, kuten polkupyörien ja mopojen kuntoa olisi tarkkailtava ja tutkittava.

Ensiapukaappien lääkeaineet

Kun ensiapukaappien avulla voidaan vuosittain hoitaa useita satoja pieniä tapaturmia, olisi niihin jatkuvasti kiinnitettävä suurta huomiota. Neuvotteluissa annettiin lääkintöhenkilökunnan tehtäväksi seurata lääkeaineitten käyttöä ja tarvittaessa ryhtyä toimenpiteisiin niitten käytön rajoittamiseksi. Ennen lääkeaineitten käytön rajoittamista tulisi kuitenkin aina tutkia, missä määrässä varsinaisilla työolosuhteilla on osuutta lääkkeitten mahdolliseen liikakäyttöön.

Trukinkuljettaja, Inkeroisten Moottorikerhon puheenjohtaja, Väinö Lahti alustamassa aihetta työmatkatapaturmista.

VARO

Insinöörikunta työturvallisuus-neuvottelussa.

Työturvallisuusmiesten neuvottelun alkuvaiheita.

VAARAA!

Työnjohtajat keskustelemassa turvallisuustoiminnan ajankohtaisista kysymyksistä.

Työtapaturmat ja lehdistö

Todettiin että sosiaaliosasto oli ottanut tehtäväkseen työtapaturmia koskevan lehdistöpalvelun. Toimenpidettä pidettiin oikeaan osuneena, koska tällöin lehdistö saa asiallisen uutisen, jossa voidaan kertoa myös toimenpiteistä, joihin sattuneen työtapaturman johdosta kulloinkin ryhdytään.

Uusien ja yleistäkin mielenkiintoarvoa omaavien turvallisuuskysymysten käsittelemistä varten päätettiin yhtiön perhelehdessä ryhtyä kokeilemaan työturvallisuuspalstan julkaisemista.

Henkilökohtaiset työvälineet

Koska työvälineet useissa tapauksissa ovat työtapaturmien syinä pidettiin tarpeellisena, että työntekijäin henkilökohtaiset työvälineet tulisi tarkastusten jälkeen kunnostaa.

Työturvallisuutta palveleva aloitetoiminta

Aloitetoiminnan eräs tärkeä alue tähtää työturvallisuuden lisäämiseen työpaikoilla. Jotta Inkeroisten tehtailla saataisiin työturvallisuutta palveleva aloitetoiminta vireämmäksi, päätettiin asiaa ryhtyä pohtimaan työturvallisuustoimikuntien piirissä.

Henkilökohtaisten suojaimien käyttö

Mikäli asianomaisen työturvallisuus edellyttää, että hän työskennellessään käyttäisi määrättyjä henkilökohtaisia suojaimia, kuten suojakypärää, on työnantajan annettava tästä työntekijöille selvä määräys. Pidettiin suotavana, että suojakypärän käyttö tulisi nykyistä yleisemmäksi mm. rakennustöissä

Tulokas työpaikalla

Kun uudet työntekijät joutuvat työtapaturmien uhreiksi useimmiten jo ensimmäisten työpäivien aikana, pidettiin aiheellisena, että heille työhönoton yhteydessä selvitettäisiin turvallisuustyön pääperiaatteita sekä asianomaisen työhön liittyviä vaarallisia kohteita ja työvaiheita. Aihetta käsiteltiin laajasti, sillä ensivaikutelmalla sekä turvallisuustyöstä että yhtiöstä yleensä todettiin olevan tärkeä merkitys laitoksen palvelukseen otettujen henkilöitten asenteiden muodostumiselle vielä vuosia jälkeenpäin tehtävissä ratkaisu- ja valintatilanteissa.

Koska työturvallisuustarkastukset tulevat vielä jatkumaan myöhemmin syksyn kuluessa selostetaan niitä perhelehtemme palstoilla seuraavassa numerossa. Todettakoon siis, että työturvallisuuden lisäämiseksi suoritettava työ jatkuu kiinteänä varsinaisen turvallisuusviikon ollessa jo historiaa. Työn jatkamiselle on varsin vankat perusteensa paitsi työtapaturmien aiheuttamien suurten taloudellisten ja inhimillisten menetysten johdosta, niin myös siksi, että se ennakoltaehkäisevänä toimintana on ylläpitämässä säännöllisesti jatkuvaa Inkeroisten tehtaitten tuotannollista toimintaa, jonka suurta merkitystä kukaan ei voi jättää huomioon ottamatta.

Työturvallisuusviikon avajaistilaisuuden tarkkaavaista yleisöä.

Työpaikkaviihtyisyyttä Inkeroisten tehtailla

Konttoritilat

Inkeroisten tehtaitten keskuskonttorissa on tilanahtaus ollut menneinä vuosina jo kerrassaan sietämätön. Vaikka keskuskonttoriin kuuluvia toimistoja onkin vuosien varrella paljon sijoitettu vanhaan tehdasrakennukseen Hennalaan, kävivät keskuskonttorin tilat liian ahtaiksi yhä kasvavan virkailijakunnan takia. Lisäksi konttorin monet huoneet olivat epäkäytännöllisiä läpikulkuhuoneita, joissa työnteko pahasti häiriintyi. Tilanne parani huomattavasti kun vanhaan kunnia-arvoisaan puurakenteiseen keskuskonttorirakennukseen rakennettiin idänpuoleinen siipirakennus ja vanhaa osaa korjattiin rakennuksen läpi kulkevalla käytävällä. Näin saatiin jo huomattavat lisätilat ja epäkäytännölliset läpikulkuhuoneet jäivät muistojen joukkoon. Konttorin itäisen siiven valmistuminen vielä paransi tilannetta erikoisesti metsäosaston konttoritilojen osalta. Näillä konttorin lisätiloilla saatiin myös käyttöön kaksi kipeästi kaivattua kokous- ja neuvotteluhuonetta, joita aikaisemmin keskuskonttorissa ei ensinkään ollut. Tarvittavat tilat saatiin myös nykyaikaisia reikäkorttikoneita varten.

Paperitehtaan konttoritilat

Myös paperitehtaan konttoritiloissa on tapahtunut parannusta. Insinöörikonttorille on saatu lisätilaa järjestämällä uudet tilat ylimestarille ja vuoromestareille. Laboratorio ja piirustuskonttori on saanut lisätilaa sekä tarvittavat sosiaalitilat, joten työskentelymahdollisuudet ovat huomattavasti parantuneet. Paperitehtaan paperisalin, paperivaraston ja polttoainekentän sekä tehdaskorjausosaston mestarien konttorit on myös kokonaan uusittu ja saatu erittäin tarkoituksenmukaisiksi. Konttoritiloissa niin keskuskonttorissa kuin paperitehtaallakin on viime ja tänä vuonna ollut käynnissä huomattava reformi, joka aivan ratkaisevasti on parantanut konttoreissa tapahtuvaa työskentelyä.

Uusittuja ja uusia sosiaalitiloja

Ei ainoastaan konttoritiloja vaan myös työntekijöiden peseytymis-, pukeutumis- ja ruokailutiloja on viime aikoina monilla työosastoilla korjattu sekä rakennettu kokonaan uusia. Kartonkitehtaan korjauspajan kokonaan uudestaan rakennettuja sosiaalitiloja olemme jo esitelleet lehtemme palstoilla.

Näiden työntekijöiden viihtyisyydelle erittäin merkittävien tilojen uudistus on ollut käynnissä viime aikoina erityisesti paperitehtaan piirissä.

Todettakoon, että kokonaan uudet sosiaalitilat on rakennettu metsäosaston alaiselle uittoväyläosastolle. Samoin kuorimo-osasto ja siinä samalla myös paperitehtaan rakennuskorjausosasto on saanut uudet ruokailu-, peseytymis- ja pukeutumistilat. Myös paperitehtaan korjauspajan ja paperivaraston vastaavat tilat ovat nyt mallikelpoisessa kunnossa. Merkille pantavaa myös on, että niillä osastoilla, missä työ on erittäin likaista on pyritty järjestämään erilliset tilat likaisia ja puhtaita vaatteita varten, sekä märässä työssä työskenteleville myös mahdollisuus märkien työvaatteiden ja jalkineiden kuivattamiseen.

Vain parilla osastolla näiden tilojen suhteen on vielä toivomisen varaa, mutta näiden osastojen laajennussuunnitelmat ovat siinä määrin ajankohtaiset, että näiden sosiaalitilojen uudistus on tarkoituksen mukaista suorittaa osaston laajennuksen yhteydessä.

Sosiaalitilojen käyttö

Toivottavaa vain on, että työntekijät nykyistä tehokkaammin käyttäisivät hyväkseen ennen kaikkea ajanmukaisia peseytymistiloja. Valtaosa työntekijöistämme asuu omistamissaan puhtauttaan hohtavissa omakotitaloissa. Sinne ei pitäisi työpaikalta kiirehtiä peseytymättömänä likaisissa työhaalareissa. Ellei työsääntöjen mukainen 5 minuutin aika riitä peseytymiseen ja kotivaatteisiin pukeutumiseen, niin pitäisi malttaa käyttää toinen 5 minuuttia omaa aikaa tuohon tarkoitukseen. Kyllä tuo aika kotonakin peseytymiseen menee, kun ei kuumaakaan vettä niin vain tule kraanasta kääntäen. Varmaan myös kotijoukkojen komentaja mieluimmin kotona ottaa vastaan valmiiksi peseytyneen perheen pään kuin likaisen miehen, joka pesupuuhissaan heti tuliaisiksi likaa ja sottaa emännän valtakunnan, keittiön.

Lämpö- ja jääkaapit

Lopuksi vielä muutama sana osastojen ruokailuhuoneissa olevista lämpö- ja jääkaapeista sekä keittoruoka-astioiden käytöstä. — On todettu, että muutamilla osastoila lämmitettävän keittoruoka-aterioiden tuonti kotoa työpaikalle ja nauttiminen siellä on aivan yleistä. Eräillä osastoilla se taas on melko olematonta. Keittoruoka-astioita on kuitenkin tarveainevaraston välityksellä myyty jokseenkin työn tekijöiden lukumäärän mukainen kappalemäärä. Miksi sitten ei käytetä hyväksi terveellisen ja halvan keittoaterian syöntimahdollisuutta, vaan turvaudutaan edelleen kalliisiin leikkelevoileipiin? — Jos ruokailuastian kannen kumitiiviste on palanut piloille tai kadonnut, voimme ilmoittaa, että niitä on osto-osastomme hankkinut lisää ja tiivisteitä on saatavissa tarveainevarastolta.

Onpa väitetty jo sellaistakin, että nuo lämpökaapit ruoka-astioineen olisivat meillä aivan turhia koristeita. Niitä ne eivät ole, sillä sosiaalinen lainsäädäntökin velvoittaa niiden olemassa olon sellaisissa tehtaissa, joissa ei ole työmaaruokalaa. Jääkaappien hankintaa ei laki velvoita, mutta valveutunut ja työntekijöistään huolta pitävä työnantaja pyrkii tekemään työntekijöidensä viihtyisyyden hyväksi aina vähän enemmänkin kuin mihin lain kirjain velvoittaa.

Metsäosaston konttorin aistikkaat kierreportaat.

Näkymä metsäosaston neuvotteluhuoneesta.

Paperitehtaan vuoromestarien konttorin ruokailunurkkaus, jossa lämpö- ja jääkaappi eväsruokia varten.

Työpaikkaviihtyisyyttä

INKEROISTEN TEHTAILLA

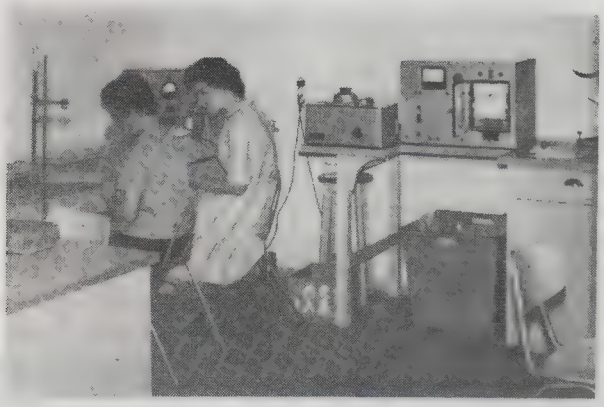

Paperitehtaan uusittua laboratoriotilaa tarkkoine paperin mittauskojeineen.

Näkymä paperitehtaan paperivaraston uusitusta ruokailuhuoneesta.

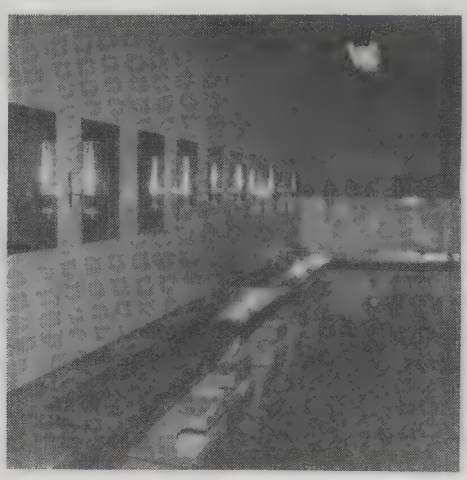

Näkymä paperitehtaan korjauspajan peseytymishuoneesta. Seinällä peilit ja pesuainesäiliöt. Pesualtaat ruostumattomasta teräksestä. Peseytyminen tapahtuu kraanan alla juoksevassa vedessä.

Uusituissa pukeutumishuoneissa on jokaiselle miehelle erikseen lokero työhaalaria ja työjalkineita varten sekä kaappi kotivaatteita varten.

Miten Inkeroisten pojista tulee

PALOMIEHIÄ

On talvinen pakkasyö, kello on kahden vaiheilla. Rekka-auto palaa hajoitusosaston tiellä. Palokunta ryntää paikalle ja alkaa suihkuillaan nujertaa tulen valtaa. Kuluu minuutti ja tien penkalla seisoo pari poikaa seuraten palokunnan toimintaa. Näin tapahtuu jokaisessa tulipalossa, poikia on suuret määrät, he pyörivät jaloissa, ovat tiellä ja joskus hiukan apunakin. Pojat kaipaavat tapahtumia ja tulipalo on yksi niitä tärkeimpiä. On mahdotonta estää poikia tulemasta tulipalopaikalle, helpompi on ehkä neuvoa heille mitä vaaroja siellä on, mitä he voivat tehdä ja miten olla avuksi. Näin tuumi Inkeroisten Tampellan palopäällystö ja alkoi luoda poikapalokuntaosastoa. Tutkittiin ammattikirjallisuutta, koottiin muiden kokemuksia ja pidettiin kokouksia. 8. 6. 1960 hyväksyttiin Tampellan Inkeroisten tehtaitten TPK:n palokuntapoikaosaston järjestyssäännöt, jonka 1 § määrittelee palokuntapoikaosaston tarkoituksen seuraavasti:

"Tampellan TPK:n palokuntapoikaosaston tarkoituksena on koota kasvuiässä olevia 12—16 vuotiaita poikia vapaaehtoisen palokuntatyön piiriin, jossa heitä heidän ikäkaudelleen soveliailla harjoituksilla, oppitunneilla ja muilla kasvatuskeinoilla totutetaan tosi rehtiin palokuntahenkeen ja antaa heille perustavaa laatua olevat palokuntalaistiedot ja taidot, kartuttaa ja kohottaa heidän kansalaiskuntoaan ja taitojaan sekä kehittää heitä myös fyysillisesti."

Ensimmäiset harjoitukset pidettiin 15. 6. 1960, jolloin 16 pojan voimalla alkoi uusi vaihe TPK:mme historiassa. Pikkuhiljalleen kouluttajat opettelivat käsittelemään poikia, ja sitä suuremmalla melulla pojat tutustuivat palokalustoon. Palokuntapoika nimityksen ja hihamerkin saivat ensimmäiset pojat 9. 11. 60 pidetyssä kokeessa, jolloin kaluston tuntemus ja poikapalokuntamerkit olivat hyvin selvillä.

Sinisen palokuntapuseron hihassa komeileva merkki antoi uutta intoa nuoriin mieliin. Kouluttajien kokemus kasvoi ja vuoden 1961 aikana tuli hälisevästä poikaporukasta poikapalokunta, joka harjoitteli määrätietoisesti ja tarmolla. Parhaiten selvittänee tuota näkymätöntä toimintaa koulutusohjelman poiminnat erilaisista koulutusaiheista:

Ehkäisevän palosuojelun merkitys
Moottoriruiskun rakenne ja käyttö
Miten menetellään tulipalossa
Tieto- ja taitokilpailu
Tutustuminen Inkeroisten kartonkitehtaaseen
Sovellettu tikas ja työjohtojen selvitys
Ensiapu ja tekohengitys
Yleinen liikenneoppi ja liikenteen opastaminen tulipaloissa
Kaluston huolto tulipalon jälkeen.

Näkyvimmän ja pojille ehkä tärkeimmän toiminnan muodostavat palokuntakilpailut. Kuluneen kesän kilpailut aloitettiin Kouvolan kaukoavustusalueen palokuntapoikaleirillä Valkealassa. Kalustokilpailun yli 13 v. voitti Tuomisen Matti, Lehtisen Antin tullessa toiseksi, Risto Raanoja viides ja Anttilan Timo kahdeksas. Alle 13 vuotiaista oli Kostamoisen Pertti nopein ja Antti Tuominen viides. Seitsemän palokunnan välisen liitinviestin voitti Tampella ja kun pojat vielä toivat komean "kultaisen käytöksen" lautasen tullessaan ei liene liikaa esitellä heidät valokuvan keralla.

Jokelan VPK juhli 60-vuotisjuhliaan ja Raanoja—Nieminen—Lehtinen—Jaakkola—Anttila ja Tuominen liitinviestivoittoaan. Kun vielä Karhulan palokuntakisoissa Lehtinen, Vainonen ja Jaakkola ottivat henkilökohtaisessa kalustokilpailussa kolmoisvoiton, päästiin omiin elokuun viimeisenä sunnuntaina vietettäviin palotorjuntapäiviin. Niissä näytti 3 pojan joukkuein 10 joukkueen voimalla juostun liitinviestin tulostaulu alkupäästä tällaiselta.

I	Tampellan	TPK:n	I joukkue	aika	1.23,0
II	„	„	II	„	„	1.24,9
III	„	„	III	„	„	1.25,6

ja nuorten kaluston selvityskilpailu

I	Tampellan	TPK:n	I joukkue	aika	26,7
II	„	„	II	„	„	27,2
VIII	„	„	III	„	„	33,8

Syksyllä, kun kilpailut ovat jo muistoissa tallella, on taas aika hioa tietoja ja taitoja. Maailma kehittyy ja palokunnan on pysyttävä mukana. Vanhat palomiehet väistyvät ja uudet tulevat tilalle. Kun poika 12 vuotiaana tulee poikapalokuntaan, on hänellä tuliaisina pojan into. Kun sille pohjalle kasvavat tiedot, miten tulipalojen syttyminen estetään ja miten ne sammutetaan, opitaan tuntemaan sammutuskalusto, toimitaan lähettinä, harjoitellaan ensiapua ja tekohengitystä, käsitellään moottoriruiskuja ja paloautoja, harjoitellaan ja kilpaillaan, saadaan 17 vuotias palomies, joka on valmis torjumaan tulentuhot.

SANA SANASTA

Arkkipiispa Ingman-vainajasta kerrotaan, että hän kerran oli kiireessä noussut junaan liperit kaulassaan. Pari reissumiestä vastapäisellä penkillä yritti tehdä pilaa kirkonmiehestä:

— Onko kirkkoherra kuullut, että nyt on helvetti palanut ja piru kuollut häkään?

— Kodittomia orporaukkoja olen aina vointini mukaan yrittänyt avustaa, sanoi sanavalmis Ingman, ja antoi markan kummallekin.

Poikapalokunta ilmoittautuu harjoituksissa palopäällikkö T. Laitilalle.

Palokuntapoikaleirillä Valkealassa.

Nuorena on vitsa väännettävä!

Kalustoharjoitus käynnissä kalustonhoitaja Leevi Lehtisen johdolla.

Kädestä tai jalasta pitäen opettaa V. Lakka tikapuuharjoitusten oikeita otteita.

Aloitetoiminta

Inkeroisten tehtailla

Lehtemme viime numerossa kerroimme tehtaittemme henkilökunnan piirissä tapahtuvasta aloitetoiminnasta. Totesimme, että joukossamme on kaksi miestä, joilla on kirjoissa tähän mennessä viisi palkittua aloitetta. Yhdellä ylimestarilla on tilillään kolme palkittua aloitetta ja kahden palkitun aloitteen miehiä on 14. Yhden palkkion aloitemiehiä luettelimme kaikkiaan 29.

Aloitemiesten kunniakkaaseen joukkoon on tämän jälkeen jälleen tullut yksi lisää.

Viilaaja Lasse Kandelin AP-korjauspajalta on tehnyt hyvän palkitun aloitteen, joten täten esitämme hänelle tässä julkisen kiitoksen.

Aikaisemmin on tehtaittemme johto päättänyt, että jokaisesta palkitusta aloitteesta annetaan aloitteen tekijälle palkkion lisäksi myös kunniakirja. Tämä Tampellan puunjalostusteollisuuden aloitetoiminnan kunniakirja on nyt valmistunut ja on saanut oheisen kuvan mukaisen ulkoasun. Kunniakirjan otsikossa oleva meille tuttu fikuri edustaa tässä kuten luonnossakin todellista arkkitehtoonista viivakauneutta. Alvar Aalto ei todellakaan turhan takia ole akateemikko.

Näiden onnistuneiden aloitetoiminnan kunniakirjojen jako suoritetaan vielä ennen joulua aloitemiehille erikseen järjestettävässä pienessä juhlatilaisuudessa, joka pidetään tehtaan kerhossa aloitemiehille erikseen ilmoitettavana aikana. Aistikkaan kunniakirjan ulkoasun on suunnitellut taiteilija Reino Niiniranta Helsingistä.

Aloitetoiminnan kunniakirja.

Kuulotutkimus käynnissä Tampellan Inkeroisten tehtaitten poliklinikalla.

KUULOTUTKIMUS INKEROISISSA

1 p:nä tammikuuta 1962 voimaantulleen uuden työturvallisuuslain edellyttämä kuulotutkimus suoritettiin 1.—3. 10. Tampellan Inkeroisten tehtailla melutyössä oleville. Työterveyslaitoksesta oli terveyssisar rouva Pirjo Björkman suorittamassa audiometri-(kuuloseula) tutkimuksen, joka tapahtui tehtaan poliklinikalla. Tutkimus kohdistui 276 henkilöön. Kaikista tutkituista, joilla havaittiin vähäinenkin poikkeama normaalista kuulokyvystä, tehtiin tutkimuskortti, joka lähetettiin edelleen Työterveyslaitokseen korvalääkärin tarkastettavaksi ja josta käsin mahdolliset tarpeen vaatimat jatkotoimenpiteet määrätään.

Tässä yhteydessä on paikallaan selvittää minkälainen työpiste määritellään melutyöksi. Tällaisia ovat työpaikat, joissa melun voimakkuus on jatkuvasti yli 100 desibeliä tai jossa se on yli 85 desibeliä ja ammatti-

Fil.maist. Kirsti Rekola

Televisio pikkulasten elämässä

Monissa lapsiperheissä television aiheuttamista huolista ovat näkyvimmät sellaiset, jotka liittyvät ohjelmien soveltuvuuteen eri ikäisille perheenjäsenille, annettujen ikärajoitusten noudattamiseen ja lasten haluun istua television ääressä liian myöhään tai se, että televisio ainakin niin kauan kun sillä on uutuuden viehätystä tahtoo viedä liiaksi aikaa muilta harrastuksilta, jopa toisinaan koulutehtävillekin kuuluvan ajan. Näistä pulmista useimmat vanhemmat kuitenkin selviävät niin pian kuin pahin villitys on voitettu. Pahimmaksi kompastuskiveksi osoittautuu tavallisimmin suhtautuminen ikärajoitusten alaisiin ohjelmiin, koska ikärajat monessa perheessä jakavat lapset eri kasteihin ja koska lapsilta kiellettyjä ohjelmia usein tulee niin varhain, että normaalioloissakaan lapset eivät vielä ole nukkumassa. Oma osuutensa tässä on asunnon ahtaudella ja vanhempien haluttomuudella jakaa perhe niihin, jotka saavat katsoa määrätyt ohjelmat ja niihin joilta se on kielletty. Etukäteenkään ei voi tehdä varmoja suunnitelmia, koska esim. sarjaelokuvista jotkut jaksot ovat tietyltä ikäkaudelta kiellettyjä toiset taas sallittuja. Ikärajoituksia ei myöskään ilmoiteta lehdissä.

Pikkulapset eivät yleensä ole kovin innokkaita tv:n katsojia. He ehkä mielellään katsovat lastenohjelmia tai ainakin osia niistä, joskus myös joitakin tutun tuntuisia perheohjelmia, mutta heidät on suhteellisen helppoa saada pois kuvaruudun äärestä kiinnittämällä heidän huomionsa muuhun mielenkiintoisempaan. Tosin eräät kasvatusalan asiantuntijat ovat sitä mieltä että pahin kasvatusvirhe minkä vanhemmat pikkulasten kohdalla voivat tehdä on sallia heidän katsoa televisiota. Tätä näkökantaa voidaankin hyvin perustella. Pieni lapsi elää vielä ahtaasti rajoitetussa maailmassa, kodin piirissä. Hänen pitää saada koskettaa ja käsitellä kaikkea oppiakseen eroittamaan esineet ja asiat toisistaan. Todellisuuden ja mielikuvituksen maailma eivät ole selvästi erossa toisistaan. Niiden välinen raja alkaa valjeta vasta kouluikään ehtineelle. Televisio ei tarjoa todellisia,

oikeita kokemuksia, vaan vain niiden korvikkeita. Lapsi oppii luonnollisesti pian ymmärtämään kuvaruudun edustavan vain varjoelämää. Hän on ehkä kokenut karvaan pettymyksen yrittäessään ensi kertaa silittää kuvaruudussa näkemäänsä koiraa ja halutessaan yhtyä muiden lasten leikkiin. Juuri se seikka, että televisio tarjoaa vain kuvia, ei todellisuutta, mutta kuitenkin hyvin todentuntuista omalla tavallaan, hidastuttaa lapsen kykyä oppia eroittamaan todellisuus kuvitellusta.

Televisio ei siis salli lapselle mahdollisuutta ottaa osaa tapahtumiin konkreettisesti. Lisäksi sattuu usein, että kun koko perhe on kokoontunut kuvaruudun ääreen, pienin muiden mukana — mitäpä muutakaan hän tekisi, kun kenelläkään ei näytä olevan aikaa hänelle — lasta kielletään häiritsemästä toisia. Häneltä evätään tilaisuus puhua milloin tahtoo. Omassa kotoisessa perhepiirissään lapsi alkaa sen rakennustyön, joka johtaa luottamuksellisten ja hyvien ihmissuhteiden kehittymiseen ja kykyyn tulla toimeen toisten kanssa.

Pikkulapsi ei saa muutenkaan irti televisio-ohjelmista juuri mitään, mikä tavalla tai toisella edistäisi hänen kehitystään. Vain yksityiset kuvat tai kuva-

---

taudin vaara melun laadusta johtuen on olemassa. Tällaisia työpisteitä, joista melun voimakkuutta tai melun laatua ei ole voitu heikentää teknillisin menetelmin, ovat Anjalan paperitehtaan konesali, hiomo ja kuorimo sekä puoliselluloosatehtaan kuorimo-osasto. Edellämainituilla osastoilla työskentelevät olivat siis kuulotutkimuksen kohteina. Tällainen kuulotutkimus tullaan suorittamaan joka kolmas vuosi melutyössä oleville, koska on oivallettu, että elävän työvoiman suojelu lääketieteellisesti on kaikkein tärkeimpiä seikkoja melun torjunnassa.

E H

Maalauskurssin jämerää kuulijakuntaa Inkeroisten tehtaitten kerhohuoneistossa.

MAALAUSKURSSI

Tiistaina ja keskiviikkona 9.—10. 10. 1962 järjestettiin Tampellan Inkeroisten tehtailla maalauskurssi, jolle otti osaa lähes 70 maalaustehtävien kanssa tekemisiin joutuvaa työntekijää, työnjohtajaa sekä insinööriä. Kurssin avauksen suoritti isännöitsijä Jörgen Schauman. Maalauskurssin suunnittelusta ja sen käytännöllisestä toteuttamisesta vastasi talousosasto.

Kurssin kouluttajina esiintyivät alansa asiantuntijat, jotka edustivat sekä Tikkurilan Väritehtaita että Teknos-Tehtaita. Käsitellyistä aiheista mainittakoon mm. kemikaalioita, kosteutta ja lämpöä kestävät maalit, betonipintojen maalaus, rakennusten ulkomaalaus sekä maalausolosuhteita ja maalikerroksen paksuuden merkitystä selvittävät esitykset.

Vilkasta keskustelua herättäneiden alustusten ja luentojen lomassa tarjottiin kurssilaisille talon puolesta kahvit.

---

jaksot voivat kiinnittää hänen huomiotaan. Jokin kohtaus tuottaa hänelle mielihyvää, jokin toinen taas voi aiheuttaa pelon ja ahdistuksen tunnetta. Oppiakseen jotakin pieni lapsi tarvitsee toistamista. Hänen on rakennettava palikkatalonsa yhä uudelleen ja uudelleen oppiakseen käsittelemään palikoita, sama koskee myös henkistä kehitystä. Liian paljon televisiota katsovan lapsen leikkiaika lyhenee. Kuten jokainen äiti ja isä tietävät, lapsi oppii juuri leikkiessään sekä käyttämään jäseniään että ymmärrystään.

Vielä eräs asia, jota vanhemmat eivät aina tule ajatelleeksi. Perheyhteys ei ole vain ulkonaista yhdessäoloa, sitä että koko perhe yhdessä istuu katsomassa vaikkapa vain hyviä ohjelmia. Perheyhteyteen sisältyy todella sisäinen yhteydentunto, mahdollisuus saada tukea ja apua aina kun joku perheenjäsenistä tuntee sitä tarvitsevansa. Tähän päästään vain siten että nähdyistä ohjelmista keskustellaan. Näin vanhemmat voivat selvittää sen, mitä lapset ehkä eivät ole oikein ymmärtäneet, mikä heille on uutta ja toistaiseksi tuntematonta. Järkeville vanhemmille televisio todella voi muodostua erinomaiseksi avuksi kasvatustyössä isompien lasten kohdalla. Mutta lapsenvahdiksi televisiota ei ole tähän maailmaan keksitty.

TUOMIO KOVENI

Kaksi maistraatin jäsentä pyöräili kotiin päin myöhäisenä iltahetkenä, eikä kummankaan pyörässä ollut lyhtyä. Poliisi pysäytti heidät ja haastoi oikeuteen seuraavaksi päiväksi.

Miehet saapuivat oikeuteen ja sopivat siitä, että kuulustelisivat toisiaan vuorotellen.

Ensimmäinen mies astui syytetyn paikalle ja tunnusti heti. Hän sai virkaveljeltään 10 shillinkiä sakkoja. Sitten vaihdettiin paikkaa, numero kaksi astui esiin, tunnusti ja sai 15 shillingin sakot.

"Tuomioni tuntuu minusta hiukan epäoikeudenmukaiselta", hän protestoi. "Minähän annoin sinulle vain 10 shillingin sakot."

"Pitää paikkansa", kuului vastaus, "mutta kun tällaiset rikkomukset alkavat yleistyä, meidän täytyy suhtautua niihin ankarammin — tämä on jo toinen tämänluontoinen tapaus tänään."

Vierailuja Inkeroisten tehtailla

Historianopettajien Liiton opintoretkeilijät valokuvattuina Inkeroisten tehtaille suorittamansa tutustumiskäynnin yhteydessä.

Helsinkiläisen Svenska flickskolanin VI A luokan kolmekymmentä reipasta neitosta vierailivat maanantaina 8. 9. 1962 Inkeroisten tehtailla. Tytöt tutustuivat opettajineen merkonomi H. Holmsténin opastamana jätepaperin käsittelyyn hajoitusosastolla sekä kartongin syntymiseen IK-tehtaassa.

Suomen Puunjalostusteollisuuden Keskusliitto ja Historianopettajien Liitto järjestivät yhdessä historianopettajien retkeilypäivät 20.—21. 8. 1962 välisenä aikana. Myös Tampellan Inkeroisten tehtailla oli tilaisuus esitellä puunjalostusteollisuuttaan lähes kolmeenkymmeneen nousseelle retkeilijäjoukolle, jotka olivat eri puolilta maata. Ennen Anjalan Paperitehtaassa suoritettua kiertokäyntiä kokoontuivat retkeläiset Inkeroisten kirkkoon, jossa heille selostettiin Inkeroisten tehtaitten syntyvaiheita sekä nykyistä tuotannollista toimintaa. Paperitehtaalla suoritetun tutustumiskierroksen jälkeen yhtiö tarjosi vieraille lounaan, jonka isäntinä toimivat sos.pääll. A. V. Widenoja sekä dipl.ins. V. Salonen. Lounaan yhteydessä esitelmöi maisteri Veikko Toppari Suomen Puunjalostusteollisuuden Keskusliitosta aiheesta: "Puunjalostusteollisuuden osuudesta Suomen talouselämässä." Tampellan osoittamasta vieraanvaraisuudesta esitti retkeläisten kiitoksen fil.tri Seppo Suvanto, Toijalasta. Lounaan jälkeen jatkoivat vieraat Anjalan kartanoon sekä Enso Gutzeit Oy:n tehtaille.

Yhtiön tennismestaruuskilpailut

Tampellan tennismestaruuskilpailut pidettiin 24.—25. 8. 1962 välisenä aikana Inkeroisissa paikallisen tenniskerhon vastatessa kilpailujen järjestelyistä. Oikuttelevasta säästä huolimatta voitiin lähes kaikki noin kolmestakymmenestä ottelusta suorittaa ulkokentillä. Mestaruuskilpailujen lomassa saivat inkeroislaiset ihailla myös toimitusjohtaja Johan Nykoppin varmaa ja lujalyöntistä peliä.

Kilpailujen palkintojenjako suoritettiin virkailijakerholla ja sen yhteydessä käyttivät puheenvuoron mm. yhtiön toimitusjohtaja sekä Inkeroisten tehtaitten isännöitsijä Jörgen Schauman.

Mestaruuskilpailuissa suoritettujen ottelujen tulokset muodostuivat seuraaviksi:

Osastojen välinen miesten nelinpeli: Lapinniemi (Kauppila & Smeds) — Inkeroinen II (Leskinen & Nyström) 3—6, 6—4, 7—5. Konepaja II (Vettenranta & Laine) — Inkeroinen I (Björklund & Kämäräinen) 6—1, 6—2. Heinola (Hangasluoma & Lavonius) — Lapinniemi (Kauppila & Smeds) 6—3, 6—3. Konepaja I (Autero & Sakari) — Konepaja II (Vettenranta & Laine) 6—2, 6—3. Loppuottelu: Heinola — Konepaja I 6—1, 7—5.

Miesten kaksinpeli: Hangasluoma (H:la) — Sinisalo (I:nen) 6—1, 6—2. Boucht (T:re) — Linnakko (H:la) 6—0, 6—0. Kämäräinen (I:nen) — Vettenranta (T:re) 6—2, 6—4. Autero (T:re) — Leskinen (I:nen) 6—0, 6—0. Björklund (I:nen) — Kauppila (T:re) 6—3, 6—1. Lavonius (H:la) — Smeds (T:re) 8—6, 6—0. Laine (T:re) — Nyström (I:nen) 6—0, 6—1. Hangasluoma (H:la) — Boucht (T:re) 6—4, 6—0. Autero (T:re) — Kämäräinen (I:nen) 8—1. Lavonius (H:la) — Björklund (I:nen) 8—5. Sakari (T:re) — Laine (T:re) 7—5, 6—4. Hangasluoma (H:la) — Autero (T:re) 6—3, 6—2. Sakari (T:re) — Lavonius (H:la) 3—6, 6—2, 6—4. Loppuottelu: Hangasluoma — Sakari 6—2, 6—4.

Sekanelinpelit: Autero & M. Kaunisto — Lavonius & A-L. Puonti 9—7, 5—7, 6—3. Kämäräinen & H.

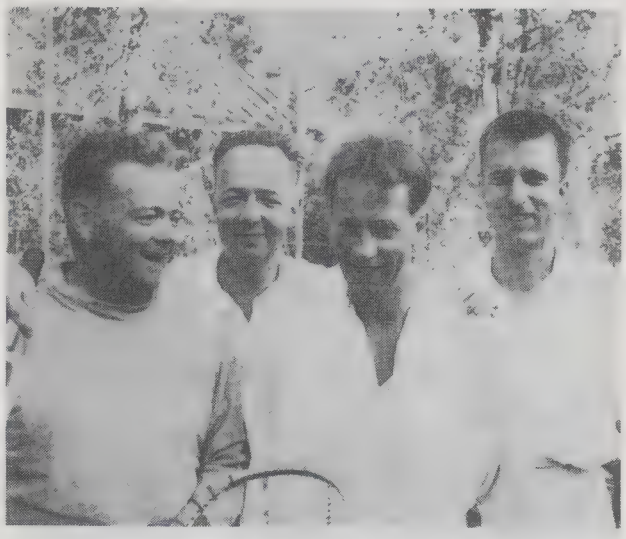

Osastojen välisen miesten nelinpelin voitto meni Heinolaan. Ottelijat vasemmalta: ins. Tapio Sakari, ins. Pentti Autero Tampereelta sekä ins. Simo Hangasluoma ja ins. T. Lavonius Heinolasta.

Toimitusjohtaja Johan Nykopp vauhdikkaassa syöttötilanteessa yhtiön tennismestaruuskilpailujen lomassa suoritetussa ottelussa.

Sekanelinpelin loppuottelijat vasemmalta: ins. Simo Hangasluoma, neiti Anna-Lisa Söderling, ins. Tapio Sakari ja rouva Annikki Kaunisto. Ensinmainitut voittivat pelin.

Inkeroisten tehtaat yhtiön suunnistusmestariksi

Oy Tampella Ab:n Tampereen, Heinolan ja Inkeroisten tehtaitten välinen vuotuinen suunnistusottelu pidettiin sunnuntaina 16. 9. 62 Karhulan Kaarniemessä järjestetyn Kymenlaakson teollisuuslaitosten suunnistuskilpailun yhteydessä. Yli kolmenkymmenen suunnistajan ankarat rastiristeilyt saatiin suorittaa mitä ihanteellisimman sään vallitessa. Mainittujen tehdasyhteisöjen kilpailut suoritettiin kahdessa sarjassa, jotka olivat M sekä M 35 v. ryhmien juoksema 8 km sarja sekä M 50 v., N 18 v. ja N ryhmien juoksema 5 kilometrin sarja. Henkilökohtaisen kilpailun lisäksi otettiin huomioon kaikkiaan kuuden kilpailijan yhteistulos, joiden perusteella ratkaistiin Tampellan eri teollisuuslaitosten välinen paremmuus. Näistä tuloksista edusti neljä 8 kilometriä ja kaksi 5 kilometriä juosseitten sarjoja kustakin yhteisöstä.

Yhtiön suunnistusmestaruuskilpailujen osanottajia ennen palkintojenjakotilaisuutta. Tuotantolaitosten välisen kilpailun voitto tuli tällä kertaa Inkeroisiin.

Kilpailujen jälkeen tarjottiin suunnistajille päivällinen Inkeroisten tehtaitten kerhohuoneistossa. Päivällisen yhteydessä pitämässään lyhyessä puheessa sosiaalipäällikkö A. V. Widenoja korosti suunnistusurheilun suurta merkitystä yksilöllisen kunnon ylläpitäjänä ja että sen tulisi saada entistä keskeisempi asema teollisuusurheilussa. Kilpailuhengen virittämää kuntosuunnistusta tulisi vastaisuudessa laajentaa niin, että yhä useammat henkilöt olisivat tilaisuudessa osallistumaan suunnistusharrastukseen.

Sekä Tampereen että Heinolan edustajien kiitettyä Inkeroisten tehtaita vieraanvaraisesta isännyydestä seurasi Tampellan suunnistusmestaruuskilpailujen palkintojenjako. Kilpailun tulokset muodostuivat seuraavanlaisiksi:

Sarja 8 km

1) Jaakko Juura Heinola 53.40, 2) Ossi Tolppanen Tampere 57.21, 3) Seppo Mänttäri Inkeroinen 58.12, 4) Lauri Bergqvist Inkeroinen 59.21, 5) Kaleva Anttila Inkeroinen 1.03.28, 6) Hannu Vainonen Inkeroinen 1.04.24, 7) Esa Yrkki Tampere 1.09.35, 8) Olli Helminen Inkeroinen 1.11.38, 9) Tapio Metsämuuronen Inkeroinen 1.12.57, 10) Seppo Rajala Tampere 1.14.02, 11) Eikka Töttö Inkeroinen 1.15.12, 12) Erkki Helminen Tampere 1.16.30, 13) Jouni Holtari Heinola 1.19.23, 14) Esko Tilli Inkeroinen 1.32.18, 15) Toivo Görman Tampere 1.39.15, 16) Pertti Laurila Inkeroi-

---

Wuorikoski — Björklund & S. Häkkinen 6—4, 2—6, 7—5. Sakari & A. Kaunisto — Autero & M. Kaunisto 8—4. Hangasluoma & A-L. Söderling — Kämäräinen & H. Wuorikoski 8—5. Loppuottelu: Hangasluoma & A-L. Söderling vastaan Sakari & A. Kaunisto 6—4, 6—3.

Naisten kaksinpeli: Häkkinen S. (I:nen) — Kaunisto M (T:re) 6—2, 6—4. Söderling A-L. (I:nen) — Wuorikoski H (I:nen) w.o. Kaunisto A (T:re) — Häkkinen S (I:nen) 6—2, 6—2. Puonti A-L. (I:nen) — Söderling A-L. (I:nen) 6—3, 6—3. Loppuottelu: Puonti A-L. (I:nen) — Kaunisto A. (T:re) 6—3, 2—6, 6—4.

Naisten kaksinpelin loppuottelijat. Vasemmalla ottelun voittaja rouva Anna-Liisa Puonti ja hänen vierellään rouva Annikki Kaunisto.

nen 1.49.00, 17) Aimo Pystynen Heinola 1.49.38, 18) Unto Hiltunen Heinola 1.56.00 ja 19) Teuvo Kolkka Heinola 3.35.09.

Sarja 5 km

1) Pertti Tyni Tampere 58.04, 2) Viljo Mäkelä Inkeroinen 1.07.04, 3) Jorma Lahti Heinola 1.10.23, 4) Matti Siiropää Inkeroinen 1.10.47, 5) Lauri Siiropää Inkeroinen 1.11.18, 6) Antero Siiropää Inkeroinen 1.13.44, 7) Eino Seppälä Tampere 1.16.41, 8) Heikki Hakuli Inkeroinen 1.17.23, 9) Olavi Linnakko Heinola 1.18.37, 10) Antti Koponen Heinola 1.20.11, 11) Simo Toivonen Tampere 1.23.10, 12) Irma Vihko Inkeroinen 2.36.23 ja 13) Toini Koivisto Inkeroinen 2.39.16.

Joukkuetulokset:

1) Inkeroinen 6.23.16, 2) Tampere 6.52.13 ja 3) Heinola 8.39.16.

Inkeroisten tehtaitten mestarit suunnistuksessa

Inkeroisten tehtaitten suunnistusmestaruuskilpailut pidettiin Ruotilan kylän maastossa 11. 9. 62. Suunnistusradat oli suunnitellut ratamestari maanviljelijä Arvi Pajari, joka oli tehnyt sekä 7,5 km:n että 5,5 km:n radoista vaihtelevat ja vaativat. Kilpailun lähtö- ja maalipaikkana oli maanviljelijä Emil Pekkasen talonseutu sekä päätepisteenä hänen lämmittämänsä ihanteellinen sauna. Tulokset:

M 7,5 km: 1) Seppo Mänttäri 1.11.25, 2) Hannu Vainonen 1.16.46, 3) Pertti Laurila 1.53.10, 4) Tapio Metsämuuronen 2.20.45, 5) Lauri Bergqvist 2.26.00, 6) Erkki Korhonen 2.27.20 ja 7) Olli Helminen 2.28.15.

M 50 v. 7,5 km: 1) Viljo Mäkelä 1.19.35, 2) Lauri Siiropää 1.20.22.

M 35 v. 5,5 km: 1) Kaleva Anttila 1.21.03, 2) Esko Tilli 1.22.32.

M 18 v. 5,5 km: 1) Heikki Hakuli 1.23.00.

Inkeroisten omia poikia mestaruuskilpailuissaan. Kuvassa vasemmalla Erkki Laurila, joka huolehti kilpailuun liittyneistä monista järjestelytehtävistä.

Kahdet kalakisat

Elokuun lopulla järjestettiin Inkeroisten kahdet kovat kalakisat, joiden yhteenlaskettu kalansaalis oli 23.577 g. Kalakisoihin otti osaa lähes sata toinen toistaan kokeneempaa kalamiestä.

IK:n korjauspaja ja Kuljetusosasto vastakkain!

IK:n korjauspajan ja Kuljetusosaston ongintakilpailun puitteet olivat ihanteelliset ilta-auringon luodessa miellyttävän tunnelman Kymijoen alajuoksun Hirvivuolteen rantamille.

Kalastuskilpailun täsmällinen kestoaika oli 2 t 20 min. Kilpailun tiimellyksessä eräät osanottajat suorittivat kunnioitettavan lähes 5 km:n jalkapatikan etsiessään alati sopivampaa kalapaikkaa ongelleen. Muutamat muut kilpailijat eivät uskollisesta odottamisesta huolimatta näyttäneet saavan kaipaamiaan kalansaaliita.

Kaikella on kuitenkin rajansa niin myös kalakilpailulla. Puntarimestari, dipl.ins. Tapani Piipposen ja kalakirjuri, teknikko Kalevi Mäkisen tarkan punnituksen jälkeen voitiin kuitenkin todeta, että tällä kertaa oli ongintakilpailun voiton korjannut IK:n korjauspaja yhteistuloksella 7.212 g kuljetusosaston saavuttaessa kunniakkaan toisen tilan tuloksella 6.104 g.

Seuraavassa lueteltakoon kilpailussa kymmenen parhaan onkijan ryhmään päässeet miehet:

Tulokset: 1) A. Lähteenaro 1.586 g, 2) T. Lakka 1.111 g, 3) N. Karnaattu 1.039 g, 4) V. Einola 922 g, 5) K. Peltola 878 g, 6) M. Juura 811 g, 7) P. Harju 787 g, 8) O. Wikström 759 g, 9) P. Myllylä 728 g ja 10) J. Hämäläinen 616 g.

Tampellan Kalastuskerhon ongintakilpailu

Tampellan Kalastuskerhon ongintakilpailu pidettiin tavanomaisessa sadesäässä elokuun lopulla. Kil-

---

Paperimiehet kumoon kunnialla

AP-konesalin ja AP-korjauspajan miehet ottivat mittaa toisistaan jalkapallon jalossa taidossa 4. 10. 62. Kamppailu oli jo kolmas järjestyksessä ja tällä kertaa voiton korjasi numeroin 4—2 AP-korjauspaja. Kuten puulaakiottelun tyyliin kuuluu, olivat katsojat huomattavasti parempia asiantuntijoita kuin pelaajat, mutta eivät kuitenkaan kentän syrjältä kyenneet sanottavasti vaikuttamaan pelin kehitykseen. Ottelun maalintekijöinä olivat korjauspajalta Virpimaa 2, Puhakka ja Sallinen 1, sekä konesalista Heinonen, joka maalasi molemmat maalit.

YHTEISÖT TOIMIVAT

Erilaisten yhteisöjen syystoimintakausi on parhaimmillaan. Seuraavassa luettelemme muutamia ohjelmaltaan toisistaan poikkeavia yhdistyksiä, joiden toimintaan tampellalaiset mahdollisuuksiensa mukaisesti voivat ottaa osaa. Tässä yhteydessä ei ole lueteltu nuorisojärjestöjä eikä myöskään ammattiyhdistyksiä ja poliittisten puolueitten Inkeroisissa toimivia paikallisosastoja.

Tampellan Inkeroisten Virkailijat — Tampellas Tjänstemän i Ingerois r.y.

Puheenjohtaja: Tapani Piipponen
Sihteeri: Terttu Ansas

Yhteisön piirissä toimivat englanninkielenkerhot, kirjarenkaat, joka toinen maanantai kokoontuva Bridge-kerho sekä tilapäiskurssit ja säännöllisesti järjestettävät illanvietot.

Tampellan Inkeroisten Tehtaitten Työnjohtajakerho

Puheenjohtaja: Matti Nykänen
Sihteeri: Arvo Juutilainen

Kerhon puitteissa järjestetään keskustelu- ja neuvottelutilaisuuksia ajankohtaisista kysymyksistä sekä englanninkielen opiskelutoimintaa.

Inkeroisten Työväenopisto

Opiston johtaja: Erkki Ilvesmäki

Opistossa toimivat seuraavat opintopiirit: Konekirjoitus-, käsityö-, laskutikku-, puu- ja metallityö-, ruotsin- ja englanninkielen-, moottoriajoneuvo- ja äidinkielen- ja kirjallisuuden piirit.

Tampellan Lauluveikot

Puheenjohtaja: Heikki Tossavainen
Sihteeri: Erkki Rantanen

Tampellan Laulusiskot

Puheenjohtaja: Kaisu Vahla
Sihteeri: Birgitta Kupiainen

Inkeroisten kirkkokuoro

Kanttori Jorma Wallin

Inkeroisten Musiikkiyhdistys

Puheenjohtaja: Sakari Leskinen
Sihteeri: Anna-Liisa Puonti
Orkesterin johtaja: Tapani Arvola
Sekakuoron johtaja: opett. Einar Halinen

Inkeroisten Terho

Puheenjohtaja: Toimi Heikkilä
Sihteeri: T. Kalervo Hottola

Seura järjestää maanantaisin, torstaisin ja perjantaisin voimistelu- ja valmennusiltoja Inkeroisten Yhteiskoulussa, Teininkallion kansakoulussa ja Marinkylän kansakoulussa.

Terhon Naisvoimistelijat

Puheenjohtaja: Helena Kuusamaa
Sihteeri: Sirpa Rajamäki

Voimisteluilta kaikenikäisille neitosille torstaiiltaisin.

---

pailualueena olivat väylän rannat sekä niput. Koska kysymyksessä oli varsin kokeneitten kalamiesten ryhmä ei yksikään heistä erehtynyt vetämään ylös sitä suurta kalaa — uppotukkia — Kymijoesta.

Kilpailu muodostui kauttaaltaan kovaksi kamppailuksi kunniasta ja voitosta. Tällä kertaa selvisi mestariksi E. Heinilä lopputuloksella 1.025 g. Muista kesäongintakilpailun tuloksista mainittakoon: 2) U. Heinilä 625 g, 3) V. Ukkola 550 g, 4) P. Kupiainen 530 g, 5) A. Kauppi 480 g, 6) U. Aho 425 g, 7) G. Liesto 400 g, 8) P. Harju 380 g, 9) B. Lekander 340 g, 10) T. Puhakka 325 g, 11) B. Karvonen 320 g, 12) E. Hasu 290 g, 13) V. Lakka 290 g, 14) V. Hasu 225 g, 15) J. Rantanen 190 g.

Kilpailijat lähtökuopissa. Monet miehet hakivat juuri sitä parasta ongintapaikkaa jopa parin kilometrin etäisyydeltä lähtöpaikalta.

Inkeroisten Vihuri

Puheenjohtaja: Tauno Mänttäri
Sihteeri: Arnold Kariniemi

Voimisteluiltoja kaikenikäisille.

Purha

Puheenjohtaja: Usko Koponen
Sihteeri: Jouko Tuominen

Jalkapallo- ja jääkiekkotoimintaa. Palloilun erikoisseura.

Anjalan Liitto

Puheenjohtaja: Väinö Pekola
Sihteeri: Jouko Ora

Voimistelu- ja valmennustilaisuuksia useissa urheilulajeissa.

Inkeroisten tehtaitten Tenniskerho

Puheenjohtaja: Torsten Nyström
Sihteeri: Anna-Lisa Söderling

Talvisaikana tennisharrastus keskittyy lähinnä harjoitusten pitämiseen Myllykosken tennishallissa.

Inkeroisten Kisasiskot

Puheenjohtaja: Ida Salmela
Sihteeri: Helvi Mäkelä

Voimisteluiltoja eri ikäisille naisille.

Mämmälän Martat

Puheenjohtaja: Eine Marttila
Sihteeri: Annikki Saku

Teininkallion Martat

Puheenjohtaja: Martta Hohti
Sihteeri: Lempi Kaukinen

Marttailtoja, joissa kotitalouteen ja kodinhoitoon liittyvää ohjelmaa.

Mannerheimin Lastensuojeluliiton Inkeroisten osasto

Puheenjohtaja: Jörgen Schauman
Sihteeri: A. V. Widenoja

Lastentarha. Pyrkimyksenä edistää lastensuojelutyötä paikkakunnalla.

Tampellan Kalastuskerho

Puheenjohtaja: Juho Turunen
Sihteeri: Vilho Lakka

Kalastus kaikkina vuodenaikoina.

Inkeroisten Reserviupseerit

Puheenjohtaja: Heikki Piipponen
Sihteeri: T. E. Smolander

Kilpailu- ja urheilutoimintaa.

Inkeroisten Seudun Reservialiupseerit

Puheenjohtaja: V. Seppälä
Sihteeri: Tapani Tapola

Kilpailu- ja urheilutoimintaa.

Inkeroisten Ampujat

Puheenjohtaja: Veijo Siren
Sihteeri: Urho Vuorio

Ampumaurheilutoimintaa.

Tampellan Tehdaspalokunta

Palopäällikkö: Toivo Laitila
Kalustonhoitaja: Leevi Lehtinen

Koulutus- ja harjoitustoimintaa palotorjuntavalmiuden lisäämiseksi.

Inkeroisten VPK

Palopäällikkö: Lauri Lepänaho

Puutarhayhdistys

Puheenjohtaja: Kalle Nieminen
Sihteeri: Maire Huttunen

Alaan liittyvä koulutus- ja valistustoiminta.

Keilailu kiinnostaa

Virkailijoitten 5. 10. 1962 pidetyn kerhoillan ohjelmallisena kohokohtana oli tutustuminen keilailuun. Pankinjohtaja Matti Alveen kerrottua keilailun aloittamiseen liittyvistä näkökohdista virkailijakerholla siirtyivät osanottajat käytännöllisten harjoitusten pariin Myllykoskelle. Osanottajien kokemien innostavien elämysten jälkeen päätettiin, että pyrkimyksiä jatkuvan keilailutoiminnan virittämiseksi tulisi edelleen jatkaa.

SALAKULJETUSTA

Amerikkalainen "True Magazine" kertoo viime maailmansodan ajoilta tarinan, kuinka sata kiloa hunajaa salakuljetettiin yli Italian ja Sveitsin ankarasti vartioidun rajan.

Italialainen myyjä sijoitti hunajan peittämättömänä metsään lähelle rajaa, ja sveitsiläinen "maahantuoja" siirsi mehiläisensä noin kilometrin päähän rajasta. Kolmen päivän kuluessa mehiläiset noutivat hunajan, eikä rajavartiosto tiennyt mitään.

REUMATISMIN SYY

Parturissa vuoroaan odottavaa kirkkoherraa vastapäätä istuutui hyvin punanenäinen mies. Kirkkoherra silmäili silloin tällöin säälivän näköisenä miestä, joka lopulta katkaisi hiljaisuuden:

— Voitteko sanoa, kirkkoherra, mistä reumatismi johtuu?

— Hyvä ystävä, se johtuu tavallisesti liiasta juomisesta ja tupakoinnista ja seurustelusta huonojen naisten kanssa.

— Niinkö? Kysyn vain, kun lehdissä kirjoitetaan niin paljon paavin reumatismista.

— — —

Rikkaan liikemiehen vaimo oli juuri pelastettu hukkumasta.

— Mitä te teette? mies huusi rantavahdille.

— Annan tekohengitystä!

— Antakaa hänelle oikeaa, hyvä mies, minä maksan!

Kaupunginjohtaja **TOIVO MIKONSAARI:**

Heinolan kehitysvaiheita

Meidän ihmisten elämänjuoksussa on vaikuttamassa monia tekijöitä. Lähinnä tietenkin on oma kehityskykyisyytemme, mutta lisäksi siihen vaikuttavat mm. ympäristötekijät, sattumat ja hyvin usein myös ulkopuoliset, meitä ehkä voimakkaammat yksilöt.

Nämä samat tekijät saattavat johtaa myöskin jonkin yhteiskunnan kehitystä. Niin on ollut laita myöskin Heinolan suhteen. Se seikka, että Uudenkaupungin rauhassa kaakkoisosa Suomea jäi Venäjän vallan alle kuin myös se, että Heinolan seutu sijaitsi vesistön ja silloisen Savon valtatien risteyksessä, aiheutti, että kuningas Kustaa III sijoitti uuden läänin hallintopaikan Heinolaan. Heinolasta muodostui tällöin koko maakunnan merkittävin kaupallinen keskus, vaikka pääpaino jäi edelleenkin paikkakunnan hallinnolliselle merkitykselle.

Kohtalo, sattuma sai aikaan seuraavan vaiheen Heinolan historiassa. Maan jouduttua kokonaan Venäjän vallan alle tehtiin taas uusi lääninjako ja nyt tuli läänin pääkaupungiksi Mikkeli. Tämä kolaus Heinolalle oli niin suurimerkityksellinen, että aika ajoin näytti siltä, että uudesta Heinolan kaupungista tulisi vähitellen kuoleva. Tässä vaiheessa kuitenkin tulivat yksilöt esiin. Suurin ponnistuksin ryhdyttiin suuntaamaan kaupungin kehitystä koulukeskukseksi. Kansanopetuksen lisäksi saatiin jopa oppikoulu ja lopullisesti tämän linjan kruunasi viime vuosisadan vaihteessa Heinolaan perustettu naisseminaari. Lisää väriä ja lisää vilkkautta vielä antoi yksityisten toimesta perustettu Heinolan kylpylaitos, joka koulujen kanssa muodostikin tämän ajan Heinolan elämän perussykkeen.

Heinola ei kuitenkaan ollut tyytyväinen tämänlaatuiseenkaan elämänmenoon varsinkin, kun kylpylaitostoiminta osoitti taantumisen merkkejä. Nyt taas tulivat esiin voimakkaat yksilöt. Viime syyskuussa vietettiin Heinolan radan 30-vuotisjuhlaa, jonka yhteydessä erikoisesti korostettiin kahden heinolalaisen miehen nimeä: lehtori Juho Kinnusen ja piirilääkäri Pentti A. Kivisen. Radan valmistuminen merkitsi Heinolalle aivan uuden ajanjakson alkamista. Se merkitsi teollistumista. Viimemainitussa olen pyrkinyt esittämään yksilöiden, eräiden heinolalaisten vaikutusta kaupungin kehitykseen. Tietenkin tällaisia tekijöitä on matkan varrella ollut paljonkin, mutta mielestäni nämä ovat olleet näkyvimpiä ja vaikuttavimpia. Eräänä erikoisena esimerkkinä haluaisin kuitenkin vielä mainita erään miehen vaikutuksen, jolla hän suorastaan loi itselleen monumentin ja muutti kaupungin ulkonäköä aivan ratkaisevasti. Tämä mies oli kauppias Ulrik Lindholm, joka aikoinaan osti kaupungin harjulla olevat tontit itselleen sekä revitytti täältä alas kaikki vanhat rakennukset. Tämän jälkeen hän lahjoitti harjun Heinolan kaupungille ehdolla, että harju pidettäisiin puistikkona ja sille istutettaisiin mäntypuita. Näin tapahtuikin ja tällä hetkellä harju hallitsee koko kaupunkia ja sen kuvaa. Se on kaikkien kaupunkilaisten silmien ilo.

Kun vielä palaamme teollistumisvaiheeseen, antaa tästä kehitysvaiheesta parhaimman kuvan oheisena julkaistu graafinen esitys Heinolan asukasluvun kehityksestä. Siinä näkyy hitaasti kohoavana kaarena rautatien vaikutus sekä siitä voi melkein havaita milloin mikin teollisuuslaitos on paikkakunnalle sijoittunut. Sieltä voidaan lukea Faneritehtaan, Kuitulevytehtaan, sahojen, konepajojen, myllyn, meijerin ja Högforssin tehtaitten perustamisajat. Viimeisimpänä siellä kuvastuvat Tampellan teollisuuslaitokset. Puuttumatta enempää tuohon kehityskuvaan haluaisin muutamin lyhyin vedoin kuvata Tampellan vaikutus-

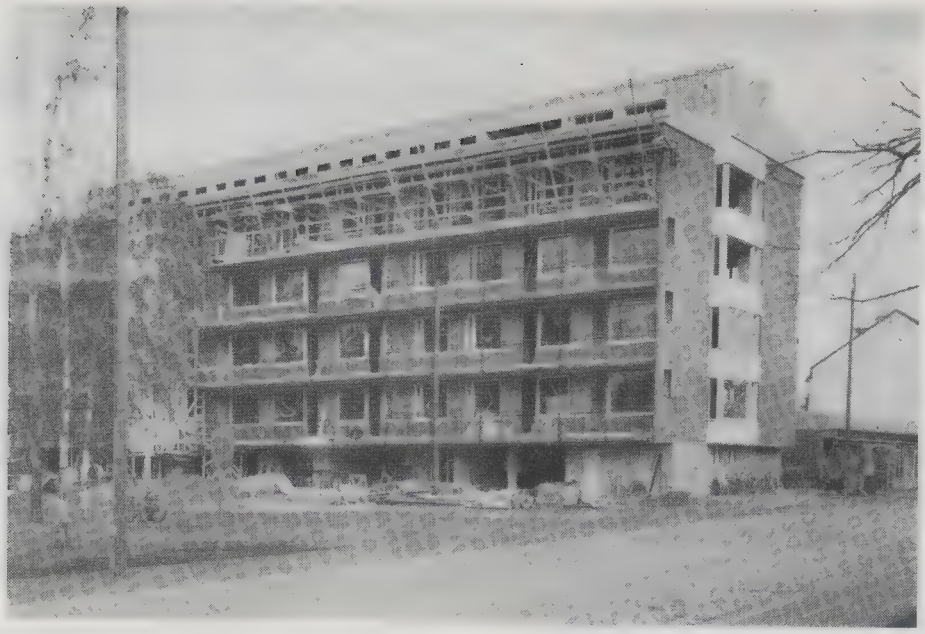

Heinolan Maaherranpuiston laitaan valmistumassa oleva kerrostalo.

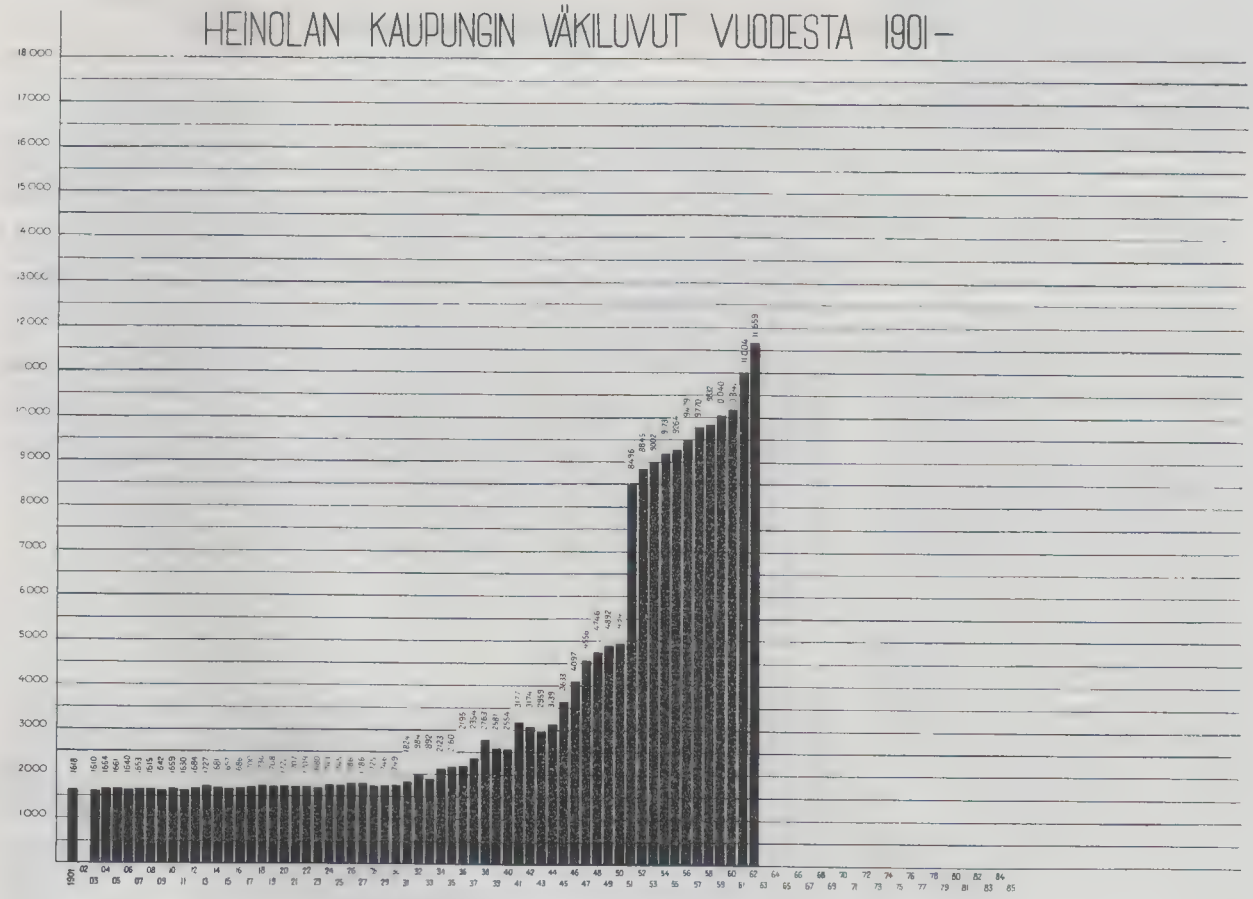

ta Heinolan kehitykseen. Huolimatta siitä, että Tampellan työvoimasta on n. 61 % kotoisin Heinolasta, on teollisuuslaitoksen vaikutus huomattavasti nopeuttanut asukasluvun kasvua, sillä se on tuonut mukanaan suurta lisäystä erikoisesti palvelusammateissa. Erikoisen miellyttävän piirteen lisääntyneissä työnsaantimahdollisuuksissa muodosti se, että Tampbox käyttää runsaasti naistyövoimaa, jonka työnsaantimahdollisuudet olivat aikaisemmin hyvin vaikeat. Jos nyt jälkeenpäin yrittää arvostella sitä, mikä oli tärkein etu Heinolalle Tampellan tehtaiden rakentamisesta, voi aivan suoralta kädeltä sanoa, että se oli työttömyyden poistaminen käytännöllisesti katsoen kokonaan Heinolasta. Tietenkin

MASSAN VALMISTUS HEINOLAN TEHTAILLA

Kertomuskierroksemme Heinolan Flutingkartonkitehtaalla on tullut siihen vaiheeseen, että meidän tulisi mennä sisälle tuosta päätehtaan eteläisessä päädyssä olevasta ovesta massatehtaalle. Ennen sisälle astumistamme luokaamme kuitenkin vielä silmäys aikaisemmin näkemäämme ja lukemaamme. Tuossa vastapäätä on harmaa kuorimon seinä jonka sisäpuolella massatehtaalle tuleva hake valmistetaan. Oikealla rautatien takana on voimalaitoksen laaja itäinen sivu. Tästä laitoksesta saa tehdas tarvitsemansa sähkön ja höyryn. Kuorimon ja voimalaitoksen välistä näkyy osa taaempana olevasta lipeänvalmistamosta, jossa keittolipeän valmistus tapahtuu.

Puoliselluloosan keittimet kiinnittävät ensinnä huomiomme, kun tulemme ovesta sisälle massatehtaan alakertaan. Nousemme ritiläportaita vähän ylemmä ja tulemme korkeiden ikkunoiden vieressä olevalle keittimien hoitotasolle. Toteamme keittimien olevan kolmessa linjassa ja sen että kuhunkin keitinlinjaan kuuluu neljä hyvin eristettyä keitinputkea. Saamme tietää, että kussakin putkessa on 10½" syöttöruuvit. Keittimien pituus on 9,7 m ja putken läpimitta 42". Nousemme edelleen massatehtaan kolmanteen kerrokseen tasolle, jossa hake otetaan massatehtaan koneistoihin. Hake on kulkeutunut pitkän tehtaan ulkopuolisen kuljettimen ja tehtaan sisällä olevan poikittaisen kuljettimen avulla massatehtaan "hakevintille", jossa

---

näin kunnallismiehenä miellyttävä piirre on sekin, että Tampellan tehtaan henkilökunta vastaa n. 10 % kunnallisverotuksesta.

Tampellan tehtaiden palveluksessa olevat ovat pääasiassa nuoria ja toimeliaita ihmisiä ja kun lisäksi tehtaan taholta tuetaan sekä ohjataan erilaisia rientoja, on tällainen vaikutus kaupunkimme elämässä kuin virkistävä ruiske. Tulee tässä mieleen esimerkiksi Tampellan tehdaspalokunnan viimeinen kilpailullinen saavutus. Toiselta puolen on tietenkin todettava, että kaupunkiyhdyskunnassa ovat valmiit mahdollisuudet jo ennestään monipuolisemmat, eikä teollisuuslaitoksen ole tarvinnut kaikkea hankkia aivan omasta takaa. Näin rinnakkaiselo tukee molempia osapuolia.

Mitä muuten tulee itse Heinolan kaupungin elämään, on sillä, kuten kaikilla kehityskelpoisilla yhdyskunnilla, aina uusia ja lisääntyviä pulmia. Tällä hetkellä Heinolan pulmana on rakentaminen. On rakennettava kunnalliskoti, ammattikoulu ja ennenkaikkea keskuskansakoulu. Tärkein kuitenkin kaupungin edelleen kehittymiselle on asuntorakennustoiminta, sillä kaupunkiamme vaivaa sangen kireä asuntopula. Olisi välttämätöntä saada uusia asuntoja ja erikoisesti pieniä ja halpoja. Tampella tosin on kerrostalorakennustoiminnallaan tuntuvasti auttanut tilannetta ja lisäksi muutkin yrittäjät rakentavat hyvin vilkkaasti, mutta sekään ei tahdo riittää. Päämääränämme pitäisi olla riittävästi asuntoja nykyisin toimivalle teollisuudelle, ennenkuin mahdollinen teollistuminen Hevossaaressa aiheuttaa uusia vaikeuksia. Aikoinaan toivotin iloisin toivein Tampellan tervetulleeksi Heinolaan tässä lehdessä ja olen kaupungin ja omasta puolestani erittäin iloinen, että näissä toiveissa ei ole petytty, päinvastoin vilkastunut elämä on osoittautunut suorastaan yllättäväksi.

Kauniita omakotitaloja Heinolan Tommolan kaupunginosassa Kyminkadun varrella.

Massatehdas sijaitsee päätehtaan eteläpäädyn oikeassa puoliskossa. Massatehtaan keittimet ovat pystysuorien korkeiden ikkunoiden kohdalla.

Kamerakierros
HEINOLAN MASSATEHTAALLA

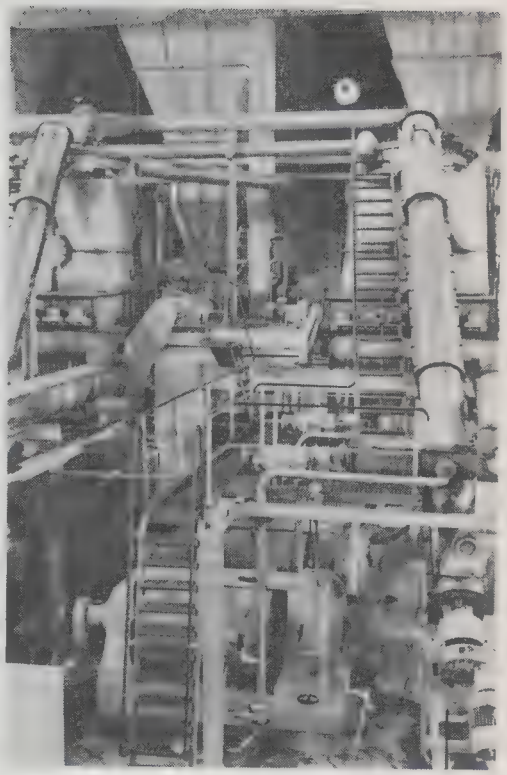

Massatehtaan moninaisia laitteita, moottoreita, putkia, suppiloita, portaita ja hoitolavoja. Takana hakesuppilot ja puskupönttöjä.

Kuiduttajan "työpöytä" massatehtaalla. Kuiduttaja Antti Karjalainen oikealla. Aikaisemmin pesijänä työskennellyt, nyt jauhajan tehtävässä oleva Raimo Utti vasemmalla.

Teknikko Pentti Laakkonen vasemmalla ja pesijä Pentti Halla oikealla ottamassa massanäytettä kairalle johtavasta massaputkesta.

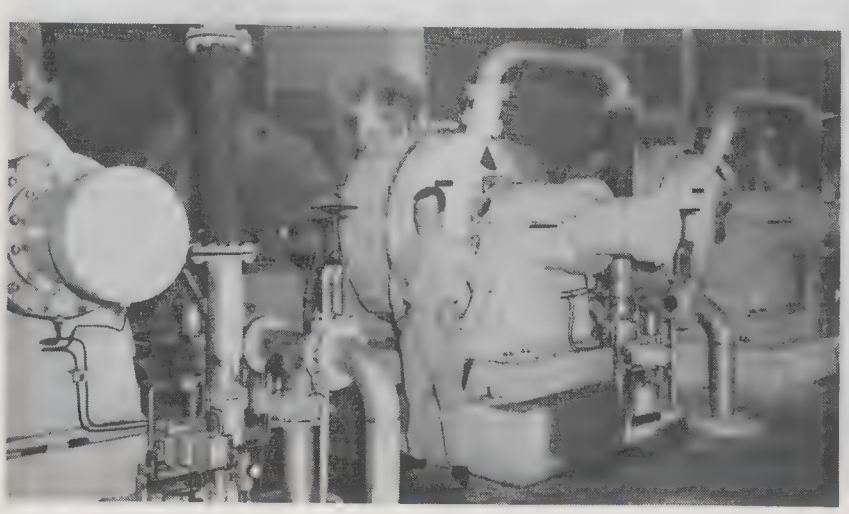

Jauhaja Tauno Oksanen työpaikallaan jauhimien ääressä.

se putoaa kunkin kolmen keitinlinjan kohdalla oleviin hakesuppiloihin.

Hakesuppiloista lähtee hake liikkeelle syöttökairan avulla, joka kuljettaa hakkeen ylimpään keitinputkeen. Tähän syötetään myös lipeänvalmistamolta tuleva keittolipeä. Keitinputkien kairat kuljettavat keittolipeällä seostettua haketta eteenpäin ja mukaan syötetään seoksen joukkoon höyryä.

Keittovaiheen jälkeen pusketaan pehmentynyt hake 28" purkaimella puskupönttöön.

Täältä pehmentynyt hake johdetaaan jakokairojen avulla kuiduttimeen, jossa se jauhautuu pehmeäksi massaksi. Kuidutettu massa putoaa suoraan kuidutuskyyppiin. Kunkin linjan teho on 104 tonnia massaa vuorokaudessa.

Kuidutuskyypissä massaa laimennetaan pesurilta tulevalla laihalipeällä, jotta kuidutetun massan pumpattavuus jatkovaiheessa paranisi.

Kuidutuskyypistä jatkaa massa kulkuaan sakeussäätäjän kautta pesurille. Pesu suoritetaan kahdella pesulinjalla, molempien linjojen käsittäessä 2 painepesuria puristimineen. Pesujärjestys on vaihtoehtoisesti pesuri — pesuri — puristin tai pesuri — puristin — pesuri. Pesurissa massasta pestään siinä oleva keittolipeä. Niinkuin edellä mainittiin pesussa eroitetusta keittolipeästä osa menee laimennukseen keittokyyppiin ja osa takaisin lipeänvalmistamolle laihalipeäsäiliöihin joita on kolme kukin tilavuudeltaan 500 m³. Pesty massa kerätään sakeudeltaan 4 prosenttisena pesukyyppiin.

Massan valmistuksessa on viimeisin vaihe jauhatus. Massa pumpataan pesukyypistä 1. jauhatusvaiheeseen, siitä kyyppiin, 2. jauhatusvaiheeseen ja kyyppiin. Jauhatus tehdään kahdessa vaiheessa viidellä painejauhimella.

Valmiiksi pesty ja jauhettu massa pumpataan suoraan kartonkitehtaan varastokyyppiin. Massatehtaan neljän kyypin yhteistilavuus on 625 m³. Massatehtaan mitoituskapasiteetti on 312 tonnia 90 % massaa vuorokaudessa.

Massatehtaalla valmistetaan hakkeesta massaa tonni tonnin jälkeen. Tästä emme paljoakaan saa nähdä sillä massan keitto, kuidutus, pesu ja jauhatus ja muut valmistusvaiheet tapahtuvat sujetuissa laitteissa joihin vain eräissä kohdin voimme lasin läpi tai putken aukosta kurkistamalla nähdä. Koneet tekevät työn jota massatehtaan henkilökunta valvoo kahdesta suuresta mittaritaulusta. Nämä taulut eivät maallikolle paljoakaan kerro, näyttävät vain monimutkaisille siitä huolimatta, vaikka tauluissa on kaaviokuva laitteista ja massan kulusta niissä.

Kierroksemme aikana massatehtaalla olemme saaneet tutustua moninaisiin tehdaslaitteisiin ja monivaiheiseen massan kulkuun laitteelta toiselle ja samalla nykyaikaisen automatisoidun tehtaan henkilökunnan työskentelyyn. Ehkäpä tätä työskentelyä jossain mielessä voidaan verrata auton omistajan asenteeseen ajokkiinsa nähden. Kun auto on uusi ovat sen mittarit ja laitteet vieraat ja moottorin ääni tun-

Jatk. siv. 39

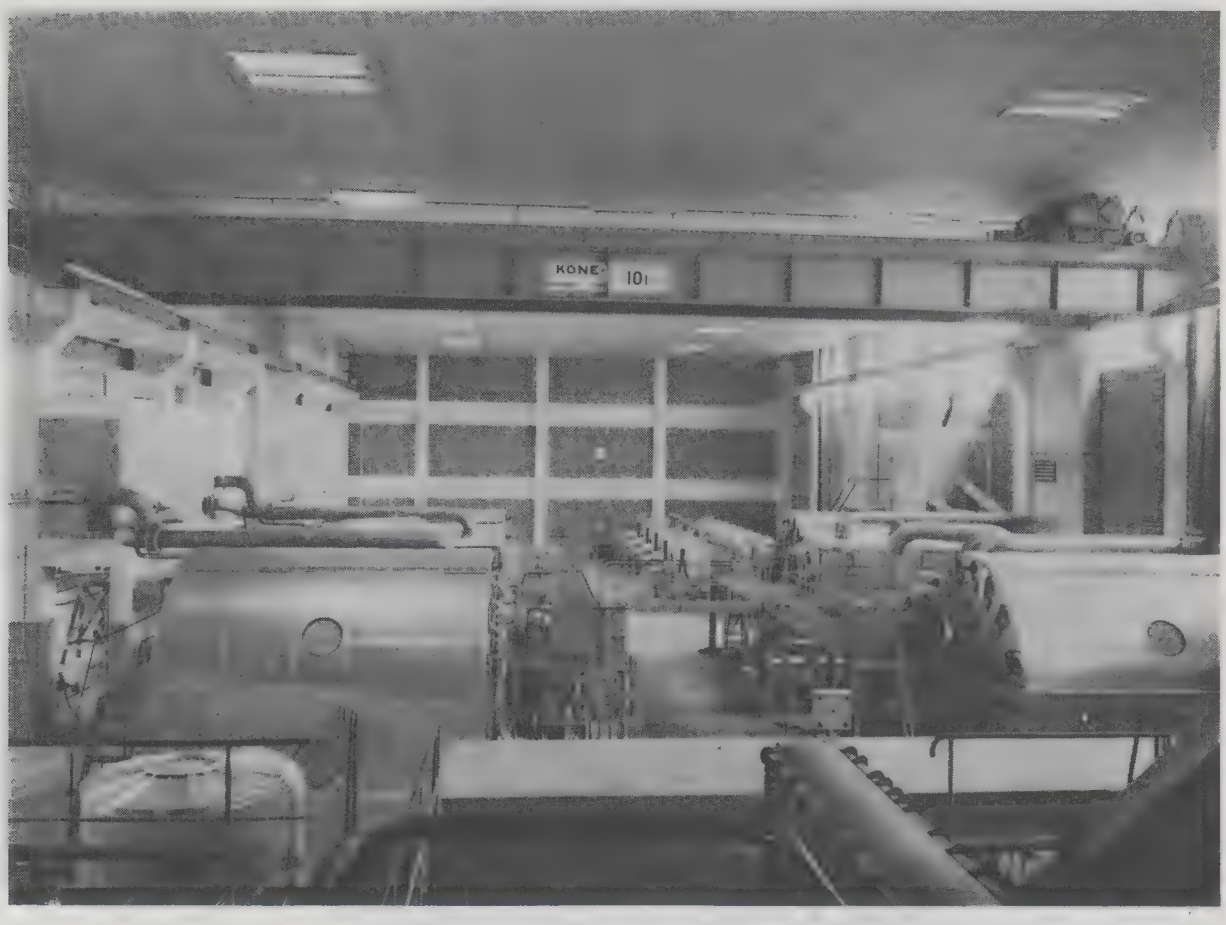

Näkymä osasta massatehdasta, edessä pesurit ja takana jauhimien rivi.

Tampellan tehdaspalokunta voitokas Mikkelin läänin palokuntien kilpailuissa

Mikkelin läänin Palokuntaliiton jäsenpalokunnat kokoontuivat runsaslukuisina Heinolaan syyskuun 9 pnä ottamaan mittaa toisistaan palokuntatiedoissa ja -taidoissa. Tampellan Heinolan tehtaitten nuori tehdaspalokunta oli ensi kertaa mukana näissä huomattavissa palokuntalaiskilpailuissa. Päivän ohjelmassa oli Heinolan uudella yhteiskoululla käyty lentopallokilpailu, kaupungin paloasemalla suoritettu tietokilpailu sekä kaupungin laivarannassa pidetty, suuren huomion osakseen saanut, kalustokilpailu.

TIETOKILPAILU

Kilpailun tähän osaan sai osallistua kolme palokuntalaista kustakin palokunnasta: jokaisella kilpailijalla oli 40 minuuttia aikaa antaa vastaus kuuteen kysymykseen.

Kysymykset

1. Minkä niminen on paloalan järjestöjen ammattilehti?
2. Minkä värinen käsivarsinauha kuuluu sammutuksen johtajalle?
3. Millä annat vaara äänimerkin, jos vihellyspilliä ei ole?
4. Mikä on vesiposti?
5. Mikä on työjohto?
6. Mitä tarkoitetaan rinnakkaiskytkennällä?

Näihin kysymyksiin olivat oikeat vastaukset seuraavat:

1. Palotorjunta-lehti.
2. Keltainen.
3. Auton äänimerkillä, huutamalla (torvea tai megafonia voi käyttää jos sellainen on).
4. Vesiposti on yleensä seinässä ja varustettu 2" tai 3" liittimillä, josta voidaan ottaa vettä joko suoraan tai vesitäydennystä letkun välityksellä.
5. Työjohto on 1", 1. 1/2" tai 2" letkua varustettuna 2" liittimillä ja joita käytetään työskenneltäessä palopaikalla.
6. Jos suihkut kuluttavat vettä niin runsaasti, ettei yksi ruisku pysty tyydyttämään niiden tarvetta tai matka on niin pitkä ettei suurten kitkahäviöiden takia saada tarpeellista vesimäärää. Voidaan lisätä yksi tai useampi pääjohto ruiskuista.

Tietokilpailujen parhaat tulokset palokunnittain

1. Tampellan tehdaspalokunta	32	pist.
2. Heinolan Faneritehtaan palokunta	31	„
3. Heinolan kaupungin palokunta	27,5	„
4. Sysmän VPK	25	„

Parhaat henkilökohtaiset tulokset:

1. Reino Suikkanen Tampellan tehdaspalok.	14,5	pist.
2. Veli Lindberg Sysmän VPK	14,5	„
3. Reino Huoponen Hartolan VPK	13	„

Mikkelin läänin palokuntien kilpailun voittanut Heinolan tehtaan tehdaspalokunnan joukkue. Miehet vasemmalta: Leo Talvioja, Reino Suikkanen joukkueen johtaja, Aarne Koskinen, Jorma Laitinen, Eero Erola, Olavi Laakko, Reino Karppinen ja Eino Pietiläinen.

4. Niilo Markkanen ja Viljo Matikainen Heinolan Faneritehtaan palokunta 11 „
6. Matti Jokela Heinolan kaupungin palok. ja Leo Talvioja Tampellan tehdaspalok. 10,5 „
8. Hannu Pystynen Heinolan kaup. palok. ja Jaakko Rinne Hartolan VPK 10 „
10. Pentti Seppänen Heinolan Fanerit. palok.

KALUSTOKILPAILU

Kalustokilpailu suoritettiin Pohjolanmaljan säännöillä. Se oli pääpiirteissään seuraavanlainen:

Kalusto aluksi välittömästi lähtöviivan takana maassa ja kilpailuyksikön miehet (johtaja ja 7 miestä) kaluston takana rivissä. Kilpailun tuomarin annettua lähtömerkin, kuljetettiin kalusto mahdollisimman nopeasti 100 m:n matkan vedenottopaikalle laivalaiturin vieren. Tässä selvitettiin imurit jotka liitettiin moottoriruiskuun ja siitä samanaikaisesti edelleen moottoriruiskusta 3" pääjohto 36 m:n päässä olevalle suihkutusviivalle. Tältä viivalta täytettiin suihkulla 12 m:n päässä olevaa 200 l:n tynnyriä 40 mm:n reiästä niin kaun kunnes vesi tuli 70 cm:n korkeudella olevasta hukkaputkesta. Tuomarin annettua välittömästi luvan jatkaa suoritusta joukkueen johtaja antoi konemiehelle "vesi seis" merkin. Nyt irroitettiin 3" suihkuputki ja jakoliitettiin letkuun. Jakoliittimestä selvitettiin nyt 2 kpl 2" työjohtoja 18 metrin päässä olevalle suihkutusviivalle ja täytettiin 6 m:n päässä olevat tynnyrit kuten aikaisemmin täytetty tynnyri. Joukkueen johtaja toimi samanaikaisesti antaen vesikäskyn konemiehelle. Kun molemmat tynnyrit oli saatu reiän kautta täytetyksi, oli kilpailu tähän päättynyt. Voittajaksi selviytyi palokunta joka lyhimmässä ajassa oli tehtävän suorittanut.

Kalustokilpailun tulokset:

1. Tampellan tehdaspalokunta 3.45.8
2. Savonlinnan VPK (Mikkelin läänin mestari 1961) 3.52.0
3. Heinolan kaupungin palokunta 4.02.0
4. Mikkelin VPK 4.20.0
5. Heinolan Faneritehtaan palokunta 4.34.8
6. Rantasalmen VPK 4.57.9
7. Sysmän VPK 6.33.3
8. Hartolan VPK 7.34.8
9. Juvan palokunta keskeytti ——

Itä-Hämeen palokuntien välinen kilpailu suoritetaan jokavuotisena ja siihen kuuluu tietokilpailu sekä kalustokilpailu.

Tulokset:

	tieto-kilpailu	kalusto-kilpailu	yhteensä
1. Tampellan tehdaspalokunta	32	+130	162 pist.
2. Heinolan kaupung. palokunta	27,5	+127	154,5 „
3. Heinolan Faneritehtaan palok.	31	+110	141 „
4. Sysmän VPK	26	+ 97	132 „
5. Hartolan VPK	25	+ 85	110 „

Lentopallokilpailu

Tässä kilpailussa selvisivät loppuotteluun Rautsalmen VPK ja Tampellan tehdaspalokunta. Rautsalmi oli semifinaaliottelussa voittanut Mikkelin VPK:n ja Tampellan palokunta Hartolan VPK:n.

Rautsalmen VPK voitti loppuottelun 2—0 ja sai kiinnityksen kiertopalkintoon.

Tampellan nuori tehdaspalokunta oli saanut haltuunsa kaksi arvokasta kiertopalkintoa ja henkilökohtainen voitto tietokilpailuissa oli tullut myös sen piiriin. Palokunnan saavutukset olivat yllättävän hyviä. Vaikka kilpailuun olikin huolella valmistauduttu, ei näin hyvää menestystä kuitenkaan uskallettu odottaa. Menestys velvoittaa! Ensi vuoden vastaavassa kilpailussa on Tampellan tehdaspalokunnalla paljon puolustettavaa. Tämä tietää jatkuvaa, tehokasta harjoittelua ja moninaisiin paloasioihin perusteellista syventymistä. Hyvää tuuria myös tarvitaan.

Tampellan Heinolan tehtaitten henkilökunta iloitsi palokunnan saavutuksesta ja esittää tässä yhteydessä parhaat onnittelut palokunnalleen.

Tampellan joukkue on saanut imuletkun jokeen, moottorin käyntiin ja paineen päälle. Aarne Koskinen on käynnistänyt koneen ja Reino Karppinen tarkastaa vielä imuletkua kilpailun tuoksinassa.

Heinolan puulaakijalkapalloilussa mestaruus Tampellalle

Tampellan kolmas maali syntyy puulaakisarjan loppuottelussa. Pallo nuolen osoittamassa paikassa painumassa maalin nurkkaan.

Heinolan puulaakisarjan pesäpallo-ottelujen tultua pelatuiksi päästiin elokuun 18 pnä aloittamaan Heinolan puulaakijalkapallokilpailu, johon oli ilmoittautunut 14 joukkuetta. Tampellalta oli ilmoitettu kaksi joukkuetta. URHA:n kilpailutoimikunta nimesi A-sarjaan 4 joukkuetta: Högfors, Kaupunki, Faneri ja Tampella I. Se päätti lisäksi, että A-sarja pelataan tavallisena sarjana loppuun ja B-sarjassa pelataan kaksi ottelukierrosta ja sen jälkeen viisi parasta jatkaa. B-sarjan kaksi parasta päätettiin nostaa seuraavaksi vuodeksi A-sarjaan. Tampellan molemmat joukkueet menestyivät hyvin. I joukkue voitti A-sarjan ja II joukkue tuli sarjassaan toiseksi, nousten Heinola Yhtymän kanssa A-sarjaan. B-sarjassa olivat mukana seuraavat kymmenen joukkuetta:

Heinolan Liike Oy	Rakennusliike Maukonen
Viborg Wood	Posti ja Reuma
Poliisilaitos	Lahden Osuuskauppa
Tampella II	Heinola Yhtymä
Heinolan Linja Oy	Heinolan Autoliike Oy

Peliajaksi määrättiin yksi tunti ja nahkakuulan potkintaan saatiin käyttää vain kumitossuja. Kun sarjamylly alkoi pyöriä Heinolan urheilukentällä nähtiin kentän laitamilla ilta illan jälkeen runsaasti eri kilpailuyksiköiden penkkiurheilijoita jännäämässä ja omiaan kannustamassa.

A-sarjan ottelut

Tampella I — Faneri 2—0	Kaupunki —
Högfors — Kaupunki 3—0	Tampella I 3—2
Högfors — Faneri 2—1	Tampella I — Högfors 3—0
	Kaupunki — Faneri 4—2

Mestaruudesta ottelivat loppuottelun Tampella I ja Kaupunki. Ottelu päättyi Tampella I:n voittoon 5—1.

Kaupungin joukkue taisteli erinomaisesti ensimmäisen pelijakson. Tampella I ei painostuksestaan huolimatta tahtonut saada palloa perille Kaupungin maaliin. Lopulta Holtari ampui 1—0 Iivosen hyvästä syötöstä. Tämä jäikin puoliajan tulokseksi. Toisella pelijaksolla Laakko latasi heti alkuun 2—0, Iivonen 3—0 ja Kautonen 4—0. Kaupunkikin teki välillä kavennusmaalin Virtasen ampumana. Loppunumeroksi Holtari silasi 5—1.

Tampellan joukkue paransi ottelu ottelulta peliotettaan ja viimeisen ottelun jälkeen todettiin kaupungilla, että Tampellan koko joukkue oli puulaakimaista tasoa huomattavasti yläpuolella.

Tampella voitti yhdistetyn puulaakijoukkueen

Varsinaisten sarjapelien päätyttyä ja kesän lokakuussa jatkuessa pelasi kaupungin puulaakijalkapal-

loilun A-sarjan voittanut Tampella I ottelun yhdistettyä joukkuetta vastaan. Yhdistetyssä joukkueessa oli pelaajia Fanerilta, Högforssilta ja Kaupungilta. Ottelu päättyi Tampellan voittoon 4—0.

B-sarja

Kahden ottelukierroksen jälkeen jatkoivat B-sarjassa seuraavat joukkueet: Heinola Yhtymä, Tampella II, Lahden Osuuskauppa, Rakennusliike Maukonen ja Heinolan Liike Oy.

Ottelut

LOK — Maukonen	3—0
Heinola Yhtymä — Liike Oy	4—0
Tampella II — Liike Oy	6—0
Heinola Yhtymä — Maukonen	2—1
Tampella II — LOK	4—2
Maukonen — Tampella II	2—1
Heinola Yhtymä — LOK	2—0
LOK — Liike Oy	5—1
Maukonen — Liike Oy	7—0
Heinola Yhtymä — Tampella II	4—1

Sarjataulukko muovautui seuraavaksi

			Maalit
Heinola Yhtymä	4	8 pist.	12—2
Tampella II	4	4 „	12—8
Maukonen	4	4 „	10—6
LOK	4	4 „	10—7
Liike Oy	4	0 „	1—22

Toisesta jatkopaikasta ottelivat Tampella II ja Rakennusliike Maukonen. Tampella II voitti 4—1 ja nousi Heinola Yhtymän ohella ensi vuodeksi A-sarjaan.

Tampellan joukkueissa pelasivat:

I joukkue	Kautonen
Muola	Iivonen
Värrälä	Holtari
Pöllänen	Hangasluoma
Laakko	Hiltunen
Partanen	Mukula
Miettinen	Korkalainen
II joukkue	Pesonen
(9 miehinen joukkue)	Niemelä
Pitkänen	Kalho
Liukkonen	Rissanen
Pennanen	Lahti
Röksä	Ryhänen

Suunnistusta ja jalkapalloa

Heinolan tehtaan piirissä järjestettiin suunnistuskilpailu ennen yhtiön suunnistusmestaruuskilpailuja. Jaakko Juura on tehnyt radan Reumasairaalan takaiseen maastoon.

Tulokset:

1.	Arvo Lehto	1.14.15
2.	Antero Palo	1.28.40
3.	Unto Hiltunen	1.37.15
4.	Aimo Pystynen	1.43.15
5.	Jouni Holtari	1.46.15
6.	Anttila	1.52.00
7.	Antti Lehtonen	2.18.30

Heinolan kaupungin suunnistusmestaruuskilpailujen yhteydessä järjestettiin myös Heinolan tehtaitten suunnistusmestaruuskilpailut.

Tulokset: Yleinen sarja 8,2 km:

1.	Jaakko Juura	57.55
2.	Jorma Lahti	1.18.40
3.	Jouni Holtari	1.27.30
4.	Arvo Lehto	1.30.35
5.	Antero Palo	1.32.55
6.	Matti Keskiivari	1.51.05
7.	Ahti Koponen	2.57.30

Ikämiehet 6 km:

1.	Olavi Linnakko	1.13.05

Tampellan Heinolan tehtaitten jalkapalloilijoita kaupungin yhdistetyä puulaakijoukkuetta vastaan pelatun ottelun jälkeen: Ylärivissä vasemmalta Paavo Miettinen, Paavo Pennanen, Paavo Partanen, Jouni Holtari, Tauno Röksä, Olavi Laakko, Pertti Kautonen ja Jouko Iivonen. Alarivissä Pekka Värrälä, Arvo Pitkänen ja Markku Pöllänen. Kuvasta puuttuvat I joukkueessa pelanneet Hangasluoma, Muola ja Mukula.

Vaimot ja lapset tutustuivat tehtaaseen ja isien työpaikkoihin

Lokakuun alussa järjestettiin Heinolan tehtaitten kartonkitehtaan piirissä "Isä työssä päivä", päivä jolloin kartonkitehtaan henkilökunta perheineen oli kahdessa ryhmässä kutsuttu tutustumiskäynnille tehtaaseen, erikoisesti kartonkitehtaan eri osastoihin. Vastaavanlainen vierailupäivä oli jo aikaisemmin järjestetty massatehtaan ja voimaosaston henkilökunnalle.

Vieraat ottivat tehtaan edustalla vastaan osastoinsinööri, dipl.ins. Erkki Kivimäki, dipl.ins. Kalevi Flinkman, osastomestari Lasse Mukula ja sosiaalipäällikkö Olavi Linnakko.

Tutustumiskierroksen aikana käytiin ensin kuorimolla, mistä siirryttiin edelleen lipeänvalmistamolle, voimalaitokselle, massatehtaalle ja kartonkitehtaalle, joka isien ja poikien työpaikkana erikoisesti kiinnosti vieraita. Täällä seurattiin kartonkiradan kulkua suurella koneella, kartongin rullausta sekä pakkausta. Trukkien työskentely varastolla kiinnosti myös vieraita samoin kuin sosiaaliset tilat ja korjauspaja.

Kahvitilaisuudessa tehtaan ruokalassa osastoinsinööri Kivimäki kertoi Tampella-yhtymästä selostaen sen Tampereella ja Inkeroisissa omistamia tehtaita ja

Vierailuryhmät ovat saapuneet tehtaalle. Yläkuvassa osastoinsinööri dipl.ins. Erkki Kivimäki kolmas vasemmalta. Dipl.ins. Kalevi Flinkman oikealla.

Osastomestari Lasse Mukula selostamassa massatehtaan laitteita vieraille.

Osastoinsinööri Erkki Kivimäki erään vierailuryhmän kanssa kuorimon kuljettimen luona.

Kotiväki tehtaalla

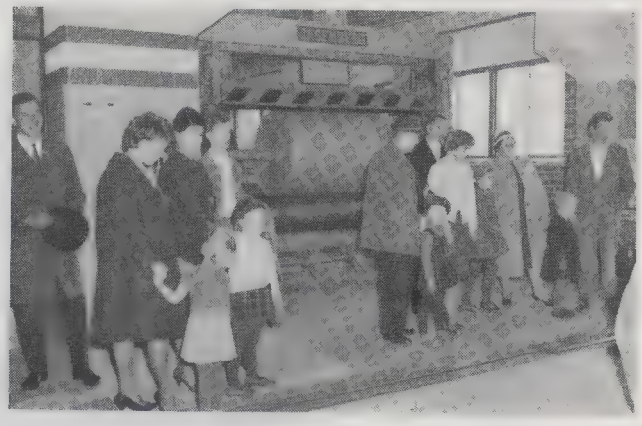

Yksi vierailuryhmistä seuraamassa kartongin pakkausvaihetta pakkaussalissa. Pääloppujen kiinnitys rulliin parhaillaan tutustumisen aiheena.

Vanhemmille tarjottiin kahvia tehdaskierroksen jälkeen, mutta limonaadi maistui lapsista paljon paremmalle.

niiden tuotantoa. Heinolan tehtaista kertoessaan osastoinsinööri Kivimäki selvitteli tehtaan tuotetta flutingkartonkia sekä sen käyttöä aaltopahvin valmistuksessa. Hän totesi 24 maan eri puolilla maailmaa tällä hetkellä kuuluvan Heinolassa valmistetun kartongin ostajamaihin.

Sosiaalipäällikkö Linnakko kertoi yhtiön sosiaalisesta toiminnasta mainiten tässä työssä yhtiön piirissä omaksuttua käytäntöä noudatettavan paikallisiin oloihin soveltaen myös Heinolassa.

MASSAN VALMISTUS... Jatk. siv. 32

tematon. Auton laitteita on kuitenkin käsiteltävä jos liikkeelle halutaan lähteä. Jotakin tapahtuu tällöin moottorissa, se käy ja auton laitteet toimivat. Vähitellen auto tulee tutuksi, jalka osaa painaa kaasua oikein ja korvat tekevät havaintoja moottorin äänestä. Massatehtaalla hoidetaan nappeja painamalla moninaisia laitteita. Tehtaan henkilökunnalle ovat mittarit ja tehdaskoneet tulleet tutuiksi. Tiedetään mitä jonkin napin painalluksesta aiheutuu, mitä mittarit osoittavat, sanoopa eri koneiden äänetkin jo jotakin. Me sanomme puolestamme lopuksi — onhan siinä massatehtaassa kerrassaan autoa ajettavaksi, mutta on mittaritauluakin.

Massatehtaalla työskentelee seuraava henkilökunta:

osastoinsinööri dipl.ins.	Vide Winqvist
apulaisinsinööri dipl.ins.	Reijo Tervahauta
osastomestari	Pentti Gröndahl
vuoromestarit	Pentti Laakkonen
„	Eero Pietilä
„	Reino Pulkkinen
„	Vilho Toikka
päivämestari	Paavo Mäkinen
kuiduttajat	Pentti Hämäläinen
„	Jaakko Juura
„	Antti Karjalainen
„	Teuvo Kolkka
pesijät	Pentti Halla
„	Aulis Henttonen
„	Pentti Lahtinen
„	Olavi Rastas
varamies	Veikko Hämäläinen
„	Jorma Jokinen
„	Martti Tumanto
„	Rismo Virpimaa
jauhajat	Rauno Bisi
„	Kaarlo Järvinen
„	Tauno Oksanen
„	Raimo Utti
siivooja	Toini Leppänen

Puulaakiturnaus shakkipelissä

Heinolan Shakkikerho järjesti sunnuntaina 21. 10. shakin puulaakiturnauksen, joka sai varsin innostuneen vastaanoton. Tähän ensimmäiseen suurturnaukseen, josta on tarkoitus muodostaa perinteellinen, osallistui 13 kolmimiehistä joukkuetta, joten pelaajia oli kaikkiaan 39. Ottelu pelattiin Heinolan Seurahuoneella pikapeliturnauksena. Otteluja kertyi runsaasti, sillä jokainen pelaaja joutui pelaamaan 12 peliä ennenkuin turnaus saatiin päätökseen. Joukkuevoiton vei ylivoimaisesti Tampellan I-joukkue saaden vuodeksi haltuunsa komean kiertopalkinnon.

Joukkuetulokset:

1.	Tampella I	30 ½ (maksimi 35)
	Toivo Väänänen	
	Esko Valonen	
	Torsti Iiskola	
2.	Högfors I	23 ½
3.	Tambox	21
	Allan Mäkelä	
	Urho Tammi	
	Jouni Holtari	
4.	Rak.liike Maukonen	20
5.	Kirkonkylä	20
6.	Liikelaitokset	18 ½
7.	Rekola	18
8.	Högfors II	16 ½
9.	Heinolan Faneritehdas	16
10.	Tampella II	14 ½
11.	Posti	12
12.	Itä-Häme	11
13.	Rak.liike Reponen	1 ½

Parhaita tuloksia pöydittäin

1. pöytä	1.	Väänänen	T	10 ½
	2.	Hinkkanen		9
	3.	Salonen		8
	4.	Tuominen		8
	5—7.	Huhta	T	6
		Kokkonen		6
		Määttänen		6
2. pöytä	1.	Valonen	T	11 ½
	2.	Tammi	T	9
	3.	Laine		8
	4.	Eerikäinen		8
	5.	Rättö		7
3. pöytä	1.	Tiainen		10
	2.	Iiskola	T	8 ½
	3.	Mykrä		7 ½
	4.	Kuokka		7 ½
	5—7.	Holtari	T	7
		Nurmi		7
		Koivunen		7

ARVASI

— Pitääkö paikkansa, että palkka kohoaa aina vuosittain?

— Kyllä tietenkin sillä edellytyksellä, että teette työnne kunnollisesti.

— Enkös arvannutkin, että siinä oli jokin koira haudattuna.

Mies, joka kuolee naimattomana, ei ole oikeastaan koskaan elänyt. Mitä on elämä ilman kärsimystä?

* * *

On kahdenlaisia naisia: sellaisia, jotka voivat saada jokaisen miehen, jonka vain haluavat, sekä sellaisia, jotka haluavat saada jokaisen miehen, jonka voivat.

Palontorjunnasta Heinolan tehtailla

Kaikki palontorjujiksi – kaikki alkusammutuskaluston käytön tuntijoiksi

Tiedämme palokuntien hälytyksen saatuaan mahdollisimman nopeasti saapuvan palopaikalle, tiedämme myös miten ratkaisevan tärkeää on, tulen päästessä irti, sen nopea sammuttaminen omin voimin. Tulen kimppuun on käytävä heti sen sytyttyä ja tämän voi tehdä vain palon läheisyydessä oleva henkilökunta, edellyttäen, että paikalla olevilla on tarpeellista tietoutta sammutustoimenpiteistä ja ennen kaikkea alkusammutuskaluston käytön tuntemus.

Jos palokunnan on ryhdyttävä sammutustyöhön kalustollaan on tavallisesti jo jotain kovin pahaa ehtinyt tapahtua, eikä voida olla varmoja josko palokunnan toimenpiteillä, olkoot ne miten tehokkaita tahansa, saadaankaan syttynyttä paloa enää sammumaan.

Heinolan Flutingkartonkitehtaalla on jo pitemmän aikaa annettu koulutusta eri osastoilla työskenteleville tunnuksen merkeissä "Kaikki palontorjujiksi — kaikki alkusammutuskaluston käytön tuntijoiksi". Palovaarallisimmilla osastoilla on koulutustilaisuuksia ollut jo useampiakin ja esim. kartonkitehtaalla on tehdyn, tekstein ja kartoin julkaistun sammutussuunnitelman puitteissa neuvottu ja harjoiteltu jokaisen työvuorossa olevan miehen tehtäviä palon sattuessa. Tiedetään, että kun jokainen toimii reippaasti saamansa ohjeen mukaan, ei hämminkiä palon sammutuksessa pääse syntymään.

Palontorjuntaharjoitus Tamboxilla

Aaltopahvi- ja laatikkotehdas Tamboxilla on aina runsaasti aaltopahvikuormia ja valmiiksi pakattuja kartonkilaatikoita, mistä johtuen tehdas on erittäin palovaarallinen. Tästä johtuen on myös Tamboxin henkilökunnalle järjestetty ensimmäinen koulutustilaisuus palontorjunnassa. Koulutustilaisuuden järjestivät palopäällikkö Vilho Virtanen ja palokalustonhoitaja Leo Talvioja. Koulutustilaisuus oli vuorojen vaihtuessa, niin että kaikilla tamboxilaisilla oli siihen mahdollisuus osallistua. Siihen kuului luento ja tehtaan ulkopuolella harjoiteltiin sammuttimien käyttöä. Tätä koulutustoimintaa tullaan Tamboxilla jatkamaan lähiviikkojen aikana.

Menestyksellinen palon sammutus kartonkitehtaalla.

Aamulla elokuun 28 pnä pääsi tuli irti kartonkikoneella ensimmäisessä kuivausryhmässä katkon aikana. Tuli leimahti liekkiin kaavaria ilmalla puhdistettaessa, leviten nopeasti naapurisylinterille, huuvan takaseinään ja koneen alle, jossa katkosta johtuen oli runsaasti jätekartonkia.

Vuoromestari Niilo Kokkosen työvuoro oli työssä palon syttyessä. Heidän ripeillä sammutustoimenpi-

Hiilihapposumusammutin toimii näin laukaisun tapahduttua.

HEINOLAN KUULUMISIA

Olemme aikaisemmin tällä palstalla kertoneet Heinolan tehtaitten palveluksessa olevien keski-iästä ja todenneet henkilökunnan olevan suhteellisen nuorta.

Tällä kerralla kerromme siitä, miten henkilökunta on koostunut. Mistä olemme tulleet miehittämään työpaikkoja, joita avautui niin Rautsalossa sijaitsevilla tehtailla kuin myös Tamboxilla.

Henkilökuntaa Heinolan tehtaille valittaessa oli määräävänä kaksi tekijää. Toisaalta oli tarkoitus ottaa tehtaille työhön mahdollisimman paljon heinolalaisia, kun taas toisaalta suuren tehtaan moninaisten laitteiden käyntiin saanti oli varmistettava ammattitaitoisella muilta vastaavilta teollisuuspaikkakunnilta otetulla henkilökunnalla. Heinolan tehtailla vakinaisissa työpaikoissa työskentelevistä on Heinolan kaupungista kotoisin olevia 364 eli 61,28 %. Kaupungin lähipitäjistä, etupäässä Heinolan maalaiskunnasta, tuli Tampellan palvelukseen 78 henkeä, eli 13,13 %. Eri puolilta Suomea, etupäässä muilta teollisuuspaikkakunnilta tänne muuttaneita, vastaavissa ammateissa aikaisemmin työskennelleitä oli 152 eli 25,59 %.

Toimihenkilöiden työpaikkoihin saatiin 1/3 Heinolasta, 2/3 tuli muualta. Kaupungin ja lähiympäristön ulkopuolelta tuli toimihenkilöitä 61, laboratoriohenkilökuntaa 6, massatehtaalle 5, kartonkitehtaalle 19, voimalaitokselle 13, korjauspajalle 22, sähköpajalle 7, mittaripajalle 4 ja Tamboxille 10.

Me muualta tänne muuttaneet olemme vähitellen heinolalaistuneet ja kaikki yhdessä olemme tampellalaistuneet.

*

Tämän päivän kiireisesti elävä yhteiskunta tarjoaa paljon vaaramomentteja, joissa ihminen saattaa

---

teillään jauhe- ja hiilihapposumusuihkuilla ja nimenomaan korkeapainevesisumulla sammutettiin melko laajalle alueelle koneessa levinnyt roihuava tuli niin alkuunsa, että sprinklerit eivät ehtineet laueta. Kaupungin palokunta saapui palopaikalle 5 min. hälytyksen jälkeen, samoin tehtaan oma palokunta, mutta koska työvuorossa olleet olivat saaneet tulen vallan rajoitetuksi ei kaupungin palokunnan apua tarvittu oman palokunnan miesten ollessa mukana jälkisammutuksessa. Korvattavia vahinkoja ei tuli ehtinyt aiheuttaa, joskin kone oli pysähdyksissä jälkisammutuksen ja puhdistuksen sekä tarkistuksen takia 4 tuntia.

Tämän palon sammutus osoitti selvääkin selvemmin, mitä reippaalla heti tapahtuvalla sammutustyöllä saadaan aikaan.

Sammutustyöhön osallistuivat seuraavat vuorossa olleet miehet:

vuoromestari	Niilo Kokkonen
koneenhoitaja	Yrjö Torvelainen
varakoneenhoitaja	Aarre Ahola
rasvaaja	Arvi Hämäläinen
sylinterimies	Tauno Ojala
rullamies	Pauli Taiviola
apurullamies	Aulis Häkkinen
rotatiokoneen ajomies	Aarne Virsu
pakkaaja	Sauli Alanko
hylsymies	Tauno Hovilainen

Sammutustyöhön osallistuneille järjestettiin tehtaan ruokalassa kahvitilaisuus, jossa tekn. johtaja Heikki Klemetti kiitti miehiä, jotka kukin paikallaan osallistuivat sammutustyhön.

Jauhesammuttimella harjoitellaan palavan öljyn sammuttamista.

loukkaantua. Tehtaiden sisällä olevat kiihkeästi pyörivät ja liikkuvat koneet saattavat aiheuttaa tapaturmia. Liikenteen tarjoamat vaarat saamme päivittäin todeta sanomalehtiä lukiessamme.

Sattuneista tapaturmista maassamme tehdyt tilastot osoittavat, että joka kymmenes-yhdestoista työntekijä joutuu vuosittain tapaturman uhriksi. Menetettyjä työpäiviä yhtä työntekijää kohti kertyy keskimäärin 5. Esim. v. 1959 sattui kaikkiaan 123.000 tapaturmaa, menetettiin 4 milj. työpäivää ja 230 henkeä kuoli tapaturmien johdosta.

Tilastot osoittavat edelleen, että milloin työvoiman vaihdunta on ollut suuri tahi jostakin syystä teollisuuslaitokseen on jouduttu ottamaan yht'aikaa useita uusia ammattitaidottomia työntekijöitä, on tapaturmatiheys säännöllisesti kasvanut.

Jotta uudet työntekijät saataisiin suojelluksi tapaturmilta on Heinolan tehtailla tehty päätös n.s. **vastaanottopäivän** käyttöön otosta. Vastaisuudessa ei uusi tulokas ensimmäisenä työpäivänään vielä osallistu varsinaiseen työhönsä, vaan tämä päivä käytetään uuden tulokkaan erilaiseen opastamiseen. Kun työhöntuloon liittyvät muodollisuudet on työhönottotoimistossa ja osastolla saatu suoritetuiksi, tutustutetaan uusi tulokas eri tehdasosastoihin, annetaan yleiskuva tehtaista. Erikoisesti tutustutetaan hänet tulevaan työosastoonsa. Hänelle annetaan ohjeita käyttäytymisessä tehtaalla, selostetaan mahdolliset tapaturmavaaralliset paikat, neuvotaan hälytysjärjestelmät ja annetaan aikaa tutustua järjestys- ja turvallisuusohjeisiin, työsääntöihin, avustuskassan sääntöihin ja muuhun työpaikkaa koskevaan kirjallisuuteen. Tietysti myös tulevan työn opettaminen kuuluu vastaanottopäivän ja sitä seuraavien päivien ohjelmaan.

*

Suomalaisen miehen asennoituminen työturvallisuuteen on luku sinänsä. Meillähän on lukuisia esimerkkejä sodan ajalta, ei uskottu ennen kuin oli kokeiltu.

Ei aina tahdota omaksua työturvallisuudesta annettuja ohjeita ja määräyksiä, joskus pidetään niitä jopa lapsellisina. Meille Rautsalossa työssä käyville on annettu määräyksiä liikennemerkeillä Maitiaislahden sillan liikenteestä. Viranomaiset ovat kieltäneet sillan kautta moottoripyörillä tapahtuvan liikenteen. Jalkamiehen, polkupyöräilijän ja mopoilijan kulku sillan kautta on sallittu.

Olemme saaneet kuulla, että silloin tällöin joku moottoripyöräilijä on ajanut sillan kautta, on uhmannut annettuja määräyksiä. Muistutamme annetuista määräyksistä yhteistä hyvää tarkoittaen. Kapealla sillalla ja pitkällä siltapenkereellä voi liikennemääräysten rikkominen kaiken muun lisäksi aiheuttaa tapaturmia myös työtovereille.

*

Lopuksi ajattelimme kirjoittaa Heinolan tehtaitten henkilökunnan menestyksellisestä urheilutoiminnasta, mutta taidammekin palata tähän asiaan lehden seuraavassa numerossa. Voimme silloin julkaista myös valokuvan niistä lukuisista arvokkaista kiertopalkinnoista, joita urheilu- sekä palokuntakilpailuista kesän aikana olemme saaneet.

O. L.

"POMO-RALLI"

Heinolassa

"Pomo-Ralliin" osallistuneita autoja lähtöpaikalla.

Lokakuun alkupäivinä Heinolan Tampellan Työnjohtajakerhon autoilukärpäsen puremien jäsenien mielessä heräsi ajatus kilpailun järjestämisestä autoilun jalossa taidossa. Koska kerhon jäsenien keskuudessa suoritettu tiedustelu osoitti innostuksen asiaan olevan melkein 100 %:sen ryhdyttiin tuumasta toimeen.

Niinpä 21. 10. kokontui tehdasalueen portin luona olevalle pysäköintipaikalle 15 toinen toistaan kiiltävämpää autoa ja 28 hermostunutta miestä sekä 2 mahdollisesti vielä hermostuneempaa naisosanottajaa. Jo kilpailijoiden varusteet antoivat aiheen odottaa ennen näkemättömän kireätä kilpailua. Oli laskutikkuja, sekunttikelloja ja taulukoita, olipa eräässä autossa helmitaulukin.

Lähtöpaikalla suoritettu katsastus osoitti kilpailijoiden huolehtineen ajokkinsa kunnosta kiitettävällä tavalla. Kaikki pääsivät virhepisteittä matkaan. Kilpailu oli eräänlainen yhdistelmä suunnistus- ja tarkkuusajosta sekä liikennekilpailusta. Ratamestarit (Hasu ja Mukula) olivat suunnitelleet Heinola—Nastola—Lahti alueelle n. 95 km:n pituisen reitin, joka yleensä kierteli pieniä ja mutkaisia, mutta hyväkuntoisia teitä. Kilpailijoiden piti ajaa reitti peitepiirroksen mukaan määrättyjä keskituntinopeuksia tai ajoaikoja noudattaen. Matkan varrella heille esitettiin liikennesääntöjä ja -merkkejä koskevia kysymyksiä. Myös ajajien taitoa ajaa kapeata lautaa pitkin tarkkailtiin.

Keskituntinopeuksien ja ajoaikojen noudattaminen sujui kaikilta melko mukavasti, tosin joku innostui liikaa "kaahaamaan" ja sai tukuttain virhepisteitä liian aikaisista saapumisista tarkastusasemille. Nastolan kirkon läheisyydessä ollut salainen tarkastusasema oli se "rysä", johon useat haksahtivat, johtuen lähinnä siitä että kartanpiirtäjä on piirtänyt kirkon toiselle puolelle tienristeystä kun mihin kirkon rakentaja on sen tehnyt. Liikennesääntöjen ja etenkin -merkkien huono tuntemus oli hieman liian yleistä. Järjestäjät uskovatkin, että pidetty kilpailu toi parannusta tähän asiaan. Kilpailijoiden taito hallita

PIENI VAIVA - HYVÄ MIELI

Sairasauton äänimerkit ovat melkein jokapäiväistä kuultavaa korvillemme. Varmaan jokaiselle meistä nämä äänet kuullessamme tulee mieleen, että kuinkahan vaikeasti loukkaantunutta siellä nyt taas viedään? Ja varmaan tulee samalla ajatuksiin, kuinkahan paljon on vertakin valunut hukkaan ja jääköhän tämä loukkaantunut henkiin, vai menehtyykö verenhukkaan? Mutta onko koskaan tullut mieleesi, että Sinäkin voisit jotenkin tämän potilaan parantumiseen vaikuttaa?

Auta lähimmäistäsi! Mikä kaunis tapa tämä onkaan. Mutta usein tämä auttaminen tuottaa meille vaikeuksia. Emme tiedä, mitä oikein pitäisi tehdä, vaikka tekisikin mieli jotain toisen hyväksi toimia. Esteitä löytyy aina. Verenluovutus on sellainen lähimmäisen auttamismuoto, joka ei vaadi meiltä paljon ja kuitenkin veri on niin arvokasta, että sitä ei voi rahassa arvioida. Auta lähimmäistäsi, tulet itsekin autetuksi?

Jos kenellekään niin verenluovuttajalle sopivat nämä sanat. Ei ole tosiaan suuri vaiva, jos vaikka kerran vuodessa käy veripalvelussa tai joukkoluovutustilaisuudessa antamassa pullon tätä elävää lääkeainetta jonkun tuntemattoman lähimmäisensä hyväksi. Tällaisia joukkoluovutustilaisuuksia on järjestetty Tampellankin poliklinikalla. Tavallisesti kerran vuodessa, keväällä. Täytyy sanoa, että mieli on hyvä ja askel tuntuu keveältä, palatessa tällaiselta verenluovutusmatkalta. Omasta kokemuksestani voin vakuuttaa, että käytyäni muutaman kerran veripalvelussa, alkoi siitä vähitellen muodostua tapa. Kun kolme kuukautta alkoi tulla täyteen, (käyn luovuttamassa aina kolmen kuukauden päästä) niin eiköhän vaan tullut mieleen, että pitäisi taas käydä ikäänkuin velvollisuutensa täyttämässä siellä veripalvelussa. Se herttainen hymy, jonka hoitajattaret suovat sekä luovutuksen jälkeen nautittu kahvi ja mehu, saavat omalta osaltaan mielen hyväksi.

Jokainen terve ihminen voi vaaratta luovuttaa ainakin kerran vuodessa pullollisen (400 gr.) vertaan. Verimäärä palautuu n. kolmen kuukauden aikana ennalleen. Mitä useampia luovuttajia on, sitä harvemmin siellä voi käydä.

Sanotaan, että veripalvelun merkki on terveen ihmisen aatelismerkki. Sen merkin kyllä kehtaa rintaansa pistää, olkoonpa se minkä arvoinen tahansa.

On äitejä, isiä, lapsia, jotka joka päivä voivat tarvita Sinua. Ja muista, että tämä voi sattua jonakin päivänä myös Sinulle itsellesi.

Pelasta ihmishenki! — Luovuta verta!

O. Tuomisto

---

ajokkinsa vaikeissakin olosuhteissa koki myös varmasti tuntuvan parannuksen.

Kilpailussa toimitsijoina toimineille haluavat järjestäjät vielä tässä tuoda julki kiitoksensa uskollisesta, usean tunnin kestäneestä palelemisesta tarkastusasemilla ja maalissa. Tulokset:

		Virhepist.
1.	Ahola — Peltola	227
2.	Hietanen — Korkalainen	264
3.	Laakkonen — Nikamaa	283
4.	Gröndahl — Mäkinen	410
5.	Hyyti — Pietilä	479
6.	Lehtonen — Keskiivari	531
7.	Rytkölä — Hämäläinen	662
8.	Palo — Palo	782
9.	Salminen — Salminen	793
10.	Pulkkinen — Partanen	1347
11.	Virtanen — Aaltola	1804
12.	Korhonen — Lampinen	2127
13.	Aho — Santala	2302
14.	Myllyneva — Myllyneva	2874
15.	Muttu — Kauppinen	3309

L. M.

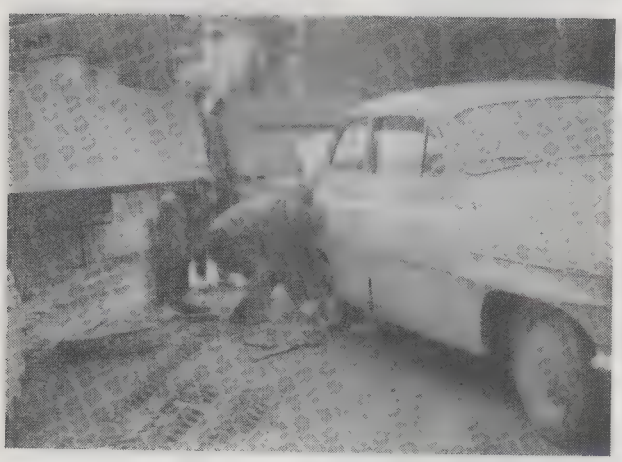

Osastomestari Pentti Gröndahl sai kumin puhkeamisesta johtuvaa ylimääräistä puuhaa ajon aikana.

AJATELMIA

Ihmisellä on kaksi siipeä, joilla hän kohoaa yli maan. Vilpittömyys ja puhtaus.

Tuomas Kempiläinen

* * *

Ei ole suurempaa onnettomuutta kuin se, että ihminen alkaa pelätä totuutta, peläten sen paljastavan hänet.

Blaise Pascal

* * *

Niin harvinaista kuin lie tosi rakkaus — vielä harvinaisempaa on tosi ystävyys.

La Rochefoucauld

* * *

Vapaa-ajan pitäisi saada sinut unohtamaan huolesi. Juuri tätä pidän vapaa-ajan tärkeimpänä tehtävänä; ei joutilaisuutta, koska se saa sinut hautomaan huoliasi, vaan jotakin erilaista tekemistä, joka panee veren virtaamaan liikatungosta potevista aivosoluistasi toisiin tyhjiin soluihin. Työstä rentoutuu parhaiten tekemällä erilaista työtä.

(English Digest)

* * *

On jotakin, mistä on vielä suurempi puute ja mikä on vieläkin arvokkaampaa ja harvinaisempaa kuin kunnokkuus, ja se on kyky tietää, ketkä ovat kunnokkaita.

(Elbert Hubbard)

VAINAJIA

AGATA JOSEFINA MOISIO

Syyskuun 9 pnä nukkui pois Koukkuniemen Vanhainkodissa Lapinniemen ent. kehrääjä Agata Josefina Moisio 92 vuoden ikäisenä. Hän oli syntynyt Ikaalisissa 14. 5. 1870. Hän tuli Lapinniemelle 10. 11. 1913 roovikehräämöön, missä työskenteli hienokäämikoneen käyttäjänä. Eläkkeelle hän siirtyi 29. 11. 1942 tullen palvelleeksi Lapinniemellä lähes 30 vuotta.

Rouva Moisio omasi myönteisen elämänkatsomuksen. Reippaana ja iloisena hän kulki tiensä ollen kuitenkin pohjimmaltaan syvällisesti ajatteleva ja harras uskovainen. Hän otti innokkaasti osaa Saukkolan Kultaisen Iän kerhon toimintaan ja oli ahkera kirkossa kävijä.

Agata Moisio saavutti korkean iän ollen eräs vanhimpia Lapinniemen Puuvillatehtaan palveluksessa olleista henkilöistä. Häntä jäivät suremaan lähinnä kaksi tytärtä.

THEODOR RISSANEN

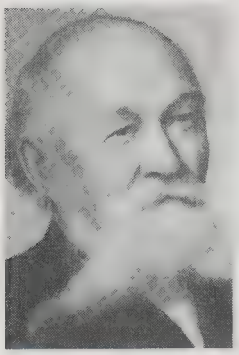

Syyskuun 16 p:nä saapui tieto, että "Tampellan teräsvaari" konepajan eläkeläinen Theodor Rissanen oli siirtynyt ajasta iäisyyteen. Tuntui uskomattomalta, että ohimenevältä näyttänyt sairauskohtaus lyhyessä ajassa sammutti äsken vielä niin voimakkaana palaneen elämänliekin.

"Nautin siitä, että saan viettää erakkoelämää ja kaikessa rauhassa saan tarkkailla mitä ympärilläni tapahtuu, sillä minun elämässäni on ollut harvoin suvantopaikkoja." Näin oli hän todennut lähtiessään taivaltamaan yhdeksättä vuosikymmentään.

Päivänvalon oli Theodor Rissanen nähnyt ensi kerran syyskuun 10 p:nä 1876 Varkaudessa, josta perhe oli myöhemmin siirtynyt Tampereelle. Perheen isä pääsi työhön Tampellan konepajalle ja perhe muutti "Masuuninmäkeen", joten jo varhaisessa vaiheessa kasvoi hän taloon kiinni. 15 vuotta täytettyään oli Theodor päässyt konepajalle naakelipojaksi, mistä sitten vuosien varrella kehittyi eteväksi sorvaajaksi kiertäen Tampereen muissakin konepajoissa.

Kuusikymmentä vuotta täytettyään Theodor Rissasen terveys oli heikentynyt siinä määrin, että hänen täytyi ryhtyä etsiskelemään ulkotöitä. Näin hän oli työskennellyt mitä moninaisimmissa ulkotöissä ja viimeksi ennen siirtymistään eläkkeelle 30. 4. -40 oli hän toiminut vartijana Näsijärven ranta-alueella.

"Jo rippikoulupoikana olen pannut kovan lain itselleni, kasvattanut lujan luonnon, mitä on maailman turuilla tarvittu", totesi hän elämäntarinaansa selvittäessään ja harva mies todella luonteenlujuudessa ja itsekurin tiukkuudessa vetikään vertoja Theodor Rissaselle, tuolle terveysurheilun karaisemalle teräsvaarille. Sillä kukapa tamperelainen ei muistaisi tuota tuttua näkyä, kun Rissanen valkoinen parta liuhuen mennä viiletti, milloin pyöräillen, milloin luistellen. Myös musiikki oli hänen sydäntään lähellä.

Poismennyttä jäivät lähinnä kaipaamaan kaksi tytärtä.

EMIL KOSKINEN

Syyskuun 8 pnä nukkui ikuiseen uneen Koukkuniemen Vanhainkodissa Lapinniemen ent. tullaaja Emil Koskinen 84 vuoden ikäisenä. Hän oli syntynyt Iitin Kausalassa. Työskenneltyään jonkin aikaa liikeapulaisena Viipurissa hän muutti v. 1905 Tampereelle toimien täällä useissakin erilaisissa liikealan tehtävissä.

Lapinniemen palvelukseen Koskinen tuli 4. 11. 1920 valmistevaraston hoitajaksi ja myöhemmin tullaajaksi siirtyen eläkkeelle 1. 9. 1947. Hän sai Tampella-mitalin v. 1947.

Yhtiö muistaa kiitollisuudella uskollista ja tunnollista virkailijaansa. Kalevankankaan hautausmaalla 16. 9. 1962 vainaja siunattiin lähimpien omaisten läsnäollessa, jolloin laskettiin myös Lapinniemen Puuvillatehtaan johdon ja virkailijoiden kukkalaitteet konttoripäällikkö O. Näsin puhuessa vainajan muistolle.

KALLE SIMOLA

Syyskuun 18 p:nä kuoli Tampereella konepajan eläkeläinen Kalle Kustaa Simola. Hän oli syntynyt 18. 7. 1888 Hauholla. Perheen muutettua Tampereelle oli Kalle Simola hakeutunut pellavatehtaan palvelukseen vuonna 1896 säättiläiseksi. Aamupäivät työskenteli hän tehtaalla ja iltapäivät istui poikanen koulun penkillä. Mieheksi vartuttuaan oli Simola työskennellyt muutaman vuoden rakennustöissä Helsingissä, josta kuitenkin oli palannut kotikaupunkiinsa. Täällä oli hän ryhtynyt "issikaksi", joita Tampereen katukuvassa tällöin oli peräti toistasataa. Tampellan konepajan palvelukseen oli Simola astunut 10. 8. 37 työskennellen ulko-osastolla, 2P-osastolla ja viimeksi vartijana konepajalla siirtyen eläkkeelle 26. 5. 59.

Vapaa-ajan harrastuksista oli Simolalla ollut musiikki varsinkin nuorempana etualalla.

Vainajaa jäivät lähinnä suremaan puoliso ja kaksi tytärtä perheineen sekä entiset työtoverit ja ystävät.

KALLE LEHTONEN

Lokakuun 13 p:nä kuoli eläkeläinen Kalle Jakob Lehtonen. Hän oli syntynyt 30. 6. 1893 Ylöjärvellä. Tampellan palvelukseen oli hän tullut 1. 5. 28 pellavatehtaalle Messukylän liotuslaitokselle, missä työskenteli sittemmin Kuitukasvi Oy:n kirjoissa. Tampellan korjauspajalle hän oli tullut 21. 8. 50 ja Messukylän konepajalle lämmittäjäksi oli Lehtonen siirtynyt 5. 10. 54 jääden eläkkeelle 18. 12. 1957.

Vainajaa jäivät lähinnä suremaan puoliso, pojanpoika perheineen sekä entiset työtoverit ja ystävät.

ANNA AURORA KATAJA

Elokuun 26 pnä kuoli Hatanpään sairaalassa kutoja Anna Aurora Kataja. Hän oli syntynyt Tampereella 21. 9. 1901, tullut Pellavatehtaalle 11. 3. 1917 ja Lapinniemen kutomoon 9. 2. 1928. Odottamaton poismeno katkaisi hänen pitkän päivätyönsä eli 45 vuotta yhtiön palvelusta.

Kiitollisuudella muistamme uskollista ja rehtiä työntekijää. — Kuinka yllättäen tulikaan tieto, että Sinä Anna olet poistunut joukostamme ikuisesti. Vaikka tiesimmekin Sinun vaikean sairautesi, niin poislähtösi tuli sittenkin niin odottamatta. Tulithan vielä loman jälkeen niin pirteänä koneittesi ääreen. Meidän pitkäaikaisten työtovereiden keskuudessa Sinut tunsimme hiljaisena ja vaatimattomana. Työn ilo oli Sinulle kaikki kaikessa. Otithan viimeiset askeleesikin juuri velvollisuudestasi, työtäsi kohtaan —.

Työtoverit

HILDA SUSANNA LAMPINEN

Syyskuun 16 pnä kuoli pitkäaikaisen ja ankaran taudin murtamana Hatanpään sairaalassa Lapinniemen kehrääjä Hilda Susanna Lampinen. Hän oli syntynyt 12. 1. 1912 Jalasjärvellä. Lapinniemen palvelukseen hän tuli 10. 2. 1926 alkaen säättiläisenä kehräämön 5. kerroksessa. Myöhemmin hän työskenteli kehrääjänä aina vuoteen 1959, jolloin heikentyneen terveytensä vuoksi siirtyi kevyempään työhön kehräämön pakkaamoon ja kehruuvalssien päällystystöihin.

Vainajaa jäivät suremaan lähinnä sisar ja veljet perheineen.

VERHOT

kautta aikojen

Sekä meidän päiviemme asialliset ikkunaverhot että niiden edeltäjät ovat kehittyneet vanhemmista traditioista, joita on sovellutettu ja kehitetty edelleen uusiin materiaaleihin ja kuoseihin sopiviksi. Tätä alituista uudistumista on mielenkiintoista seurata. Ikkunaverho on kuitenkin melko myöhäinen tulokas, näkösuojana vuoteen edessä ja huoneen jakajana on verho hyvin paljon vanhempi.

Myöhäiseltä keskiajalta on säilynyt niukkoja tietoja ikkunaverhoista, jotka oli valmistettu värjätystä kankaasta. Ne ripustettiin nauhoista valmistettujen silmukoiden tai renkaiden avulla tankoon. Silmukoita tehtiin iloisenvärisistä nauhoista, nahasta tai erivärisistä punoksista. Renkaat ommeltiin suoraan verhoihin tai ne sidottiin kiinni pienellä nauharusetilla. Tällaisia yksinkertaisia riippuverhoja käytettiin vielä 1600-luvulla, jolloin ikkunaverhot alkoivat tulla yleisiksi Suomessa. Samanaikaisesti oli sänky oikea "paraatimööpeli" kappoineen ja katoksineen, jotka oli somistettu nyörein ja hapsuin. 1700-luvulla kiinnitettiin myös ikkunaverhojen reunaan liehukkeita ja renkaat, joista verho riippui, peitettiin kapan taakse. Tällaista verhoa kutsuttiin ranskalaiseksi verhoksi ja se riippui suorana kattolistasta asti, joskus se ehkä oli sidottu sivuun ikkunalaudan korkeudelta.

Porvariskodeissa ommeltiin verhot usein raidallisesta, karkeista puuvillalangoista kudotusta palttinasidoksisesta kankaasta. Kauniita käsinkirjottuja puuvillakankaita ostettiin myöskin Sveitsistä.

Barokki loi verhon, joka nostettiin ylös monen nyörimetrin ja renkaiden avulla. Tällaisen verhon piti pullistella ja vaikuttaa mahtavalta. Kustaviaanisella ajalla tuli käyttöön italialaisittain drapeerattu verho. Siihen kuului kaksi suoraa sivuverhoa, jotka nyörien avulla vedettiin vinosti ylös joten ne muodostivat kauniit kaaret. Ne valmistettiin jostakin raskaasta materiaalista. Tähän aikaan alettiin myös vuorata verhoja.

1700-luvun herraskartanoissa ja porvariskodeissa oli valkoiset ikkunaverhot, pitkät sivuverhot ja pieni kappa, jossa oli mahdollisesti nauhareunus tai värillinen poimutelma reunassa. Ja vuosisadan lopulla ilmestyi pieniä drapeerattuja kappoja, jotka pian jaettiin keskikaareksi ja sivuosiksi. Empiren mukana ilmaantui sotaisia symbooleja verhoihinkin, pilareita ja keihäitä puolikuitten ja suurten koristeellisten kukannuppujen seurassa. Verhoihin tuli uusia osia ja ne muuttuivat yhä monimutkaisemmiksi. Verhoasetelma rakennettiin vastakkaista väriä olevista kankaista ja tupsujen, pallojen ja rimpsujen valikoima oli suuri ja monipuolinen.

1840-luvulla oli muodissa suora verho. Seuraavalla vuosikymmenellä käytettiin koristeellisen muotoiseksi leikattua jäykkää kappaa, joka oli valmistettu huone-

kalukankaasta, ja se yhdistettiin vaaleisiin ohuihin verhoihin. Verhojen osat leikattiin 1800-luvun loppupuolella yhä matemaattisemmin laskettuihin muotoihin ja kiinnitettiin lujasti umpeenliimattujen ikkunoiden yläpuolelle. Verho oli raskas ja runsaasti laskostettu ja se varustettiin salongeissa ja kabineteissa kaksinkertaisin puuvillapitsiverhoin. Makuuhuoneissa sensijaan käytettiin yksinomaan keveistä puuvillakankaista valmistettuja verhoja, mm. pitsiverhoja.

Jugend-tyyli toi mukanaan uudelleen suorat valkoiset verhot, jotka ripustettiin tankoihin koristeellisten näkyvissä olevien renkaiden avulla. Nyt tulivat erilaiset liehukkeet käyttöön. Nykyisessäkin muodissa on paljon tälle ajalle tyypillistä.

Barokin pullistelevasta ja mahtailevasta verhosta on pitkä matka uudenaikaiseen asialliseen mutta samalla viehättävään verhoasetelmaan. Verhot eivät ole enää itsetarkoitus, erillinen huoneen koristus, joka yritetään saada niin vaikuttavaksi kuin mahdollista. Verhojen luonne on muuttunut, nyt ne pyrkivät muiden huoneen tekstiilien ja esineiden kanssa luomaan mahdollisimman harmoonisen ja yhtenäisen vaikutuksen huoneeseen. Useimmiten verho on neutraalina taustana muulle sisustukselle, toisinaan verhon avulla pyritään saamaan väriä ja pirteyttä huoneeseen, jolloin verhomateriaaliksi valitaan jokin tehokaskuvioinen ja -värinen kangas. Verhomateriaalit ovat myös aikojen kuluessa muuttuneet. Entisaikojen paksujen brokaadien, taftien ja samettien tilalle on tullut paremmin nykyaikaan sopivia materiaaleja. Erityisesti puuvilla on nykyään kärkipäässä verhomateriaaleissa. Suomalaisissa verhokokoelmissa on sekä kuosiinkudottuja että painettuja, ja verhokankaita onkin oltava runsaasti hillityistä kuoseista todelliseen väri-iloitteluun saakka, sillä kotien vaatimukset ovat hyvin yksilölliset. Puuvillatehtaamme ovat siinä onnellisessa asemassa, että niillä on käytettävänään nimekkäitä tekstiilitaiteilijoita uusia malleja suunnittelemassa.

PLP

1

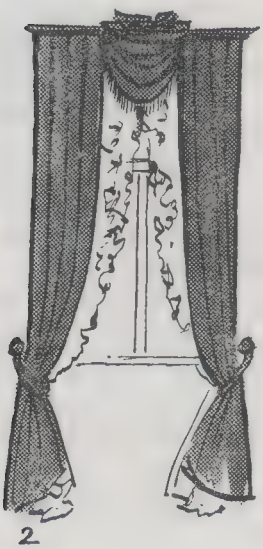
2

3

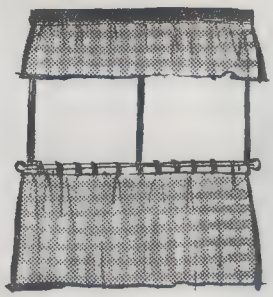
4

5

VERHOASETELMIA ENNEN JA NYT

1. **1820-luvulla harrastettiin tällaisia taiteellisesti poimutettuja verhoja.**

2. **Salin verhot 1880-luvulla.**

3. **Pallokuvioisesta puuvillasta suunniteltu verhoasetelma, jonka esikuvana on ollut isoäidin esiliina. Lenkit, joista verho on ripustettu tankoon ovat n. 3,5 cm leveitä ja ne on vuorattu kovikekankaalla. Alapäässä oleva liehuke on ommeltu verhon oikealle puolelle ja sauma on kätketty kapean nauhan alle.**

4. **Ruudulliset ginghamverhot keittiöön. Kappaan on ommeltu kuja siten, että kun siihen pujotetaan verhotanko, jää yläpuolellekin pieni sievä rypytys. Kappa on n. 30 cm korkea. Siihen tarvitaan kolme kankaan leveyttä. Alimmainen verho on ommeltu kahdesta kankaan leveydestä, kumpikin kappale 75×90 cm. Kaikenkaikkiaan tarvitaan 90 cm levyistä ginghamia n. 3,40 m.**

5. **Tässä verhoasetelmassa on yksivärisestä puuvillasta sivuverhot ja raidallisesta kappa sekä nauhat, joilla verhot sidotaan sivuun. Kappa on vuorattu kovikekankaalla, jotta se pysyisi sileänä ja hienona. Kuja, josta kappa on pujotettu tankoon, on ommeltu kankaan päälle kapan taakse.**

Tampella voitti TUKIN jalkapallomestaruuden v. 1962

Tampereella saatiin Tukin jalkapallosarjat päätökseen A-sarjan kohdalta 22. 9. Luodessamme yleissilmäyksen nykyhetken jalkapalloiluun ja sen tasoon ja kehitykseen Tukin sarjojen osalta, niin varmaan jokainen jalkapallon ystävä joka on uskollisesti vuodesta vuoteen seurannut näitä otteluita, on tullut myönteiseen tulokseen sen tarpeellisuudesta eräänä liikuntamuotona. Sehän on sopivaa niin vanhemman kuin nuoremmankin sen alan urheilun harrastajille ja tämähän on ollut tarkoituskin. Silloin kun Tuki otti jalkapallon ohjelmaansa, tästä kaikesta harrastelijapalloilijat erikoisesti kiittävät niitä suurempia ja pienempiä tehdas- ja liikelaitoksia siitä myötämielisestä suhtaantumisesta, millä seikalla on ollut ratkaiseva osuus koko Tukin toiminnalle ja kehitykselle.

Mitä tulee tämän kesän A-sarjan otteluihin, niin jokainen varmaan otteluja seuranneena myöntää, että on käyty monta tasaväkistä ja mielenkiintoista ottelua, jossa jännitystä on riittänyt sille uskolliselle yleisömäärälle, joka ilahduttavan runsaasti on jaksanut olla kannustamassa omiaan niin voiton kuin

Tuki:n A-sarjan mestaruuden voittanut Tampellan I joukkue. Vasemmalta takarivissä: Aarno Niinimäki, Matti Pitkänen, Raimo Nikkanen, Erkki Vilenius, Seppo Salminen, Pentti Malmio ja huoltaja Lauri Nikkanen. Eturivissä: Kalle Hanhonen, Reijo Järvenpää, Pauli Bruun, Matti Koskela ja Tuomo Kaikumaa.

Tuki:n B-sarjassa toiseksi sijoittunut Tampellan II joukkue. Vasemmalta takarivissa: Erkki Vilenius, Pentti Lahtinen, Kyösti Silius. Keskirivissä: huoltaja Lauri Nikkanen, Eero Mäkiaho, Esko Hankela, Matti Reunamäki, Pekka Mäkinen ja Pertti Kilpi. Eturivissä: Teuvo Nurmiaho, Pentti Malmio ja Esa Kivistö.

tappionkin hetkillä. Ottelujen tasaväkisyyttä kuvaa sekin, että mestaruuden saavuttanut Tampella voitti kolme ottelua 2—1 tuloksella, mikä merkitsee sitä, että mestaruuden saavuttamiseksi ei ollut varaa hävitä yhtään ottelua. Samalla tämä osoittaa joukkuehengen ja yhteenkuuluvaisuuden merkitystä joukkuepelissä. Oli ilo olla mukana huoltajana näin yhtenäisessä joukkueessa, missä huumori ja vitsit lentelivät ennen ja jälkeen pelin. Eräs hauska tapaus vitsinä jäi mieleeni: Kun pelin jälkeen eräs pelaajamme sanoi, että meni jalka tohjoksi, niin toinen sanoi: "Mene röntgenkuvaan ja ota 11 kuvaa." (Joukkueessa 11 pelaajaa) Kyllä nauru kelpasi.

Tampellan kohdalta on jalkapallojoukkue ollut Tukin sarjoissa tasaisen varma. Mitaleille joukkue on venynyt vuodesta vuoteen, kiitos kaikesta niille vanhemman polven pelaajille, jotka ovat jaksaneet olla mukana edustamassa oman tehtaansa urheilutoimintaa. Samoin ne nuoret tulevat palloilijat, jotka ovat olleet sopeutuvaisia vanhempien joukkoon silloin kun tukea olen heiltä pyytänyt, sillä heidän harteillaanhan lepää tulevaisuus. Tämän kesän toiminta on ollut yhtä menestyksellistä kuin aikaisemminkin. Kiitän teitä kaikkia koska kaikki olette omalla tavallanne olleet ratkaisevasti vaikuttamassa korkeimman päämäärän saavuttamiseksi.

Kiitokset Tampellan Urheilulautakunnalle ja tehtaan johdolle, erikoisesti maisteri Tienarille, siitä tuesta ja myötämielisyydestä joka ilmenee yhdessä urheilusaavutusten kanssa, ja kiitos sos.virk. Eerolalle miellyttävästä yhteistoiminnasta, joka oli tärkeätä meidän toiminnallemme.

Kiitos miellyttävästä päättäjäistilaisuudesta, joka oli varmaan kaikille mieliinpainuva yhdessäolotilaisuus, siellähän ne kesän pelit tulivat vapaan keskustelun aikana puhuttua moneen kertaan.

Maisteri Tienari toi puheessaan esille selvin sanoin ne urheilulliset näkökohdat, jota vaaditaan hyvän tuloksen saavuttamiseksi ja hän kiitti joukkuetta mestaruudesta ja jokaista pelaajaa muistettiin pyyheliinapaketilla.

Kiitos pojat miellyttävästä lahjasta, joka minun osalleni tuli yllättäen, mutta muistettavana tekona.

Tampellan A-joukkueen pelaamat ottelut kesäh aikana ovat alla lueteltuina:

Tampella	— Linkosuo	2—1
„	— Finlayson	3—1
„	— Sähkölaitos	2—1
„	— Lapinniemi	3—1
„	— S-Trikoo	6—0
„	— Posti	2—0
„	— Verkatehdas	2—1
„	— Galvanoimis	6—1

Kiitos hyvin menneestä kesästä ja palloterveisin.

Lauri Nikkanen

Psykiatri potilaalle: "Milloin ensi kerran havaitsitte, että verojen maksaminen tuotti teille iloa?"

* * *

Jokaisen menestyvän miehen taustalla on nainen, joka valittaa, ettei hänellä ole mitään päälle pantavaa.

* * *

Jos jaksat jatkuvasti nauraa päällikkösi vitseille, sinulla ei ehkä ole huumorintajua — mutta ainakin sinulla on turvallisuuden tajua.

Tampellan urheilua

Kuluneen kesän aikana pidettiin Tampellassa mm. seuraavat urheilukilpailut:

Suunnistamiskilpailut olivat 23. 8. 62 iltakilpailuina Kaupin maastossa. Rata oli kaikissa sarjoissa sama n. 5 km pitkä.

Tulokset: M-sarja: 1) Seppo Rajanen 32.04, 2) Erkki Nieminen 38.04. M-35 sarja: 1) Ossi Tolppanen 30.48, 2) Pentti Pyörtänö 38.23, 3) Esa Yrkki 54.55, 4) Mikko Malminen 57.42, 5) Paavo Savijoki 1.09.43, 6) Tarmo Visti 1.12.33. M-45 sarja: 1) Toivo Görman 55.05. M-50 sarja: 1) Eino Seppälä 1.16.51. M-19 sarja: 1) Jukka Silin 40.27, 2) Pertti Tyni 58.14. M-17 sarja: 1) Simo Toivonen 1.06.00, 2) Heikki Halme 1.40.49. Naisten sarja: 1) Maire Lintula 1.01.02.

Tampellan uintikilpailut pidettiin uimahallissa 29. 8. 62.

Tulokset 50 m:n vapaauinnissa: Miehet: 1) Vesa Lepola 30.0, 2) Kalevi Salminen 31.6, 3) Pekka Järvinen 31.8, 4) Esko Saikkonen 33.0, 5) Aimo Niemi 34.6. M-35 sarja: 1) Pekka Särkkä 33.6, 2) Mikko Malminen 49.4. M-45 sarja: 1) Johannes Koho 48.9. M-50 sarja: 1) Voitto Ristonen 46.8, 2) Erkki Merviö 55.4, 3) Matti Hoppania 1.04.0. M-19 sarja: 1) Olavi Heinonen 31.6. M-17 sarja: 1) Simo Toivonen 48.2, 2) Arto Kallio 51.4, 3) Reijo Knuuttila 53.1. Invaliidisarja: 1) Tuure Listokari 42.2, 2) Ilmari Kalliolahti 46.8, 3) Antti Tyni 52.4. Naisten sarja: 1) Ritva Honkamäki 44.4. N-30 sarja: 1) Anna-Liisa Mallat 46.4, 2) Sirpa Brusila 48.3. N-50 sarja: 1) Hilda Kaivola 6.00.0. N-19 sarja: 1) Marketta Leino 47.4. N-17 sarja: 1) Tuula Launama 45.8.

Miesten 100 m:n rintauinti: 1) Osmo Kaipola 1.20.2, 2) Pekka Järvinen 1.24.0, 3) Kalevi Salminen 1.28.5, 4) Vesa Lepola 1.29.8, 5) Aimo Niemi 1.31.0, 6) Pekka Särkkä 1.33.0.

TUKI:n viestijuoksukilpailuissa Sorsapuiston kentällä 28. 8. 62 sijoittuivat Tampellan joukkueet mainiosti, voittaen mestaruuden kuudessa sarjassa. Tuloksia:

Miesten 4×400 m: 1) Tampella I 3.35.0 (Pertti Hietaniemi, Pekka Kauppinen, Toivo Riihijärvi ja Aarno Tissari). 5) Tampella II 3.53.0 (Vilho Ahonniemi, Veikko Vartinen, Seppo Rajanen ja Tapani Kurki). 7) Tampella III 4.16.0 (Eero Laakso, Mikko Kotoharju, Pentti Laakso ja Heikki Halme).

Yli 35 v. sarja: 3×400 m: 1) Tampella I 3.08.4 (Ossi Tolppanen, Erkki Nieminen ja Onni Hämäläinen), 2) Tampella II 3.29.0 (Pentti Pyörtänö, Tarmo Visti ja Paavo Savijoki).

Yli 45 v. sarja: 3×400 m: 2) Tampella 3.47.0 (T. Görman, L. Syrjänen ja E. Hietaniemi).

Yli 50 v. sarja: 3×400 m: 1) Tampella 4.00.0 (E. Mäkinen, E. Seppälä ja K. Lindell).

Pojat alle 17 v. sarja: 3×400 m: 1) Tampella 3.22.3 (P. Palola, K. Peltola ja E. Lahti).

Naisten sarja: 3×100 m: 4) Tampella II 48.2 (Maire Lintula, Marjatta Karjanmäki ja Tuulikki Risto-

Tampellan urheilua

Tampellan suunistamiskilpailujen lähtöpaikalta. Seppo Rajanen lähtölupaa saamassa.

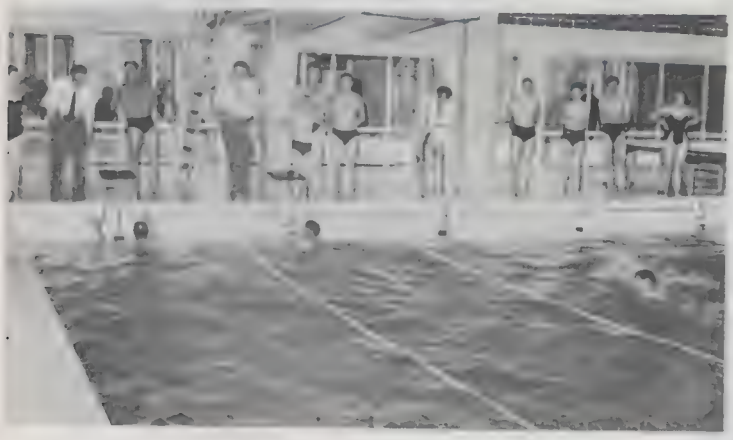

Invaliidien sarja Tampellan uintikilpailuissa saapumassa maaliin. Tuure Listokari maalissa, Ilmari Kalliolahti toisena ja Antti Tynillä on vielä muutama veto vedettävänä.

Tampellan suunnistuskilpailujen naisten sarjan voittaja Maire Lintula.

Tampellan suunnistuskilpa on käyty ja "kritiikki" menossa. Vasemmalla M-sarjan voittaja Seppo Rajanen ja oikealla parhaan ajan saavuttanut M-35 sarjan voittaja Ossi Tolppanen.

Naisuimareitamme Tampellan uintikilpailujen lomassa. Vasemmalta: Anna-Liisa Mallat, Sirpa Brusila, Tuula Launama, Ritva Honkamäki ja Marketta Leino.

Tampellan uintimestareita. Vasemmalta: 100 m:n r.u:n voittaja Osmo Kaipola, 50 m:n v.u:n voittaja Vesa Lepola ja alle 19 v. sarjan voittaja Olavi Heinonen.

Lämmintä ylle syksyn viimoihin

KOLME MUSKETÖÖRIÄ PUUVILLASSA

Miehekkäässä velveton- tai vakosamettitakissa tarkenee syyskylmissä. Takeissa lämmin flanellivuori.

Nyt on käsillä aika, jolloin lämpimät, tuultapitävät vaatteet ovat paikallaan. Koulumatkat on suoritettava, ja varsinkin poikien on vaikeata pysytellä sisällä huonollakaan säällä. Siksipä heille onkin hankittava asianmukaiset tamineet, jotta he säästyisivät vilustumiselta.

Syystuulten kylmentämässä säässä ei enää tule toimeen kesäisillä popliini- tai farmarikangaspusakoilla. Tähän vuodenaikaan ovat ajankohtaisia impregnoidut puuvillakankaat, tiiviit popliinit, mokkaduvetiinit ja velvetoonit sekä kaunis hohtava vakosametti. Vettähylkivä käsittely on melkein välttämätön pukimissa, joita käytetään syksyllä, jolloin milloin tahansa saattaa saada sadekuuron niskaansa. Impregnoitaessa puuvillakangas käsitellään kemikaaleilla, jotka lisäävät veden ja kuitujen pintajännitystä ja tämän jälkeen kangas tulee vettähylkiväksi. Mutta silti puuvilla ei menetä luontaista huokoisuuttaan vaan esim. kehon erittämä lämpö voi höyrystyä ja haihtua kankaan läpi ilmaan.

Sekä velvetoonia että duvetiinia ja samettia on saatavana hyvin monen värisenä, mm. sinisiä, ruskeita ja vihreitä sävyjä on paljon ja kaikki ne sopivat hyvin poikien asuun.

Nämä kankaat suojaavat tuulelta ja sateelta, mutta lämpimyyden lisäämiseksi on paras varustaa niistä

---

nen), 6) Tampella I 52.3 (Seija Vasama, Kaija Jokinen ja Lilja Lehtinen).

Tytöt alle 19 v. 3×100 m: 1) Tampella 48.7 (Heli Launis, Eila Tuomela ja Maija-Leena Lehtinen).

Tytöt alle 17 v. 3×100 m: 1) Tampella II 45.6 (Alli Mäkinen, Aino Mäkinen ja Arja Alenius), 2) Tampella I 46.0 (Maija-Liisa Pyrrö, Tuula Launama ja Tarja Oksanen).

Harrastusuinti suoritettiin ajalla 2. 7.—7. 9. 62 Myllysaaren ja Lapinniemen uimaloissa. Koko kesän vallinnut erittäin kylmä ja sateinen raaka sää pienensi osanottajamäärää huomattavasti. Ilmojen oikuista piittaamattomia oli kuitenkin 717 miestä ja 124 naista, eli yhteensä 841 henkilöä. Suorituspisteitä kertyi miehille 1.434 ja naisille 248, eli yhteensä 1.682. Tulokset:

Naisten sarja: Täydet 56 pistettä oli Hilkka Hämäläisellä ja Hilda Kaivolalla, 3) Aino Ylipaasto 46 pist., 4) Laina Malmi 27, 5) Anni Lehtola 22, 6) Ida Aromaa 20, 7) Aune Leimumäki 8, 8) Kaisa Laakso 8, 9) Saara Sorvari 4, 10) Hilda Karvonen 1 piste.

Miesten sarja: seuraavilla 17:llä täydet 56 pistettä: J. Niemi, L. Lahtinen, H. Niemi, V. Vartinen, P. Särkkä, V. Pylkkänen, K. Järvinen, H. Kaipola, E. Merviö, O. Ahlgren, K. Ikävalko, Y. Kuuslahti, V. Ristonen, R. Numminen, M. Hoppania, M. Koskinen ja E. Seppälä. 18) S. Toivonen 54 pist., 19) A. Kallio 54, 20) P. Svirsky 50, 21) V. Toivonen 48, 22) E. Väyrynen 46, 23) J. Koho 40, 24) P. Renvall 40, 25) E. Koivisto 38, 26) V. Kysk 24, 27) R. Lappalainen 22, 28) U. Lähteenmäki 20, 29) V. Lindeqvist 16, 30) R. Viikari 10, 31) K. Pohjalainen 6, 32) M. Malminen 4, 33) T. Honkala 4, 34) S. Puolakka 2, 35) A. Niemi 2 pistettä.

ommellut pukimet lämpimällä flanelli- tai bibervuorilla. Myöskin nurjalta nukattu talvigingham on lämmintä ja siinä on reippaita kuoseja.

Ajankohtaista on myöskin hankkia pojille muutamia lämpimästä paitaflanellista tai talviginghamista ommeltuja paitoja. Niitä voi äiti itsekin valmistaa. On edullista leikata ja ommella kaksi tai kolmekin paitaa yhdellä kertaa, sillä varsinkin kaavojen asettelussa kankaalle on niin paljon puuhaa, että voi todella olla mielissään saadessaan samalla leikatuksi yhden kappaleen sijasta kolme. Paitojen ompelu tulee taloudelliseksikin, sillä kouluikäiset pojat kuluttavat tavattomasti vaatteita eikä samaa paitaa voi pitää kovin monta päivää yhteen mittaan.

Tavattoman tyylikästä olisi jos paita ja takin vuori olisivat samaa kangasta. Tällöin pitäisi samasta kankaasta valmistaa ainakin kaksi paitaa, mutta takkia voisi tietenkin pitää myös yksivärisen paidan kanssa.

PLP

Yhdistelmäkankaat ovatkin syksyn suurta muotia. Puuvillakankaat voidaan kutoa myös tveedtyyppisiksi ja kuohkeannäköisiksi. Myös tällaiset kankaat ovat omiaan jakkupuvuiksi. Hameet on hyvä leikata nykymuodin mukaisesti hieman alaspäin viistoiksi ja ommella niihin vuori. Näin ne pysyvät hyvin kuosissaan.

Talvipuuvillaa juhlaan

Varsinkin nuoret löytävät talvipuuvillan joukosta materiaalin myös talven juhlapukuihin. Estottoman värikkäitä kankaita on paljon esimerkiksi painetussa puuvillassa. Samalla tavoin kuin kuosiinkudotuissa kankaissa hallitsevat pienet hillityt kuviot samoin on painokankaidenkin kuvioissa hillitty suuntaus vallalla. Nyt onkin väreillä mainio tilaisuus astua esille sitäkin voimakkaampina. Kuviot peittävät kankaan pinnan usein tiheänä verkkona. Hillittyjä medaljonkiaiheita tapaa tämän tästä. Painokankaiden pohjakankaina on mm. tavallisen kaksivartisen puuvillan ohella ripsiä, popliinia ja satiinia.

PLP

Suunnittelemme syysasuja talvipuuvillasta

Syksyllä olemme tarmoa täynnä ja monet purkavat ylimääräisen energiansa uuden syyspuvuston suunnitteluun. Materiaaleista ei ainakaan ole pulaa. Oikea kangas oikeaan käyttötarkoitukseen on tietenkin kaiken ohjenuorana.

Talvipuuvillaa työpuvuksi

Jos tarvitsette työpuvun, joka on huoleton ja helppohoitoinen ja jonka voitte pestä kotona, teette viisaasti valitessanne talvipuuvillaa. Erityisesti sileäpintaiset kuosiinkudotut puuvillakankaat ovat nyt suuressa suosiossa. Keveimmistä laaduista saatte viehättäviä paitapuseroleninkejä ja paksummista laaduista muodikkaita jakkupukuja. Varsinkin jakkupuvuiksi soveltuvat ryhdikkäät toimikassidoksisiksi kudotut kankaat, joissa on samaan väriasteikkoon soinnutettuja raidallisia ja yksivärisiä kankaita. Käyttämällä raidallista ja yksiväristä samassa asussa saa vähällä vaivalla pirteitä asuja.

TALVIPUUVILLA — SYKSYN KÄYTTÖKANGAS

Syksyn värikkäimmät puvut ovat talvipuuvillaa. Klassillisen yksinkertainen paitapuseroleninki on valmistettu tulenpunaisesta kuosiinkudotusta talvipuuvillasta. Kätevä jakkupuku on tweedtyyppistä turkoosinväristä talvipuuvillaa.

NÄE JA NÄY PIMEÄSSÄ

TALJAn OHJE

Tummiin vaatteisiin pukeutunut jalankulkija, joka lisäksi kulkee tien oikealla laidalla, on hyvin suuressa vaarassa joutua pimeänä aikana ajoneuvon alle. Mutta jos jalankulkija käyttää voimakkaasti heijastavaa ainetta esim. kätevää heijastinta tai jos hänellä on kädessään taskulamppu, hänet havaitaan riittävän ajoissa.

Vanhempien velvollisuus ei ole suojata vain itseänsä vaan myöskin lapsensa "mustan surman" vaaroilta ja neuvottava nuoria kyllin usein käyttämään maantiellä tien v a s e n t a laitaa ja pitämään mukanaan heijastinta tai taskulamppua.
Vastuuntuntoisena kansalaisena turvaan itseni ja perheeni jäsenet pimeälläkin tiellä. Näin otamme kaikki
LIIKENNETURVALLISUUDEN TAVAKSI

TALJAn syksyinen liikenneturvallisuuskampanja lähtee jälleen liikkeelle teemanaan tuttu "Näe ja näy pimeässä": ei voi kyllin usein korostaa maanteidemme "mustan surman" vaaraa, joka kohdistuu erikoisesti tieliikennekuoleman jo muutenkin raskaasti verottamaan jalankulkija-ryhmään.

Pimeässä näkyminen on saatava kansaan niin iskostettua, että jokainen todella tajuaisi sen merkityksen ja varautuisi pimeän kuolemaa vastaan.

Pimeässä näkyminen on myös tärkeä liikenneturvallisuusmielessä: ajoneuvojen kuljettajia kehoitetaan suuntaamaan valonsa oikein, koska väärin suunnatut valot ovat suorastaan vaarallisia esim. kohtaamishetkellä, jolloin häikäisyvaara muutenkin on suurempi.

Pimeässä me näymme hyvin, jos käytämme valaisinlaitetta tai voimakkaasti heijastavalla aineella päällystettyä esinettä. TALJA suosittelee nimenomaan kätevää *heijastinta,* jonka käytössä on muistettava, että se edellyttää liikenettä vastaan kulkemisen eli maantien v a s e m m a n puolen käytön ja että kilpi tällöin ripustetaan oikealle puolelle. Se turvanaan jalankulkija näkyy jo yli 100 metrin päästä, mikä on riittävä pysähtymismatka normaalivauhtiselle ajoneuvolle.

Pimeässäkin me pärjäämme hyvin, jos tarkistamme ennen matkalle lähtöä valolaitteet, katsomme, että ajokkimme heijastimet ovat ehjät ja puhtaat. Ennen starttinappulan painamista kertaamme vielä pimeässä ajon turvallisuusohjeet ja varaudumme yllättäviin tapauksiin, kuten yhtäkkiä pimeästä esiin tulevan jalankulkijan ilmestymiseen.

Kampanjan aikana tullaan kansalaisia muistuttamaan monin lehdistöartikkelein pimeällä liikkumisen vaaroista. Lisäksi on lähinnä huoltoasemille jaettu tätä asiaa koskettelevа juliste sekä erilaista muuta materiaalia, jossa annetaan tarkat ohjeet ajoneuvon valojen suuntaamisesta ja käyttäytymisestä pimeällä tiellä. Paikalliset liikennetoimikunnat ja autojärjestöt pitävät eri puolilla maata tilaisuuksia, joissa keskitytään erikoisesti näihin kysymyksiin.

Jokaisen vastuuntuntoisen kansalaisen velvollisuus ei ole ainoastaan turvata oma vaan myös muiden kanssaihmistensä henki. Nimenomaan lapsia ajatellen on vanhempien antama hyvä esimerkki velvoittava. Neuvomalla ja opastamalla nuorimpia teemme heille helpommaksi ottaa vastaan huomispäivän liikenne. Näin tulee meille kaikille, ei ainoastaan nyt, vaan vastakin

LIIKENNETURVALLISUUS TAVAKSI.

TAMPELLAN KAMERAKERHO

10-vuotias

Syksyllä 1952 virisi tampellalaisten keskuudessa innokas valokuvaharrastus. Pontta oman kamerakerhon perustamiseen antoi ratkaisevalla tavalla teknikko Helge Nissinen, joka oli vähän aikaisemmin siirtynyt Ruotsista Tampellan palvelukseen.

Niinpä kerhon perustava kokous pidettiinkin jo syyskuun 11 päivänä 1952. Läsnä olivat seuraavat 12 asian harrastajaa: teknikko Helge Nissinen, insinöörit Miika Kantele, Matti Paulanko, Toivo Sippola, Arvi Ahonen, Arvi Pystynen, Lars Aschan, Antti Toivonen, Pentti Rautanen, Lauri Wecksell, teknikko Erkki Vesa ja rouva Helvi Ahonen (Haataja).

Puheenjohtajana tässä perustavassa kokouksessa toimi kokoonkutsuja Nissinen ja sihteerinä rva Helvi Ahonen (Haataja). Kokouksessa valittiin 4-henkinen toimikunta ajamaan asiaa eteenpäin. Siihen tulivat valituiksi teknikko Nissinen sekä insinöörit Kantele, Paulanko ja Sippola.

Aluksi päätettiin liittyä Tampellan Virkailijat r.y:n alaiseksi, mutta koska vastaperustettu kerho alussa olisi luonnollisesti tarvinnut pääkerhon tukea, jota se ei kuitenkaan saanut, päätti kamerakerho alkaa toimintansa täysin itsenäisesti. Kerho rekisteröitiin vuoden 1953 alusta Tampellan kamerakerho r.y. nimiseksi.

Kerhon jäsenmäärä nousi nopeasti. Jo vuoden 1952 lopussa se oli 30, 5 vuoden kuluttua eli vuoden 1957 lopussa 71 ja tällä hetkellä n. 90.

Kerhon puheenjohtajina ovat ensiksi mainitun Helge Nissisen lisäksi toimineet: dipl.ins. Miika Kantele vv. 1953—54, hra Arnold Engström vv. 1955—56, dipl.ins. Pentti Rautanen vv. 1957—60 ja hra Pauli Hukkila vv. 1960—61. Heistä jokainen on omalla ansiokkaalla tavallaan edistänyt kerhon toimintaa.

Kerhon sihteerinä on sen perustamisesta vuoden 1961 loppuun toiminut rva Helvi Ahonen vuotta 1954 lukuunottamatta, jolloin sihteerinä oli Ria Lauren ½ vuotta.

Jäsenistö, samoin kerhon johtokunta on koostunut pellavatehtaan, Lapinniemen ja konepajan henkilökunnasta, joskin konepajan osuus sekä jäsenmäärässä että johtokunnassa on ollut ylivoimaisesti vahvin.

Syksyllä 1952 hankittiin kerholle suurennuskone sekä muut tarvittavat laboratoriovälineet. Näitä hankintoja varten saatiin Tampellan Huoltokonttorista 94.686 markan laina, jota takasi 10 kerhon jäsentä. Tätä lainaa lyhennettiin sitten jäsenmaksuilla ja laboratoriovuokrista saaduilla tuloilla. Joulukuussa 1954 avusti Tampella-yhtiö kerhoa 50.000 markalla ja tällöin voitiin mainittu laina maksaa pois kokonaisuudessaan.

Ensimmäinen laboratorio alkoi toimintansa Saukkolan tiloissa Vainiokatu 10:ssä. Jo vuoden 1953 alusta lähtien muutettiin laboratorio Saukonmäki 27:ään, jossa pieni huone kunnostettiin yhtiön toimesta kerhon käyttöön. Myöhemmin laboratorio siirrettiin Pekolaan, Ilmarinkatu 33:een, koska edellä mainittu huone oli hyvin kostea ja valokuvauslaitteille vahingollinen. Vuonna 1957 kerho sai nykyisen, tarkoitukseen edellistä paremmin soveltuvan laboratoriohuoneen Ilmarinkatu 27:stä, joka yhtiön kustannuksella ja kerholaisten toimesta kunnostettiin tähän tarkoitukseen.

Laboratorio on koko ajan ollut erittäin vilkkaassa käytössä. Niinpä siellä

vuonna	1953	valmistettiin	7.374	kuvaa,
„	1954	„	5.894	„
„	1955	„	5.200	„
„	1956	„	3.900	„
„	1957	„	6.962	„
„	1958	„	10.000	„
„	1959	„	8.864	„
„	1960	„	10.000	„
„	1961	„	7.500	„

eli yhteensä n. 66.000 kuvaa. Laboratorio on ollut vuosittain käytössä keskimäärin kahtenasatana päivänä.

Nykyään laboratorio onkin varustettuna kaikilla harrastelijavalokuvaajalle välttämättömillä laitteilla. Vuonna 1959 hankittiin salamavalolaite ja heijastinkone (projektori) yhtiön myöntämin varoin.

Heti kerhon toiminnan alettua suunniteltiin valokuvauskilpailuja. Niinpä ensimmäiset kilpailut pidettiin keväällä 1953. Sen jälkeen on kilpailuja pidetty joka vuosi, myöhemmin kahdet vuodessa.

Ensimmäisiin kilpailuihin osallistui 17 kuvaajaa 41 kuvalla, mikä osoitti suurta innostusta kilpailutoimintaan, sillä jäsenmäärä oli silloin vasta n. 30.

"SARVIJAAKKO" (kuvaaja P. Pettersson) eräs kilpailukuva.

Vaikka jäsenmäärä onkin jatkuvasti noussut, ei osanotto kilpailuihin ole valitettavasti samassa määrin kasvanut.

Aluksi kilpailtiin vain mustavalkoisin kuvin, mutta jo vuonna 1954 kilpailtiin myös väridiapositiivein. Niissä jää kuitenkin kilpailijan itsensä osuus melko vähäiseksi, koska filmin kehitys vielä toistaiseksi tapahtuu valokuvausliikkeissä. Kerholla ei ole nykyisin välinein mahdollisuuksia minkäänlaisten värikuvien valmistukseen. Ehkä sekin myöhemmin voidaan liittää kerhon toimintaohjelmaan.

Kilpailukuvien ryhmittely käsitti aluksi

henkilö- ja muotokuvat,
maisema- ja lähikuvat,
tilanne- ja toimintakuvat sekä
Tampella-aiheiset kuvat.

Myöhemmin on käytetty vain maisemat — ja muut kuvat-ryhmiä.

Kilpailuissa on I palkinnoille päässeet seuraavat jäsenet: Helvi Ahonen, L. Aschan, K. Boucht, A. Engström, P. Hukkila, P. Karjalainen, O. Karhula, E. Kähärä, V. Laalahti, L. Laukkarinen, Ria Laurén, M. Paulanko, P. Pettersson, I. Peuhkuri, K. Saaristo, H. Sandberg, E. Seikkula, U. Siltanen ja R. Vahala. Väridioilla ovat palkinnoille päässeet seuraavat kerhon jäsenet: P. Pettersson, R. Järvinen, E. Railio, Helvi Ahonen, S. Metsola, H. Sandberg, R. Puro, E. Kähärä ja E. Seikkula.

Kerhon kilpailukuvia ovat arvostelleet seuraavat asiantuntijat: insinöörit Karttunen ja Takala Tampellan taidekerhosta sekä valokuvaajat V. Kanninen, Matti J. Niemi, P. Oulasvirta, E. M. Staf ja rva Olga Staf sekä Onni Terävä. Lisäksi mainittakoon arkkitehti Aarne Sarvela, taiteilija Jukka Raunio ja dipl.ins. Lars Aschan.

Kerhon jäsenten keskeisten kilpailujen lisäksi on osallistuttu myös ulkopuolisiin kilpailuihin.

Lokomon ja Tampellan väliset kilpailut pidettiin v. 1956. Voittajaksi selviytyi Lokomo, mutta kilpailun paras kuva oli kerhomme jäsenen insinööri Matti Paulangon.

Alkuvuosina kerho tilasi jäsentensä luettavaksi amerikkalaisen Photography-lehden. Viime vuosina on kerholle tullut saksalainen Fotomagazin ja ruotsalainen Foto. Nämä kiertävät kaikkien jäsenten luettavina. Myöskin "Näppäilijät", Kameralehti ja Fotoblätter ovat kerholaisille tuttuja. Valokuvausalan kirjallisuutta voivat kerholaiset myöskin lainata kerholta.

Kamerakerhoon voi liittyä jokainen Tampella-yhtiön palveluksessa oleva henkilö samoinkuin hänen perheenjäsenensäkin. Liittymismaksu on nykyisin 350:— ja alle 18-vuotiailta 175:— sekä jäsenmaksu 200 markkaa vuodessa ja alle 18-v. 100 markkaa. Laboratorion vuokra peritään mk 100:—/kerta + kemikalien kulutuksesta 30:— ynnä paperit. Kerhon jäsenet opastavat auliisti pyydettäessä uusia tulokkaita laboratoriotyöskentelyyn. Salamavalolaitetta sekä projektoria saavat jäsenet vuokrata 100 markan hinnasta kerralla.

Valokuvaustaidon kehittämiseksi ja harrastuksen lisäämiseksi on pidetty kerhoiltoja, joissa on saatu nähdä sekä filmejä että heijastuskuvia ja kuulla asiantuntijoiden esitelmiä. Näitä ovat pitäneet: valokuvaajat V. Kanninen, E. M. Staf ja Onni Terävä sekä johtaja K. O. Lumme, arkkitehti Aarne Sarvela, dipl.ins. Lars Aschan, ins. L. Seppälä, johtaja Matti Selänne, johtaja Matti J. Niemi ja tekn. Teuvo Mäkinen.

Myöskin tamperelaiset toimipaikkakerhot järjestivät v. 1957 yhteistoimin esitelmäsarjan, johon useat kerhomme jäsenet osallistuivat.

Lisäksi on järjestetty retkiä ja v. 1954 pidettiin lyhyt valokuvauskurssikin. Myös ovat pitemmälle tässä harrastuksessa edistyneet jäsenet opettaneet uudempia tulokkaita. Myöskin Saukkolan pojat saivat alkuvuosina kerhon jäseniltä opetusta. Ensisijassa siitä huolehti dipl.ins. Miika Kantele.

Viime vuoden aikana virisi kanssakäyminen peräti Ruotsiin saakka. Entinen hyvin toimelias jäsenemme dipl.ins. Lars Aschan, joka v. 1960 siirtyi Ruotsiin, kehitti yhteistyön Västerås Fotoklubb'in ja kerhomme välille. Saimme nähtäväksi sieltä hyvin mielenkiintoisen valokuvakokoelman, jonka meille esitteli ins. P. Takala. Me vuorostamme lähetimme omia kuviamme heidän nähtäväkseen. Tarkoituksena on, että edelleen jatkamme tällaista vuorovaikutusta, joka käsittääksemme ainakin meille on hyvin antoisaa.

Kerhon nykyiset toimihenkilöt: rva Helvi Ahonen (puh.johtaja), sähkö-as. Ilpo Jylhäsalo (varap.johtaja), ins. Erkki Railio (sihteeri), ins. Toivo Kauppinen (rahastonhoitaja), ins. Raimo Vahala (kalustonhoitaja). Edellä mainitut sekä varajäseninä ins. K. K. Oksanen ja asentaja Ilpo Peuhkuri muodostavat johtokunnan.

Kun kamerakerho nyt siirtyy toimintansa toiselle vuosikymmenelle, johtokunta toivoo, että kerhon toiminta jatkuisi menestyksellisenä ja että osanotto kilpailuihin lisääntyisi ja taso entisestään paranisi.

H. A.

VIISAITA SANOJA

Jos koira kääntyy luotasi katsottuaan sinua silmiin, sinun pitäisi mennä kotiin ja tutkistella tuntoasi.
(Woodrow Wilson)

* * *

Kun lasten annetaan tehdä mitä he haluavat sillä perusteella, että he ovat nuoria vain kerran, he päätyvät usein oikeuteen yhä nuoria ollessaan.
(Dublin Opinion)

* * *

Kyltti erään optikon ikkunasta: "Silmät tutkitaan odottaessanne".

Suunnilleen silloin, kun mies on lopettanut kiroilemisen, onkin jo aika tehdä uusi veroilmoitus.

Kun voit ajatella eilistä katumatta ja huomista pelkäämättä, olet tiellä menestykseen.
(English Digest)

* * *

Hyvästä neuvosta hyötyminen vaatii enemmän viisautta kuin sen antaminen.
(English Digest)

* * *

Varo miestä, joka ei lyö takaisin; hän ei anna sinulle anteeksi eikä salli sinun antaa itsekään itsellesi anteeksi.

Vaatteittemme tarina

Pumpuli - Silkki - Villa - Pellava
Kirkon kymmenykset maksettiin pellavatavaroilla

Muinaisissa nuolenpääkirjoitustauluissa kerrotaan kuningattaresta, joka päätti hankkia itselleen jotakin hyvin ainutlaatuista. Tähän tarkoitukseen hän säästi verot, jotka kertyivät kahden vuoden aikana. Nämä rikkaudet mukanaan hän sitten lähti Babyloniin, sen ajan maailman keskipisteeseen ja osti itselleen puvun, joka oli valmistettu — pumpulista. Tosin se oli koristettu kullalla ja jalokivillä, mutta tämä ei ollut niin ihmeellistä. Puvun erikoisuus ja hienous oli siinä, että se oli valmistettu pumpulista.

Niin ajat muuttuvat. Nyt on pumpuli tavallista ja arkipäiväistä, mutta kerran se oli mitä suurinta ylellisyyttä. Ja sitä se on ollut aina meidän päiviimme saakka, jolloin nykyaikaiset koneet ja kulkuvälineet tulivat käyttöön. Silloin siitä äkkiä tuli jokamiehen tavaraa. Vanhat kangaslaadut kuten villa ja pellava kohosivat sensijaan arvossa.

Kehräämisen ja kutomisen taito on ikivanha. Ihminen rupesi suojelemaan itseään sadetta ja kylmää vastaan. Kun oma nahka ei riittänyt, hän puki ylleen kaatamiensa eläinten nahkoja.

Jo varhaisimpina aikoina, joista ylipäänsä on olemassa historiallisia tietoja, on ihminen hoitanut kotieläimenään lammasta. Ei kuitenkaan villan tähden, sillä lammas ei alkuaan ollut erityisen villava. Sen tuuhea turkki on kasvanut vasta tuhansien vuosien jalostuksen tuloksena. Ja kun lammas pääsi kehrääjien ja kutojien raaka-aineen tuottajaksi, se pääsi kunniapaikalle kotieläinten joukkoon.

Villaa pidetään tekstiilikuiduista vanhimpana. Sen arvokas veli, joka on peräisin kasvikunnasta, on kunnon pellava.

Pellavan käyttö juurtaa myös hyvin varhaisilta ajoilta. Sveitsin paalurakennuslöydöistä on havaittu jälkiä siitä, että jo niiden muinaiset asukkaat käyttivät pellavakudonnaisia.

Pellava kasvaa villinä Välimeren maissa ja Lähi-Idässä. On hyvin todennäköistä, että pellavan käyttö tekstiiliraaka-aineena on keksitty Egyptissä, jossa moni muukin hyödyke on nähnyt päivänvalon ennen ajanlaskumme alkua. Intia ja Kiina ovat myös samanlaisia kulttuurinkehtoja. Vanhat egyptiläiset tunsivat kehräämisen taidon jo 2000 vuotta ennen Kristusta ja egyptiläiset kutojat olivat niin taitavia, että heidän töitään ihaillaan vielä nytkin. Kuolleet faaraot käärittiin nimittäin liinakääreisiin ja heidän hautaholveistaan on löydetty erinomaisen hyvin valmistettuja pellavakankaita.

Pumpuli on kehitetty Intiassa. Meillä ei ole varmaa tietoa siitä, kuinka kauan pumpuli on siellä ollut käytössä tekstiiliraaka-aineena, mutta tiedämme kuitenkin, että erinomaisia pumpulikudonnaisia valmistettiin jo viisituhatta vuotta sitten.

Kiina on tuottanut monia hyödykkeitä ihmisen talouteen. Tässä yhteydessä mainitsemme vain silkin. Täytyy ihmetellä, miten muinaiset kiinalaiset keksivät ruveta valmistamaan lankaa ja kudonnaisia perhostoukan ohuesta koteloseitistä. Sellainen on mahdollista vain kansan keskuudessa, jolla on hyvä mielikuvitus ja rajaton kärsivällisyys. Jo neljätuhatta vuotta sitten oli silkkiperhosen viljely yleistä Kiinassa.

Useimpia eri keksintöjä ja taitoja ovat keksijäkansat koittaneet säilyttää omina salaisuuksinaan, mutta väkivaltaisesti ne on kuljetettu myös muiden kansojen käyttöön. Pumpulin historia on verinen ja sama toistuu silkinkin historiassa. Nykyisin ei ole enää mahdollisuutta säilyttää jotakin teknillistä keksintöä salassa monia vuosia, mutta entisaikaan kulki kehitys paljon hitaammin eteenpäin. Esimerkiksi silkin salaisuuden kykenivät kiinalaiset säilyttämään tuhansia vuosia. Kukaan ihminen Kiinan rajojen ulkopuolella ei tiennyt, mikä oli tuon ihanan pehmeän ja joustavan kankaan raaka-aineena. Kiinalaista silkkiä ostettiin kaukaisiin maihin, mutta kukaan ei tiennyt miten sitä valmistettiin. Vasta kolmentuhannen vuoden kuluttua tuli silkki tunnetuksi naapurimaassa, Intiassa.

Näihin aikoihin kiinalaiset alkoivat viljellä myös pumpulia ja nyt kävelivät kaikki kiinalaiset yleisimmin pumpulivaatteissa. Kiinalaiset hoitivat pumpulipensasta yhtä hellästi kuin silkkiperhosen toukkaa, jalostivat sitä, ja niin kulki kehitys taas eteenpäin.

Intialaiset eivät puolestaan olleet lainkaan innostuneita kuljettamaan silkkiperhosen viljelyä eteenpäin Eurooppaan. Mutta eräänä kauniina päivänä silkkiperhonen oli kuitenkin täällä. Intialaiset eivät kunnioita meitä eurooppalaisia kovinkaan suuresti. Tämä johtunee suuresti osittain siitäkin, että kristityt munkit petoksella anastivat heidän (ja Kiinan) yksinoikeuden silkkiperhosen viljelyyn. Salakuljettaminen oli vaikeata, mutta nuo munkit keksivät piiloittaa toukat onttoihin vaellussauvoihinsa ja heidän onnistui päästä saaliineen maasta.

Egypti säilytti yhtä ankarasti salaisena pellavankutomistaitoa, mutta heiltä vei sen puolestaan Babylon sotasaaliina.

Suomalaiset ja yleensä pohjoismaalaiset ratkaisivat vaatehuolensa villan ja pellavan avulla. Hyvin vanha on se tapa, että morsiamelle varustetaan täällä kapioksi runsas liinavaatevarasto. Myös kirkon kymmenykset voitiin entisaikaan maksaa pellavatavaroilla. Siten pellava toimi käytännöllisen hyötynsä lisäksi rahanakin.

Niinkuin kankaitten raaka-aineet, niin ovat myös niiden valmistustavat peräisin muinaisilta ajoilta. Askel koneellistumista kohden oli jo rukin keksiminen. Rukki on intialainen keksintö, tuli Eurooppaan keskiajan lopulla ja sillä on vieläkin runsaasti käyttöä.

Kangaspuut ovat ilmeisesti kiinalaista alkuperää ja kutomistaito on hyvin vanha. Nykyaika on kehittänyt kutomista siinä, että pystytään samaan aikaan saamaan lyhyessä ajassa suunnattoman suuria määriä tekstiilejä. Jos tarkastelemme esim. keskiajan kutojain mestaritöitä, huomaamme helposti, että emme nykyisin ole sen taitavampia. Mutta ennen niiden aikaansaamiseen kului paljon aikaa ja työvoimaa ja vain harvat voivat käyttää näin tuotettuja kankaita. Vasta teollistumisen aikakausi toi ne kaiken kansan ulottuville. Kenenkään ei enää tarvitse säästää kahta vuotta saadakseen itselleen pumpulipuvun.

Niinkin myöhään kuin keskiajalla oli silkki Euroopassa suuri harvinaisuus. Kun Englannin kuningas Henrik VIII omisti parin silkkisukkia, herätti se suurta ihmetystä ja arvonantoa. Mutta nykyisin melkein jokainen nainen meidänkin maassamme on tässä suhteessa Henrik-kuningasta rikkaampi.

Pumpuli, silkki, villa ja kunnon pellava ovat kättemme ulottuvilla missä vain ja milloin vain. Niin on tekstiilialakin kehittynyt ja kulkenut eteenpäin!

R. Austio

Lentopalloilijoillamme menestystä TUKin sarjoissa

Menneen kesän osalta on TUKi:n palloilussa sarjat saatu jälleen päätökseen ja mitalijoukkueet selville. Tampellalaisten menestystä sarjoissa voidaan sanoa erittäin hyväksi, sillä Tampellan voittaman jalkapalloilun A-mestaruuden lisäksi oli lentopalloilu Lapinniemen puolella kesän aikana vireätä ja niinpä tässä lajissa tulikin B-sarjan kakkostila ja hopeamitalit. Hyvänä varmistajana oli Tampellan II joukkue, joka valtasi pronssitilan sarjassa.

Lapinniemen otteluja lähemmin tarkasteltaessa voidaan todeta, että pelaamistaan seitsemästä ottelusta se menetti pisteet vain kahdessa kärsittyään häviön sarjan voittajalle Ilmavoimien varikon II-joukkueelle sekä niukan tappion Pilviselle. Ilmavoimien pojat saimme tunnustaa reilusti numeroin 3—1 paremmiksemme, sillä jouduimme pelaamaan ottelun ilman tukipelaajaamme Juha Kaplasta. Sen sijaan ottelu Pilvistä vastaan Amurin kentällä olisi saattanut päättyä toisinkin. Viime mainitussa ottelussa ei "Lapin" peli ottanut kunnolla luistaakseen huolimatta Kaplaksen Jussin lujista iskuista ja kun lisäksi "hassasimme" suuren joukon aloitus-syöttöjä niin saimme poistua kentältä hieman odottamaton häviö niskassamme.

Yksi joukkueemme parhaita otteluja pelattiin Verkatehdasta vastaan, jonka voitimme suoraan kolmessa erässä huolimatta lujasta vastuksesta, jota todistavat toisen erän tiukat numerot hyväksemme 18—16.

Kaikki ottelut huomioiden voimme parhaina pelaajinamme mainita lujaiskuinen Juha Kaplas, Reijo Niemi ja Erkki Lehtinen. Edellä mainittujen lisäksi on joukkueen runko muodostettu pääasiassa seuraavista pelaajista: Pekka Korkeavuori, Matti Leivo, A. Kujansuu ja Pekka Järvinen. Kahdessa ottelussa ovat olleet mukana Aarno Oksala ja Pauli Varvas sekä yhden ottelun miehinä Tarmo Hautala, Åke Englund ja Erkki Laurila.

Lopuksi kiitokset pelaajille hyvästä harrastuksesta ja toivottavasti ensi kesänä ollaan entistä aktiivisemmin otteluissa mukana.

Lapinniemen lentopallojoukkueen pelaamat ottelut TUKI:n B-sarjassa päättyivät seuraavasti:

Lapinniemi — Valtion Rautatiet 3—0 erät (15—5, 15—11, 15—13), Lapinniemi — Tampella II 3—0 (15—8, 15—6, 15—6), Pilvinen — Lapinniemi 3—2 (11—15, 15—8, 12—15, 15—7, 15—10), Ilmavoimien varikko II — Lapinniemi 3—1 (14—16, 9—15, 17—15, 9—15), Lapinniemi — Sähkölaitos 3—2 (6—15, 15—11, 15—6, 10—15, 15—8), Lapinniemi — Verkatehdas 3—0 (15—7, 18—16, 15—11) ja Lapinniemi — Kaipio luovutus.

SARJAJÄRJESTYS

Ilmavoimien varikko II	7	6	1	12
Lapinniemi	7	5	2	10
Tampella II	7	4	3	8
Valtion Rautatiet	7	3	4	6
Verkatehdas	7	3	4	6
Pilvinen	7	3	4	6
Kaipio	7	2	5	4
Sähkölaitos	7	2	5	4

— *P. J.*

Lapinniemen sisukas joukkue, joka Tukin A-sarjan jalkapallosarjassa yltyi pronssimitaliin, vaikka sarjasta putoaminen jo häämötti.

Miehet vasemmalta: Tuure Listokari huoltaja, Kalevi Helminen, Tarmo Hautala, Reijo Jokinen, Reima Alhoniemi, Pentti Asikainen, Aarno Oksala, Lauri Mattsson, Ossi Salminen, Reijo Hovilainen, Alpo Mäkinen, Erkki Lehtinen, Antti Kiviniemi kapteeni, Pentti Vuorenala ja Paavo Törmälä huoltaja.

Lapinniemen jalkapalloilu v. 1962

Poikamme pitivät Galvanoimis Oy:n maalivahtia lujilla.

Tänäkin vuonna tuli kevät keikkuen ja herätteli Lapinniemen pojat puulaakipalloa potkimaan. Joukkuetta koottaessa huomattiin ennen niin runsaan reservin huvenneen vähiin. Jälellä oli kuitenkin vankka runkopelaajien joukko. Heidän ympärilleen koottiin sitten joukkue, joka lähti puolustamaan monivuotista paikkaansa TUKin A-sarjassa.

Sarja alkoi pyöriä. Ensiksi saimme vastaamme Aamulehden joukkueen 21. 5., joka nujerrettiin maalein 4—0. Seuraavana olikin sitten kova pala, sillä 4. 6. kohtasimme Sähkölaitoksen nimivahvan joukkueen ja saimme poistua kentältä 1—4 tappio taskussa. Linkosuon joukkue oli vuorossa 6. 6. ja niin kävi, että "pullapojat" onnekkaimpina veivät voiton kotiin maalein 4—2 ja meiltä Alhoniemi Linkosuon lahjoittaman komean kaakun.

Tampellan joukkue hallitsi suvereenisesti sarjaa. Erittäin tiukan ja hyvän ottelun jälkeen olivat maalit 3—1 Tampellan hyväksi. Kesälomille lähdettiin ainoastaan kaksi pistettä pussissa.

Sarja jatkui lomien jälkeen. Iskettiin yhteen Finlaysonin kanssa 20. 8. Hyvän 2—0 alkujohdon jälkeen saimme kuitenkin kokea katkeran tappion maalein 4—2 ja "kumitossusarjaan" putoaminen askarrutti jo monen mieltä.

Syksyn kurakelit alkoivat. Poikamme olivat ilmeisesti saaneet jo tappioista tarpeekseen, sillä Suomen Trikoon joukkue sai puolestaan maistaa häviön katkeraa kalkkia ja marssia pukusuojaan hävinneenä. Ottelun tulos hyväksemme 2—0. Seuraava uhrimme oli Posti, joka myös kurakelissä nujerrettiin maalein 1—0. Joukkueemme pelasi oikein kauniisti, rintama tiiviinä, sitkeästi ja kovien kokemusten hiomana yhteispelin luistaessa ajoittain oikein hyvin.

Sarjasta putoaminen oli vältetty ja pojat latautuvat seuraaviin otteluihin. Ilmat eivät nytkään suosi. Sataa edelleen ja kenttä on liejuinen, kun Verkatehtaan kova joukkue 13. 9. asettui vastustajaksemme Tammelan kentällä. Tässä hyvässä ottelussa Lapinniemi korjasi jälleen kaunin voiton maalein 2—0. Pistetili karttuu ja kaunistuu. Jäljellä on viimeinen ottelu ja "jännätään" kuinka käy. Vastaus saatiin 20. 9. Vastustajana oli varsin korkealle ehtinyt ja näppärää peliä esittänyt Galvanoimis Oy:n joukkue. Syystumma taivas ei nytkään säästänyt pelaajia. Ottelu pääsi alkamaan tihkusateessa ja liejuisella kentällä, ja hienoista jännitystä oli niin katsomossa kuin kentälläkin. Lapinniemeläiset esittivät kesän parastaan. Vastustajalle ei annettu mitään mahdollisuuksia, sillä poikamme esittivät päättäväistä, voimakasta ja tehokasta peliä. Välihyökkääjät ja tukimiehet hallitsivat kentän, katkot olivat varmoja, syötöt järkevästi ja tarkasti annettuja. Vastustajan hyökkäykset kilpistyivät vankkaan puolustukseemme. Omat hyökkäykset suoritettiin oikeaoppisesti käyttäen tehokkaasti laitahyökkääjiä, joka taktiikka täysin hajoittikin sitten vastustajan puolustuksen. Hyökkäysten viimeistelyssäkään ei nyt löytynyt moitteen sijaa. Sitä todistaa voitto maalein 5—0.

Todella komea päätös tiukassa A-sarjassa. Lapinniemen joukkue sai neljä perättäistä voittoa sateen pehmittämällä kentällä ja käänsi tappiot voitoikseen sitkeillä kurakelin peleillään saaden kolmannen tilan sarjassa Tampellan viedessä mestaruuden ja Sähkölaitoksen toisen tilan. Pisteitä tuli 8 ja maalisuhde 16—15 Aamulehden luovuttua sarjasta.

T. L.

Tampella mukana TUKin koripalloilussa

Myöskin TUKi:n piirissä tällä kerralla hieman heikosti hoidetussa koripallosarjassa oli Tampella taas joukkueellaan mukana. SOK Nokialta on jo sarjan mestari kuten viime vuonnakin, mutta pronssimitaleihin on Tampellan joukkueella vielä mahdollisuus edellyttäen, että tätä kirjoitettaessa vielä pelaamaton ottelu Linkosuota vastaan päättyy voitollisesti.

Joukkueemme selvästi parhaana pelaajana on ollut Pertti Parviainen ja hänen lisäkseen Keijo Tuominen sekä joukkueen muut pelaajat Simo Niemi, Matti Pitkänen, Harri Ahtinen, Raimo Kork ja Pekka Järvinen.

Pelatut ottelut ovat päättyneet seuraavasti:

Tampella — Sandberg Oy. 47—46 (28—18) Parviainen 23 pistettä, Kork 14, Ahtinen 6, Tuominen 2 ja Niemi 2. Tampella — Valmet 58—39 (22—13) Parviainen 36, Tuominen 10, Niemi 8 ja Ahtinen 4. Tampella — SOK Nokia 26—39 (4—18) Parviainen 17, Niemi 5, Tuominen ja Pitkänen 2. Tampella — Posti 36—38 (20—24) Tuominen 12, Niemi 10, Järvinen 8, Pitkänen 4 ja Ahtinen 2 pistettä.

— P. J.

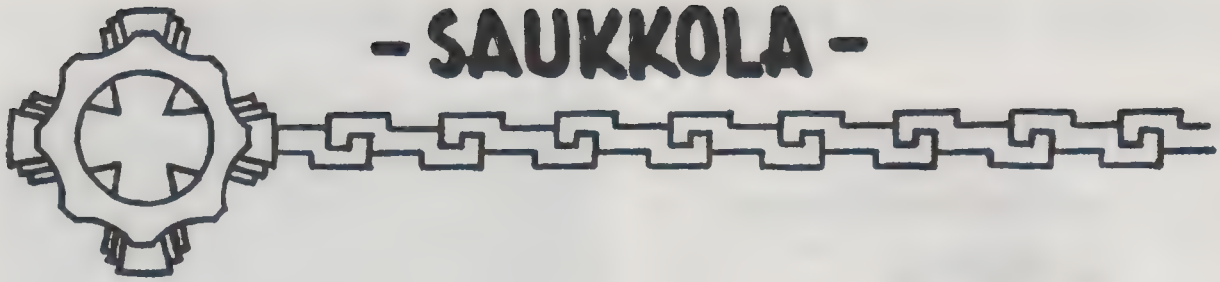

Rakensimme moottorivenettä

Niinkuin lehtemme kansikuvakin kertoo on m/v Saukko saavuttanut saukkolalaisten suosion ja koskapa useaan otteeseen olemme väläytelleet tästä aiheesta palstallamme kerromme hieman sen synty- ja rakennusvaiheista. Joku ajattelee ehkä nyt, että mikäs ihme tuo nyt on yhden moottoriveneen rakentaminen, on niitä ennenkin tehty ja nähty. Onpa hyvinkin, mutta saukkolalaisten keskuudessa sille on pantu erittäin suuri paino juuri sen vuoksi, että se on eräs näyte siitä, että "viel' elää talkoohenki . . .".

Kiintymys vesillä oloon juontaa alkunsa jo Saukkolan alkuajoilta, jolloin tehtiin monia kanootti- ja souturetkiä. Ahkerimmilla ja säästäväisimmillä oli jopa oma purjeseilikkonsakin ja muutenkin oli sattunut niin onnekkaasti, että nuorisotyöntekijämme olivat innokkaita "Näsimerenkävijöitä".

Kaikki eivät kuitenkaan voineet osallistua näihin hauskoihin veneretkiin, varsinkaan vanhukset ja lapset. Niinpä taisi "Reskalla" olla kauaskantoiset ajatukset myydessään noin seitsemisen vuotta sitten Saukkolan Sisu-merkkistä kuorma-autoa, ja vaihtaessaan rahat puolestaan Lapinniemen vanhaan moottoriveneeseen, joka oli kuljettanut väkeä Pirttilään.

"Nallesta" jouduttiin puolestaan luopumaan noin parisen vuotta sitten, koska se osoitti jo selviä vanhenemisen merkkejä. Hyvin palvelleena myytiin se saukkolalaisten toimesta pois, mutta Tampellan valmistaman moottorin 143 M:n katsottiin toimivan moitteettomasti, joten se jätettiin moottorikerhon ja muiden poikakerholaisten huoltoon myöhempää käyttöä varten.

Vaikka heti veneen myynnin jälkeen ryhdyttiin uuden hankintaan, riitti yksi kesä ilman omaa moottorivenettä osoittamaan sen olemassaolon välttämättömyyden. Asiaa kehittelemään asetettu toimikunta teki monenlaisia tiedusteluja ja tarjouksia sekä harkitsi tarkoin, mikä tapa olisi käytännöllisin ja edullisin ratkaisu uutta venettä hankittaessa.

Vihdoin päädyttiin siihen, että veneen rungon veistäminen annettiin Särkänniemen Veneveistämön tehtäväksi.

Viime syksynä oli jo aloitettu monenlaisilla pienillä alkuvalmisteluilla, venekelkkojen ja pelastusliivien valmistuksella. Pääsiäisen tienoilla, kun ensimmäiset kevätpäivät antoivat lupauksen alkavasta keväästä ja yksi ja toinen veneen omistaja kävi katastelemassa veneensä kuntoa, kävivät saukkolalaiset ihailemassa Särkänniemessä katoksen alla rakentajiaan odottavaa tulevan Saukon runkoa.

Heti kun sääolosuhteet sallivat aloitettiin pintakäsittelyt sekä potkurin asennustyöt. Työläimmäksi osoittautui näin amatöörivoimin suoritettuna potkurin reiän poraamistyöt sekä yleensä moottorin asennus ja ohjauslaitteiden suunnittelu- ja asennustyöt. Työvälineiden ja työolosuhteiden puutteellisuudesta sekä ajoittaisesta työvoimapulasta johtuen oli veneen valmistumisesta ennen leirikuljetuksia pidettävä huoli ja se asetti ahertajille suuren vastuun, mikään ei saanut pahemmin "klikata".

Kaiken ikäiset ja kokoiset olivat tervetulleita jo heti alusta alkaen ja niinpä muodostuikin Särkänniemestä vähitellen kerholaisten yhteinen kokoontumispaikka. Laiskottelu ei tullut kysymykseenkään, mutta juttua ja jopa laulua kyllä sallittiin lomaan. Toisilta näytti aluksi puuttuvan itseluottamusta. Pelättiin, etten minä pysty siihen ja siihen, kun en ole ennen tehnyt, mutta riemuksi todettiin monta kertaa, että työ se tekijäänsä opettaa. Suorituksissa olivat valvovina silminä veneen suunnittelija "Pepsa" Järvinen ja Ahti Sario.

Tällaista naputtelua, poraamista, sahaamista, maalaamista ja ties mitä kaikkea jatkui pääsiäisestä aina melkeinpä yötä päivää heinäkuun 7 p:ään saakka, jolloin tapahtui vesillelasku ja näin alkoi Saukon neitsytmatka Naistenlahteen entiseen Nallen pilttuuseen N:o 10. Saukko on kalastajamallinen perustyypiltään varustettuna pienellä ohjaamolla ja moottori sijaitsee veneen keskiosassa. Kun se seuraavana päivänä aloitti ensimmäisen pitkän matkansa Näsinselällä nokka kohti Haukkasaarta lastinaan parikymmentä poikakerholaista, täytti se kaikkien toiveet, vaikka kaikki rakennelmat eivät olleetkaan vielä valmiita.

Valkokylkisenä lakattuine kansirakennelmineen se

kuljetti joukkoaan eteenpäin 15 km/t nopeimmillaan kulutuksen ollessa 5 ltr petrolia. Saukon valmistuksessa on pyritty lujuuteen ja kestävyyteen kaikissa suhteissa, sillä sen käyttö vaatii sitä. Ei ole siis niinkään ajateltu kauneutta, linjakkuutta ja sopusointuisuutta kylläkin.

Saukon kokoa tarkastellessamme havaitsemme sen pituudeksi 9,50 m, leveydeksi 2,50 m syväyksen ollessa 60—35 sm. Suurin sallittu henkilöluku varusteineen on 30 henkilöä. Mainittakoon vielä sen polttoainekulutuksesta, että se on järjestetty melkein yhtä hienosti kuin konsanaan Queen Elizabethissä, joka kulkee yhdellä polttoainetäydennyksellä yli Atlantin — niin Saukko vastaavasti säksättelee Tampella-moottorillaan yhdellä tankkauksella Mustastalahdesta Virroille.

Mitä tämä kaikki on sitten noteerannut ja kenen pussista on herunnut Smk:aa niinkin paljon? Sitä onkin aiheellista hieman selventää. Ensinnäkin varovaisimman laskennan mukaan tulevat Saukon kokonaiskustannukset olemaan n. 600.000:— niillä aineilla ja sillä työvoimalla millä se on tehty. Se olisi tullut maksamaan ainakin 1 ½ milj., jos se olisi vastaavista aineista ja samaa suuruusluokkaa olevana ostettu valmiina tai teetetty puhtaasti vieraalla. Jospa aloitamme perusrahasta, mikä oli kuorma-auto Sisusta saatu raha n. 7 vuotta sitten. Kristillis-yhteiskunnallinen Työkeskusliitto lahjoitti tätä tarkoitusta varten

NAPPULAKERHOLAISET nauttivat järvellä olosta tehdessään retken Haukkasaareen. Syksyn ruska oli mitä kaunein.

Nuorempien kerholaisten

ERÄTAITOKISAT

Kuten viime keväänä järjestettiin nyt syksyllä 16—17 päivinä syyskuuta alle 13-vuotiaitten erätaitokisat. Tänä vuonna oli kilpailumaasto Paalijärven loma-alue. Osanottajia oli huomattavasti enemmän kuin viime vuonna eli 8 joukkuetta. Tytöt ja pojat kilpailivat samassa sarjassa, 3-hengen ryhmissä suorittaen samat tehtävät.

Kun autolastillinen kerhojen nuorimpia oli saapunut perille, alkoi siellä aika huiske. Mutta Yssy otti johdon käsiinsä ja niin päästiin alkuun. Joukkue toisensa jälkeen katosi pimeään metsään tarkoituksenaan löytää lauantaipäivän ainoa rasti. Rastilla ei ollut mitään tehtäviä, ainoastaan käynti rastilla riitti. Mutta eipä jokainen päässyt perille vaikeuksitta. Joukkuehenki oli muutamilla kehnonlainen, joten kyynelsilmäisiä matkalaisia saapui maaliin aina silloin tällöin. Muuta ei lauantaina vaadittukaan, paitsi hiljaisuutta majapaikalla nukkumista yritettäessä.

Alkaneesta kilpailusta jännittyneinä ei kaikilla riittänyt unta tarpeeksi, vaan yksi toisensa jälkeen alkoi kömpiä pystyyn ennen herätystä. Sanalla sanoen koko joukko, poikkeuksia lukuunottamatta, oli ylhäällä klo 6.

Aamu oli valjennut erittäin kauniina ja aurinkoisena syyssunnuntaina. Kaikki kilpailijat kerääntyivät lipunnostoon klo 8.30, jonka jälkeen joukkueet valmistautuivat lähtöön tarkistamalla varusteensa kämpän seinässä olleesta luettelosta. Sitten koko kaarti teljettiin isoon kämppään ja joukkue kerrallaan komennettiin ulos. Joukkue sai vastaanottaa kirjekuoren, joka sisälsi paperilapun, jossa oli 10 kirjainta. Niistä piti muodostaa jonkin retkeilijälle tutun asian nimi. Vastaus tähän annettiin maalissa ja se kuului "Iltanuotio. Kirjekuoressa oli myös kartta alueesta ja rasteista. Sen jälkeen joukkueet ottivat suunnan ja taivallus alkoi.

I rasti oli arvioimisrasti, jolla kysyttiin rastimiehen pituutta, käpyjen lukumäärää sekä veden lämpöä. Rasti oli melko helppo ja joukkueet suoriutuivat siitä kohtalaisesti ilman mitään suurempia kömmähdyksiä. Tältä rastilta alkoi matkan vaikeakulkuisin kohta, sillä tuntui kuin siellä ei olisi ollut muuta kuin suota ja risukkoa loppumattomiin.

II rastilla pantiin kilpailijoiden luonnontuntemus koetukselle. Kuvailepa talitintti! Se ei ollut kenellekään outo lintu, joten täydet pisteet annettiin melkein joka joukkueelle. Puulajeja ei tunnettu yhtä hyvin. Ainoastaan Salamat II keräsi täydet pisteet. Rauhoitettuja lintuja tiedettiin aika paljon, mutta kyllä siellä rauhoitettiin lisäksi muitakin lintuja.

100.000:—. Seuraavana huomattavana tekijänä voitaneen mainita Saukkolan Prentis-kerhon omaa venehanketta varten keräämä rahasto, jonka se luovutti Saukkoon ja täten sai rahalleen arvokkaan vastineen. Eri opinto- ja muiden kerhojen pitämät arpajaiset, illanvietot, myyjäiset ja muut keräykset ovat tuottaneet satoa ja ovat ne löytäneet tiensä Saukon rahastoon myöskin. Niin aineellista kuin em. rahallista apuakin ovat antaneet niin monet yksityiset kuin myöskin yhtymät, joten niiden erikseen mainitseminen olisi vaikeata. Siitä syystä toivomme, että ne jo aikaisemmin mainitut kiitoksemme lahjoittajille olisivat saapuneet perille. Oli muutamia pitkäjännitteisiä rakentajia, joille tekisi mieli lausua erikoinen tunnustus uskollisuudesta, mutta ehkäpä kukin tuntee saukkolalaisista omat ansionsa ja omat tekemättä jättämisensä. Mutta nyt on leikistä poisjääneillä vielä mainio tilaisuus ottaa osaa sisävalmisteluihin, joista on vielä heloitukset ja sähkölaitteet keskeneräisiä, ja puuhaa riittää vielä kovasti ensi kevääksi ja kesäksi. Saukko on kaikkien saukkolalaisten yhteisessä käytössä. Sitä saa varata oman kerhon sekä yhteisesti suoritettuihin retkiin, kunhan sitä vain ajaa ja huoltaa siihen oikeutettu henkilö. Maksukin peritään ainoastaan käyttökustannuksien perusteella.

Jos siellä joskus rakennusvaiheessa tuntui, ettei tästä taida tulla mitään. Silloin kun oikein sapetti ja mikään paikka ei mennyt kohdalleen, kun muistoissaan itsekukin elää ne monet iltatuokiot tervan ja maalin tuoksuisessa Särkännokassa uudelleen ja uudelleen ja toteaa itsekseen — sittenkin se kannatti — Saukko on nimensä veroinen.

— rep —

Tekstit kuviin:

1. Rasavillien toinen joukkue valmiina lähtöön. Lähettäjinä toimivat erätaitokisojen pääjärjestelijät "Yssy" ja "Matta".

2. Nuotionteossa vedenkeittorastilla vaadittiin nopeutta, jota "Salamat" nimensä mukaisesti osoittivatkin. Silmä tarkkana seurataan veden kuumenemista.

3. Tulentekopuuhissa ovat "Hattivatit".

4. Luudanteko oli yksi taitorastin tehtävistä. Sidoksentekoon näytti tytöillä jo olevan kokemusta.

5. Kapulan sitominen köyden avulla metrin korkeudelle kuului myös viimeisen rastin taitonäytteisiin.

6. Ja hyvinhän se näytti pitävän, niin että ylös vain kuin orava.

7. Ennen lähtöä ikuistettiin kisojen osanottajajoukko Paalijärven ison kämpän nurkalla.

1

5

2

Erätaidoissa kilvoiteltiin

3

6

4

7

III:lle rastille ja kattilat tulelle. Tällä rastilla piti pitää kiirettä, jos aikoi pärjätä nuotionteko- ja veden keittopuuhissa. Nopein joukkue oli Salamat II, joka selviytyi 16 ja puolessa minuutissa. Hitaimmalta meni aikaa 40 minuuttia.

IV rasti oli ensiapurasti. Ensimmäisen asteen palohaavan hoito oli tuttu ja kiristyssiteestäkin suurin piirtein selvittiin. Tämän rastin paras joukkue oli Hattivatit I.

V eli viimeinen rasti oli ns. taitorasti. Täällä valmistettiin yksi luuta joukkuetta kohden. Kun luuta oli valmis annettiin joukkueelle köydenpätkä ja kapula. Kapula piti sitoa metrin korkeudelle puun runkoon kiipeämistä varten. Koko kilpailun vaikein tehtävä kuului myös tälle rastille. Se oli puulusikan veisto. Kyllä olisi monen joukkueeen velli jäänyt syömättä. Nyt lähdettiin kiritaipaleelle, joka johti maaliin, jossa kysyttiin nähtyjen järvien lukmäärää. Ihmeellistä kyllä ei ylimääräisiä järviä ollut mikään joukkue nähnyt. Kilpailun aikana talsittiin noin 4.300 metriä, mutta useimmille kertyi metrejä paljon enemmän. Kaikki joukkueet pääsivät onnellisesti maaliin ja kukaan ei keskeyttänyt. Kilpailu oli ohi.

Kilpailijat kiittävät järjestäjiä ja järjestäjät kilpailijoita sekä kaikki yhteisesti rastimiehiä varsinkin ykkösrastilaisia, joiden toiminta kilpailijoiden mielestä oli asiallisinta. Se siitä.

Tulokset:

1.	Kärpät	62 pist.
2.	Salamat II	56 „
3.	Pääskyset	55 „
4.	Rasavillit II	54 „
5.	Hattivatit I	52 „
6.	Rasavillit I	51 „
7.	Hattivatit II	42 „
8.	Salamat I	38 „

Kerhojen välisen kilpailun voitti Rasavillit 105 pisteellä saaden kisapukupatsaan haltuunsa seuraaviin kisoihin asti eli ensi kevääseen.

Sylvi

SAUKKOLAN VÄEN

Joulujuhla

Tampellan juhlasalissa 8. 12. 62 klo 18.00

Uintipakinaa

Suomen suvi on lyhyt ja lämmin, talvi sitävastoin pitkä ja runsassateinen. Näin valistettiin meitä aikoinaan kansakoulussa. Niitä lämpimiä suvia on nykyisin kuitenkin ollut niin perin harvassa. Mikä lie sitten ilmojen haltiat suututtanut. Niukasti on myös "Ahti" lientään lämmittänyt. Vaikka me elämmekin tuhatjärvien maassa, jossa uinnin harrastukseen pitäisi olla kaikki edellytykset, niin taisipa moneltakin jäädä kuluneena kesänä uimassa käyminen kertaan tai pariin, ja uinnin jalo taito pääsi vähän ruostumaan. Meidänhän oletetaan kaikkien osaavan uida ainakin jonkin verran. Sitä taitoa meidän pitäisi myöskin vaalia ja kehittää. Lisäksi uiminen on todettu hyvin kehittäväksi ja terveelliseksi harrastukseksi. Se sopii jokaiselle ikään ja sukupuoleen katsomatta. Se vahvistaa sydämen ja keuhkojen toimintaa edistäen verenkiertoa. Niinpä monessa kuntouttamislaitoksessa käytetään uintia eräänä liikunta- ja hoitomenetelmänä. Harrastuksena se on todella hauska ja virkistävä.

Meillä Tampellan piirissä on uintia harrastettu varsin voimallisesti, on talviuimareita, kesäisin harrastusuimareita. Joka vuosi on myös pidetty Tampellan uinnit, joissa on kilpailtu kaikissa mahdollisissa sarjoissa unohtamatta invaliidejakaan. Myös TUKin uinnit ja n.s. Saunalippoviesti ovat meillä olleet kuin kunniaasiana. Niissä saavutetut kauniit voitot ovat antaneet täyden tyydytyksen osanottajille ja innostaneet toisiakin tähän vesihiisien jaloon kilpaan.

Niin uinnin ystävät — Meidän harrastuksemme ei enää tarvitse rajoittua vain kesälämpimään järviveteen. Meillähän on kaupungissamme erittäin kaunis uimahalli, jossa veden lämpö on aina noin 23°, juuri sopivan lämmintä harrastus- ja kilpauintiin. Nauttikaamme siis uinnista ympäri vuoden ja muistakaa, että yhtiömme huoltokonttoreista saa ostaa uimahalliin alennuslippuja à 90:—.

Uintiterveisin
T. L.

Vanha uskollinen kunnan palvelija oli lopettanut aamiaisensa, mutta istui yhä pöydässä sanomalehteen syventyneenä. Hajamielisenä hän pyysi vielä kupin teetä.

— Teetä? sanoi hänen vaimonsa, — mutta katsohan kelloa, etkö aio mennä toimistoosi tänään ollenkaan?

— Voi taivas! huudahti virkamies säikähtyneenä, — luulin olevani jo toimistossa.

(Farmand)

* * *

Ihmiset ovat usein yksinäisiä siksi, että he rakentavat muureja siltojen asemesta.

(English Digest)

* * *

Minusta tuskin olisi tullut humoristia muuten kuin hallituksen ansiosta. Pohjimmiltani en ole sukkela; tarkkailen vain hallituksen puuhia ja kerron mitä näen.

(Will Rogers)

Vuosia täyttäviä

FRANS JÄRVINEN 80 VUOTTA

Marraskuun 17 p:nä täyttää konepajan eläkeläinen, entinen konepajan vartija Frans Maurits Järvinen 80 vuotta. Hän on syntynyt Ikaalisissa, josta jo nuorukaisena muutti Amerikkaan työskennellen siellä toistakymmentä vuotta. Takaisin palattuaan osti hän suurehkon tilan Ikaalisista, minne nuorikkonsa kanssa asettui asumaan. Vuonna 1914 oli Frans Järvinen tullut Tampellan konepajan palvelukseen työskennellen täällä hitsaajana ja levyseppänä aina 10. 4. 1918 saakka. Tällöin siirtyi hän Tampereen poliisilaitoksen palvelukseen toimien poliisikonstaapelina, kunnes saavutti eläkeiän ja sai siirron 15. 9. 42 Tampellan konepajalle vartijan tehtäviin. Muutamia vuosia työskenteli Frans Järvinen myös ylivartijan sijaisena ja vartijan toimesta joutui hän sairauden takia siirtymään eläkkeelle 4. 9. 58 ollen tällöin yli 75 vuoden ikäinen.

Jo nuoresta pitäen on hänellä ollut kiintymys musiikkiin, jota hän vapaa-aikoinaan paljon harrastikin kuuluen moniin soittokuntiin soittaen eri puhallinsoittimia. Myöskin Ruutanassa 14 vuoden aikana omalla kesämökillä vietetyt lomat toivat oman lisänsä arkiseen aherrukseen.

Iidesjärven rantamilla omassa osakkeessaan elämän ehtoota viettävälle päivänsankarille tahtovat näin lehtemme välityksellä lähettää parhaat onnittelunsa entiset työtoverit ja ystävät.

KALLE TERÄVÄ 60 VUOTTA

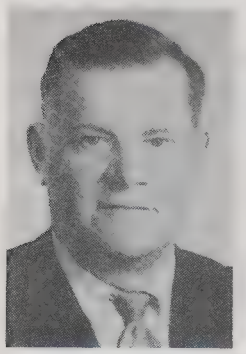

Lokakuun 7 p:nä täytti kirvesmies Kalle Valfrid Terävä 60 vuotta. Messukylä on syntymäpaikka, mutta Sääksjärvellä vietti hän lapsuusvuotensa. Vesilahdella suoritetun vuoden vakinaisen palveluksen jälkeen työskenteli hän metsätöissä ja hoiteli kototorppaa. Kirvesmiehen taidon omaksuttuaan hakeutui hän kaupunkiin työhön ja tulikin Tampellan ulko-osaston palvelukseen Saukonmäen asuntotalojen rakennustöihin. Tämä tapahtui vuonna 1927. Talojen valmistuttua siirtyi Terävä pellavatehtaan valkaisun rakennustöihin vuonna 1936. Rakennusosaston vakinaiseen muonavahvuuteen hän siirtyi 3. 5. 1940 ja on kirvesmiehenä työskennellyt korjaustöissä konepajalla sekä viime aikoina myös pääportilla vartijoiden lomittajana.

Nuorempana oli Terävä innokas painin ja yleensä urheilun harrastaja. Monet ovat ottelut, joissa hän oli mukana kuntien välisissä kisoissa. Vanhemmalla iällä on Ruutanan Iskelän alueella sijaitseva kesämökki ja saunaranta ollut vapaa-aikojen harrastusten kohteena.

Sopeutuvan ja ahkeran luonteensa ansiosta on hän pidetty työtoverien keskuudessa, joten sydämelliset onnittelut merkkipäivän viettäjälle.

SULO YRJÄNÄINEN 60 VUOTTA

Lokakuun 7 pnä täytti Lapinniemen kehräämön pakkaaja Sulo Matias Yrjänäinen 60 vuotta. Hän on syntynyt Pirkkalassa. Lapinniemen palvelukseen hän tuli 28. 5. 1945 ulkotyö-osastolle, jossa työskenteli laatikkoverstaalla. V. 1956 hän siirtyi nykyiseen työhönsä kehräämön 1. kerrokseen pakkaamon rasioiden valmistajaksi, jossa työssä edelleenkin on.

TYÖNJOHTAJA ONNI WALLIN 60 VUOTTA

60 vuotta täytti lokakuun 16 päivänä Lapinniemen lankavärjäämön työnjohtaja Onni Wallin. Kuorolaisten käytyä aamulla laulutervehdyksellä herättämässä päivänsankarin saapuivat myöhemmin päivällä insinöörit Relander ja Kiviranta tuomaan tehtaan kukkaistervehdyksen ja onnittelut, virkailijakunnan lähetystö, insinöörit Eila Takala, Koskinen ja Sarkoja lahjoineen, työnjohtajien ja työntekijöiden lähetystöt myös lahjoineen sekä pitkin päivää lukuisat sukulaisten ja ystävien onnittelijapiirit.

Tampellan palvelukseen tuli Wallin nuorena poikana v. 1915 aluksi Pellavatehtaaseen, mutta siirtyi sotapalveluksen suoritettuaan v. 1923 Lapinniemelle lankavärjäämön työntekijäksi. Osoitettuaan erikoista kiinnostusta työhönsä ja huolellisuutta sen suorituksessa hänet asetettiin 1930 luvun pulavuosina värjäämön työnjohtajan sairastuttua tämän paikalle ja on hän vuodesta 1932 hoitanut tätä tointa menestyksellisesti.

Värjäämötyö on noista ajoista lähtien suuresti koneellistunut. Vanha vyyhtivärjäys ammeissa vaati tekijältään monenlaisia käsitaituruuksia, joita ei konevärjäri nykypäivinä osaa aavistaakaan ja työnä se oli jopa raskastakin. Työnjohtaja noina aikoina saattoi tehdä värjärin työn kovinkin hikiseksi. Nykyisen konevärjäyksen aikana ei ns. työnjohto olekaan mikään pulma, vaan on ennemminkin omattava erikoiskykyjä ja tunnettava väriaineiden lankaan imeytymisominaisuuksia, niiden lämmönkestävyyksiä ym.

seikkoja, mitkä tekevät värjäyksen tavalliselle maallikolle taikurinomaiseksi. Värjäystyö jos mikään vaatii tekijältään luontaista taipumusta, jota työnjohtaja Wallinille on suotu runsain mitoin ja mikä tehtaan johdon taholta arvostetaan korkealle. **L. K.**

HELMI LEHTO 60 VUOTTA

Marraskuun 20 pnä täyttää 60 vuotta Lapinniemen kehräämön siivooja Helmi Elisabet Lehto. Hän on syntynyt Tampereella. Lapinniemen palvelukseen hän tuli ensi kerran jo v. 1916 karstaamoon siivoojaksi eroten v. 1919. Hän tuli uudelleen Lapinniemelle v. 1948, mistä alkaen hän on toiminut kehräämön rooviosaston siivoojana.

OSSIAN POHJAKARI 60 VUOTTA

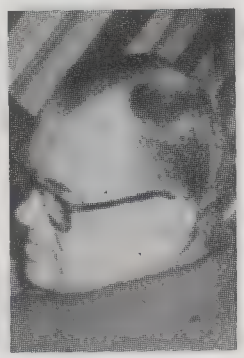

Marraskuun 22 p:nä täyttää 60 vuotta Tampellan konepajakoulun sorvaajaoppilaiden työnopettaja Ossian Erik Johannes Pohjakari. Hän on syntynyt Tampereella. Nuoresta pitäen on hänellä ollut suuri kiintymys metallialaa kohtaan. Työskenneltyään aluksi Sommerin konepajalla tuntikirjurina ja kustannuslaskijana siirtyi hän myöhemmin sorvaajan oppiin. Suoritettuaan nuoremman sorvaajan oppimäärän muutti hän taloa ja tuli isolle Masuunille, tätä nimitystähän silloin nykyisestä konepajasta käytettiin. Tultuaan Tampellan konepajan palvelukseen elokuussa 1922 on hänen työskentelynsä konepajalla jatkunut pieniä poikkeuksia lukuunottamatta melkein yhtäjaksoisesti. Siirryttyään 1928 toukokuussa 4A-osastolle joutui hän tunnetusti vaativan ja työssään erikoisen tarkan työnjohtaja Enqvistin alaisuuteen. Työt, mitkä nyt hänelle uskottiin olivat vaativia ja niinpä Pohjakarista kehittyikin etevä ammattimies. Tätä osoittavat ne monet tarkkuutta kysyvät sorvaustyöt, mitkä hän on joutunut suorittamaan kuluneiden vuosien aikana. Useiden eri alojen, mutta erikoisesti kallioporakoneiden, konstruktiotyöt ovat Pohjakarin suorittamina esimerkiksi kelpaavia. Vuonna 1957 tammikuussa valittiin Pohjakari oppilasosastolle, siellä oleville pojille, sorvaajien opettajaksi, ja kun nykyinen Tampellan konepajakoulu aloitti toimintansa 1. 9. 1960, tuli Pohjakarista työnopettaja sanottuun kouluun. Hänen valintansa koulun sorvaajaoppilaiden opettajaksi on varmasti oikeaan osunut, sillä etevänä ammattimiehenä ja miellyttävällä, huumorintajuisella esiintymisellään, silti vaatien opetustyössään ehdotonta täsmällisyyttä, on hän kasvattanut jo useita nuoria miehiä, jotka ovat menestyneet ammatissaan ja ovat koululle esimerkiksi kelpaavia.

Pohjakarin vapaa-ajan harrastukset ovat olleet hyvin moninaiset. Kuitenkin ehkä kaikkein tärkein on ollut omakotitalon rakentaminen Vehmaisiin. Tämä tapahtui vuonna 1930 ja hän oli ensimmäisiä, ehkä ensimmäinen, joka rakensi talon Vehmaisten omakotialueelle. Talon rakentaminen ja sen valmiiksi saattaminen osoittaa Pohjakarissa sitkeää ja peräänantamatonta luonnetta, sillä siihen aikaan olivat pulavuodet, työttömyyksineen ja muine puutteineen. Sen vaikutuksesta monen omakotirakentajan kauniit toiveet jäivät täyttymättä. Pohjakari on hoitanut myöskin huolella talonsa yhteydessä olevaa puutarhaa, mikä onkin monien vuosien aikana tuottanut kauniita satoja. Pohjakari on aina halunnut asua maaseudun rauhassa, pois kaupungin hälinästä. Omakotitalon lisäksi hän on hankkinut tänä vuonna kesämökin saaresta Längelmävedeltä. Siellä "luodolla", niinkuin hän sanoo, on hyvä rentoutua, saa aurinkoa ja voi kalastaa ja unohtaa huolensa, jos niitä sattuu olemaan. Pohjakari on myöskin innokas shakin pelaaja samoinkuin hän on pitänyt myös aina matkustamisesta ja retkeilystä. Usein olemmekin tavanneet hänet Näsijärveltä moottoriveneellään ajellen viettämässä vapaa-aikaansa.

Pohjakari on osallistunut innolla palokuntien toimintaan. Aikaisemmin hän kuului Tampellan tehdaspalokuntaan ja Vehmaisten V.P.K:hon, minkä palopäällikkönä hän on toiminut usean vuoden ajan. Vielä nykyäänkin hän seuraa tarkasti palokuntien toimintaa kuuluen edelleenkin palopäällystökerhoon.

Pohjakari on hankkinut ja lisännyt tietojaan itseopiskelulla sekä monien kurssien avulla. Vuonna 1955 hän oli työnopastuskursseilla ja tämän vuoden helmikuussa osallistui hän työnjohtajien kursseille. Lisäksi on hän osallistunut monille palokuntien järjestämille kursseille.

Tampella-mitalin 25-vuoden palveluksesta Pohjakari sai 6. 9. 1956. Kun Sinä Pohjakari vietät nyt juhlapäiväsi ja tulet varmasti saamaan lukuisia onnen- ja menestyksen toivotuksia haluavat opettajaja työtoveripiirisi sekä oppilaasi kuin myös kaikki ne, ketkä joutuvat läheisesti kanssasi toimimaan, yhtyä niihin ja toivottaa jatkuvaa menestystä uutteralle päivänsankarille.

ELIAS HEVONKOSKI 60 VUOTTA

Marraskuun 23 p:nä täyttää työnjohtaja Elias Hevonkoski 60 vuotta. Hän on syntynyt Alavudella. Tampellan konepajan palvelukseen hän tuli levyosastolle ensimmäisen kerran 26. 7. 33 hitsaajaksi ja erosi 17. 7. 35. Toisen kerran hän tuli Tampellaan samalle osastolle 3. 10. 46, minkä jälkeen on hän pientä poikkeusta lukuunottamatta työskennellyt yhtäjaksoisesti hitsaajan, levysepän ja tarkastajan tehtävissä 10. 12. 57 saakka. Tällöin hän siirtyi lähinnä työnjohdollisiin tehtäviin ja 1. 10. 62 alkaen on Hevonkoski toiminut osaston työnjohtajana.

Luonteeltaan hänet tunnetaan leppoisana ja huumorin tajuisena ja tehtävänsä hän on suorittanut aina tunnollisesti.

Vapaa-ajan harrastuksista mainittakoon omakotitalon hoito ja uudella "Mossella" tehdyt automatkat aina ulkomaita myöten.

Työnjohto ja työtoverit onnittelevat miehen ikään ehtinyttä Eliasta ja toivottavat pitkää ikää ja terveyttä.

TOIVO TAKALA 50 VUOTTA

Kuluvan vuoden elokuun 12. päivänä täytti sähköasentaja Toivo Johannes Takala 50 vuotta.

Hän on syntynyt Ylöjärvellä vuonna 1912. Työskenneltyään aluksi maatalouden parissa Ylöjärvellä ja Kangasalla hän asevelvollisuutensa suoritettuaan hakeutui teollisuuden palvelukseen tullen Tampellan sähköosastolle vuonna 1936.

Sähköalasta muodostuikin sitten Takalalle se elämänura, jossa hän rauhallisen ja tunnollisen luonteensa ohjaamana kehittyi siksi taitavaksi ja arvostetuksi ammattimieheksi, jona hänet olemme tulleet tuntemaan.

Merkkipäivänään sai Toivo Takala vastaanottaa lukuisten ystäviensä ja työtovereidensa onnittelut.

EERO RANTALA 50 VUOTTA

Lokakuun 13 p:nä täytti tarkastaja Eero Antero Rantala 50 vuotta. Hänen syntymäpitäjänsä on Kauvatsa, vaikka nykyään asustaakin Vääräjärven rannalla Aitolahden pitäjässä. Tampellan konepajan palvelukseen "Eetu" tuli 30. 8. 34 työnjohtaja Smidtslundin alaiseksi, josta siirtyi nykyiseen työhönsä maalausosastolle maalariksi ja sittemmin töitten tarkastajaksi.

Siellä Vääräjärven rannalla hän kalapoliisina tilaansa hoitelee ja käy kalastamassa suuria kalasaaliita.

Onnittelemme Sinua 50-vuotias — ja samalla myös kalasaalistasi!

Työtoverit

ARVO KUUSELA 50 VUOTTA

Lokakuun 27 p:nä täytti konepajan E-osaston viilaaja Arvo Albert Kuusela 50 vuotta. Tampere on syntymäkaupunki ja monella tavalla mielenkiintoiseksi on kotiseutu muodostunut hänen pysyessään uskollisesti tamperelaisena. Koulunsa päätettyään Arvo jonkun ajan kantoi lehtiä, mutta hakeutui melko pian Tampellan konepajalle tarkemmin vuonna 1929 E-osastolle. Hyvin ne ovat tämän osaston työt mieltyttäneet, koska muille työosastoille ei ole mieli tehnyt.

Vapaa-aikansa käyttää hän hyvien harrastusten parissa. Tampellan tehdaspalokunta on Arvolle läheisin vuodesta 1939, mistä lähtien hän on tehnyt aktiivista työtä vapaan palokuntatoiminnan hyväksi. Nykyään hän toimii palokuntamme riveissä joukkueen johtajana.

Näyttämötyö on myöskin ollut hänen sydäntään lähellä. Aivan nuorena koulunsa käytyään sai hän lavastukseen ja maalaukseen hyvän pohjakoulutuksen tamperelaisille tutulta Jussi Karilta. Tämän jälkeen hän on omavaraisesti ollut lavastajana Raittiustalolla, raittiusyhdistyksen näytelmäkerhon ja nuorisoyhdistyksen näytelmäkerhon toiminnan aikana. Peräti 15 vuoden ajan on toiminut lavastajan tehtävissä ja jopa parisenkymmentä vuotta lavastaja- ja näyttämömestarina vapaa-aikoinaan.

Opiskeluakaan ei Kuusela ole unohtanut, vaan suoritti vuosina 1938—39 kaksivuotisen alikonemestarikurssin.

Urheilu on omalta osaltaan tuonut vaihtelua vapaa-ajan harrastuksiin ja lähinnä Tampereen Kilpa-Veljien riveissä suoritetut hiihto- ja nyrkkeilykilpailut ovat jättäneet pyttyjäkin muistoksi.

Työtoverit ja työnjohto toivottavat Arvolle edelleenkin sitä valoisaa mieltä, mitä on tähänkin saakka ollut ja parhainta onnea 50-vuotiaalle.

HELENA KOTIRANTA 50 VUOTTA

Lokakuun 12 p:nä täytti pellavatehtaan työntekijä Helena Kotiranta 50 vuotta. Lähdettyään kotoaan 25-vuotiaana ja käytyään karjanhoitokurssin palveli Helena Kotiranta eri työnantajia Jalasjärvellä ja Vesilahdella. Tampellan palvelukseen hän puolestaan tuli 25. 9. -45 aluksi rullausosastolle, mistä siirtyi kuivakehruuseen punomakoneiden puhdistajaksi. Lisäksi on nti Kotiranta toiminut kiitosta ansaitsevalla tavalla Tampellan Huolto r.y:n kioskin myyjänä.

Työnjohdon ja työtovereitten parhaat onnittelut.

ONNI GAUFFIN 50 VUOTIAS

Lokakuun 31 p:nä täytti puuhiomakoneosaston suunnittelija, teknikko Onni Runar Isidor Gauffin 50 vuotta. Hän on syntynyt Kuopiossa, mutta jo nuorena muutti hän Tampereelle. Suoritettuaan keskikoulun Tampereella Klassillisessa lyseossa antautui hän käytännön palvelukseen tekstiilialalle. Hän otti osaa molempiin sotiin sairastuen vaikeasti sodan loppuvaiheessa ja joutui hoitamaan terveyttään useiden vuosien ajan. Sotainvalidien järjestämän 2-vuotisen koneenpiirustuskurssin suoritettuaan tuli hän Tampellan palvelukseen silloisen yleisen osaston piirustuskonttoriin piirtäjäksi 1. 3. 50. Kuluneena aikana

on hän ottanut osaa lukuisten puuhiomokoneiden piirtämiseen ja suunnitteluun hoitaen tehtävänsä erittäin tunnollisesti.

Uskollisena poikavuosiensa harrastuksille kuluvat hänen vapaa-aikansa edelleenkin retkeilyn, valokuvauksen sekä Näsijärvellä kesämökkisaarensa Otavan ympäristössä kalastusinnostuksen merkeissä. Edelleen mainittakoon kirjallisuus, harrastus, jonka alkuperä juontaa jo myös kouluajalta, jolloin hän toimi aktiivisesti toveripiirissään kriitikkona ja yhdistävänä voimana.

Luonteeltaan rauhallisena, harkitsevana ja ystävällisenä on hän saavuttanut ystävä- ja työtoveripiirinsä suosion.

Onnittelumme 50 vuotiaalle.

NIILO LEHTOLA 50 VUOTTA

Marraskuun 6 p:nä täytti jyrsijä Niilo Villiam Lehtola 50 vuotta. Hän on syntynyt Messukylässä. Yhtiömme palvelukseen Lehtola tuli Kone ja Terä Oy:ltä 19. 11. 40. Aluksi toimi hän sorvaajana veturiosastolla siirtyen 7. 1. 42 jyrsijäksi 5A-osastolle. Toimien jonkin aikaa asentajana on Lehtola yhtämittaisesti työskennellyt samalla osastolla jyrsijänä. Tarmokkaana miehenä on Lehtola kuulunut moniin järjestöihin toimeenpanevana voimana. Omakotitouhut ovat vieneet viime vuosina hänen vapaa-aikansa melko tarkkaan.

Merkkipäivän kunniaksi muuttaakin Lehtola uuteen nykyaikaiseen omakotitaloonsa.

Muista harrastuksista mainittakoon nuorempana ampuminen ja hiihto. Nykyisin hän on siirtynyt pilkkimiesten kerhoon talvisin. Lehtola on voittanut osastonsa mestaruuden kahtena viime vuonna peräkkäin, joten hän kuuluu niihin onkimiehiin, jotka vielä saavat kalojakin.

Parhainta onnet merkkipäivän viettäjälle toivottavat työnjohto ja työtoverit.

LEOPOLD LAHTINEN 50 VUOTTA

Marraskuun 15 p:nä täytti kaikkien konepajalaisten tuntema "Leksa" Leopold Lennart Lahtinen 50 vuotta.

On kuin aika kertoisi väärin 15. marraskuuta 1912 tapahtuneen tosiasian, jolloin "Leksa" näki päivänvalon. Tämä siitä syystä, että olemme vastakkain niin nuorekkaan päivänsankarin kanssa, ettei mene päivää, ettei hänen silmänurkastaan huumorin välke pilkistäisi.

Tunnemme hänet keskuudessamme toimenmiehenä ja tinkimättömänä oikeuksien puolustajana. Lukuisat ovat ne tehtävät, joihin on "Leksan" panosta tarvittu niin tällä "Masuunilla" kuin tämän ulkopuolellakin.

Konepajalla "Leksa" luetaan kantajoukkoon kuuluvaksi, sillä onhan hän ollut "Isolla Masuunilla" sotavuosia lukuunottamatta yhtäjaksoisesti vuodesta 1935 alkaen ja kuuluu hän Tampellan 25-vuotismitalin saajien joukkoon.

"Leksa" oli mukana sekä talvi- että jatkosodassa toimien ansiokkaasti kenttätykistössä sekä tykin että myöhemmin jaosjohtajana kotiutuen "neljän natsan miehenä".

Vapaa-ajat ovat viime vuosina kuluneet Irjalassa omakotitalon rakennustouhuissa. Näissä merkeissä ovat monet muutkin rakentajat saaneet kokea, mitä talkoo-henki käytännössä toteutettuna merkitsee.

Urheilun pariin mennäksemme, on sieltä peräisin juuri hänen hyvä fyysillinen kuntonsa ja poikamaisen nuorekas luonteensa. Mainitaksemme muutaman "avaimen": voimistelu, nyrkkeily ja hiihto ovat lajeja, jotka ovat "Leksalle" hyvin tuttuja. Älkäämme kuitenkaan unohtako tärkeintä, kalastusta. Talviset pyhät kuluvat Koljonselällä "isoja" kytätessä. Eikä se ole jäänyt kyttäämiseksi, vaikka joskus niin kuulee väitettävänkin. Sen ken epäilee, tarkistakoon kantansa Tampellan kalamiesten keskuudessa kiertävästä isoimman ahvenen pokaalista. Siinä on ainoa kahden kiinnityksen omistaja "Leksa".

Rehti kädenojennus merkkipäivänäsi Tu-osaston työnjohdolta ja työtovereilta.

ANTTI MATTILA 50 VUOTTA

Marraskuun 17 p:nä täyttää Antti August Mattila konepajan valimossa 50 vuotta. Hän on syntynyt Kangasalla. Kansakoulun käytyään ei Antti pojalla ollut muuta mahdollisuutta kuin hakeutua johonkin ansiotyöhön ja hän pääsikin juoksupojaksi Tampereelle. Siitä alkoi se jatkuva ahertaminen, joka jatkui eri aloilla mm. Katepal Oy:ssä ja Areala Oy:n puukorkotehtaalla, mistä hän siirtyi 10 p:nä elokuuta 1961 Tampellan palvelukseen. Konepajan valimossa hän työskentelee edelleen apumiehenä.

Vapaa-ajan harrastuksiin ovat kuuluneet omakotitalon rakentaminen Vatialaan, jonne hän 1950 muutti perheineen, sekä talvisin hiihto ja vielä on jäänyt aikaa näyttämöllekin. Mattila on kuulunut Kangasalan voimistelu- ja urheiluseura Voittoon sen perustamisesta alkaen vuodesta 1929 yhtämittaisesti noin 10 vuoden ajan. Ammattiyhdistysliikkeessä on Mattila ollut mukana ollen vuosina 1951—53 Katepal Oy:n luottamusmiehenä sekä Vatialan Puutyöväen ammattiosaston perustajajäsenenä hän toimi osaston ensimmäisenä puheenjohtajana.

Työnjohdon ja työtoverien parhaat onnittelut nuorekkaalle 50-vuotiaalle.

OIVA KUMANTO 50 VUOTTA

Marraskuun 18 p:nä täyttää pellavatehtaan kutomon liisterimies Oiva Olavi Kumanto 50 vuotta. Hän on syntynyt Pyhäjärvellä Viipurin läänissä. Isä oli karjalainen ja äiti uusmaalainen, joten puhtaasti karjalainen ei hän ole, vaikka monet vuodet kuluivatkin aluksi oman liikkeen parissa Käkisalmella, missä omisti myös oman talon. Pellin käsittelyyn oli hän jo nuorena saanut tuntuman etevän ammattimiehen opastamana. Tämä taito olikin hänelle hyvin tärkeä perheen evakkotien alkaessa vuonna 1943. Lähinnä katonrakennus ja kattamistyöt olivat hänen alaansa, mutta muutkin pellisepän ammattiin liittyvät työt eivät häntä ihmetyttäneet työskennellessään Ylöjärvellä Outokumpu Oy:n palveluksessa. Erään insinöörin kehoituksesta lähti hän työhön muutamiksi vuosiksi Tako Oy:n palvelukseen samoihin tehtäviin, mistä kuitenkin lakon alettua oli pakotettu perheen eteenpäin viemiseksi vaihtamaan alaa.

Tampellan palveluksessa Kumanto aloitti 11. 9. 50 liistaajana kutomossa, missä edelleenkin työskentelee. Työn kuumuudesta ja vanhanaikaisista koneista johtuen alkoi mieli palaa aikaisempaan ammattiin ja niinpä oli "Amerikan kultakuume" vähällä viedä miehen muille maisemille. Norrköpingissä parin kuukauden ajan työskentely antoi esimakua siitä, mitä on "muu maa mustikka". Niin palasi hän takaisin kutomoon ja nykyisin ovat uusitut koneet tehneet työolosuhteet mukavammiksi.

Kumannon hyvä fyysillinen kunto on perua niiltä ajoilta, jolloin hän Karjalan Kaiun riveissä otteli painissa, pyöräilyssä sekä viisiottelussa seurojen välisissä kisoissa. Nykyään kuuluu hän lähinnä em. lajien penkkiurheilijoitten joukkoon.

Autoilu on ollut eräs virkistävä ajankulu vapaa-aikoina myöskin.

Työtoverit ja työnjohto lausuvat parhaat onnittelut miehen ikään ehtineelle.

HILMA RANTANEN 50 VUOTTA

Marraskuun 20 p:nä täyttää rouva Hilma Esteri Rantanen 50 vuotta. Hän on syntynyt Kangasalan pitäjässä ja tarkemmin sanottuna Suinulan Markkulan kylässä, missä kuluivat lapsuusajat ja tuli perhekin perustettua. Perheen isän päästessä työhön Tampellaan ja vuonna 1953 siirtyessä "Masuuninmäen" talonmieheksi muutti koko perhe Tampereelle. Niin alkoi myöskin rouva Rantasen työpäivä Tampellan palveluksessa. Hyvin monipuolista se onkin tähän mennessä ollut. Pääasiallisesti on hän ollut rakennusosaston kirjoissa, milloin siivoojana, etulaisena kesälomien aikana, kioskin pitäjänä rakennusosastolla, muutaman vuoden sähkö-osaston vakinaisena siivoojana, mutta enimmäkseen talonmiehen vuorottajana tehtaanmäessä. Viimeksi mainittu tehtävä on edellyttänyt lähinnä järjestyksen valvomista, eräänlaisena ensiavun antajana toimimista ja kaikkea pientä palvelusta asukkaille, jotta viihtyisyys säilyisi. Oma perhe on vienyt myös oman aikansa perheen äidin vapaa-ajasta, joten vasta Kangasalan Pispalassa sijaitsevalla kesämökillä on tilaisuus rentoutumiseen.

Iloisen ja pirteän luonteensa takia on rouva Rantanen säilyttänyt nuorekkuutensa ja saavuttanut työtovereitten ja työnjohtajien luottamuksen, joten lämpimät onnittelumme päivänsankarille.

URHO KORPELA 50 VUOTTA

Marraskuun 22 p:nä täyttää 50 vuotta levyseppä Urho Korpela 1G-osastolla Messukylän konepajalla. Hän on syntynyt Kangasalla. Tampellan konepajan palvelukseen hän astui 16. 4. 35 työskennellen aluksi hitsaajana ja nykyisin levyseppänä ja matka-asentajana.

Työtovereiden keskuudessa Urho tunnetaan hyvänä ammattimiehenä ja lupsakkaana työtoverina.

Hänen vapaa-ajan harrastuksistaan voidaan mainita erikoisesti kalastus ja "nättiset mottiset ahvenet".

Työnjohto ja työtoverit toivottavat parhainta onnea merkkipäivän viettäjälle.

KANTA-TAMPELLA

80 VUOTTA

Salminen, Johan, synt. 12. 10. 1882 Tampereella. Tullut Tampellan konepajan palvelukseen 10. 6. 25 työskennellen sorvaajana, kunnes 20. 11. 1952 siirtyi eläkkeelle.

Valkama, Hilda Maria, synt. 12. 11. 1882 Pornaisissa. Tullut Tampellan pellavatehtaan palvelukseen 27. 3. 1934 työskennellen rullaajana kutomossa, kunnes 15. 10. 1954 siirtyi eläkkeelle.

75 VUOTTA

Malin, Johan Mauri, synt. 17. 10. 1887 Tampereella. Tullut Tampellan konepajan palvelukseen 27. 4. 1904—10. 7. 05; 28. 1. 1909—16. 8. 10; 24. 1. 1928 työskennellen levyseppänä konepajan eri osastoilla, kunnes 10. 3. 1958 siirtyi eläkkeelle.

Hellberg, Fanny Maria, synt. 23. 11. 1887 Tampereella. Tullut Tampellan palvelukseen 15. 12. 1907 työskennellen konttoristina kehruukonttorissa, kunnes 1. 7. 1956 siirtyi eläkkeelle.

70 VUOTTA

Helander, Alma Tyyne, synt. 3. 11. 1892 Orivedellä. Tullut Tampellan pellavatehtaan palvelukseen 29. 7. 1912 työskennellen esikehruussa koneenhoitajana, kunnes 8. 7. 57 siirtyi eläkkeelle.

50 VUOTTA

Niukkala, Aarne Ilmari, synt. 18. 9. 1912 Ilmajoella. Tullut Tampellan konepajan palvelukseen 9. 1. 62 ja työskentelee apumiehenä valimossa.

Valtonen, Reino Johannes, synt. 18. 9. 1912 Lempäälässä. Tullut Tampellan pellavatehtaan palvelukseen 25. 7. 61 ja työskentelee raudoittajana rakennusosastolla sekä vuorottajana pääportin vartijan tehtävissä.

LAPINNIEMI

90 VUOTTA

Lampinen, Anna Sofia, synt. 30. 10. 1872 Lapualla. Tullut Lapinniemen puuvillatehtaan palvelukseen 26. 7. 27 työskennellen siivoojana kehruussa, kunnes 8. 12. 47 siirtyi eläkkeelle.

75 VUOTTA

Niemi, Ida Matilda, synt. 27. 11. 1887 Hämeenkyrössä. Tullut Lapinniemen puuvillatehtaan palvelukseen 4. 4. 1934 työskennellen siivoojana kehruussa, kunnes 7. 10. 56 siirtyi eläkkeelle.

70 VUOTTA

Tukiainen, Alviina Maria, synt. 29. 11. 1892 Kaavilla. Tullut Lapinniemen puuvillatehtaan palvelukseen 25. 8. 1927 työskennellen kehruussa, kunnes 23. 5. 55 siirtyi eläkkeelle.

60 VUOTTA

Boman, Hilda Lyyti, synt. 1. 11. 1902 Ikaalisissa. Tullut Lapinniemen puuvillatehtaan palvelukseen 2. 6. 59 ja työskentelee rullaajana kehruussa.

Kervinen, Martta Siviä, synt. 12. 11. 1902 Koskella. Tullut Lapinniemen puuvillatehtaan palvelukseen 7. 5. 1923—28. 9. 34 ja 18. 2. 36 työskentelee edelleenkin kutojana kutomossa.

50 VUOTTA

Eklund, Väinö Pauli, synt. 21. 9. 1912 Messukylässä. Tullut Lapinniemen puuvillatehtaan palvelukseen 13. 11. 61 ja työskentelee asentajana korjauspajalla.

Leskinen, Arvid Kalervo, synt. 10. 11. 1912 Kuopiossa. Tullut Lapinniemen puuvillatehtaan palvelukseen 24. 8. 54 ulkotyöosastolle siirtyen 10. 1. 55 kutomoon, missä edelleenkin työskentelee tukkien kuljettajana.

INKEROINEN

ALFRED VAINONEN 80 VUOTTA

Eläkeläinen Alfred Vainonen on syntynyt 25. 11. 1882 Vehkalahdella. 1. 5. 1898 hän tuli maatyömieheksi Pasilan kartanoon, jossa pari vuotta työskenneltyään siirtyi sahalle. Sahalla kului 5 vuotta erilaisissa tehtävissä, jonka jälkeen tapahtui siirtyminen Kartonkitehtaalle v. 1905. Täällä kului kokonaista 45 vuotta kartongin valmistuksen parissa. Vainonen teki kartonkikone I:n koneenhoitajana harvinaisen pitkän päivätyön. Hän jäi eläkkeelle 15. 8. 1950. Pirteä eläkeläinen nähdään vielä reippaana erilaisissa tehtävissä. Vuosikymmenien ahertaminen ja perheen päänä oleminen ei ole opettanut joutilaisuuteen ja siksi milloin polttopuun pilkonnassa milloin metsässä saamme usein nähdä hänet korkeasta iästään huolimatta. Uskollisina isän työpaikalle on Vainosen 3 poikaa valinnut työpaikakseen, leipäpuukseen Inkeroisten tehtaat ja ovat kaikki työskennelleet täällä koulupojasta lähtien.

Esitämme työn veteraanille parhaat onnittelut merkkipäivän johdosta.

ANTTON LAURILA 75 VUOTTA

Eläkeläinen Antton Laurila on syntynyt 30. 11. 1887 Sippolassa. Jo v. 1903 hän tuli oppilaana työhön Inkeroisten Kartonkitehtaan korjauspajalle, jossa työskenteli vuoteen 1916 asti, jolloin siirtyi työhön Karhulan tehtaille. V. 1918 hän muutti jälleen työhön entiseen työpaikkaansa Inkeroisiin, jossa oli viilaajana aina vuoteen 1935 saakka. Työskenneltyään Karhulan tehtailla ja Turussa Ipnos Oy:n palveluksessa hän tuli v. 1941 toistamiseen Kartonkitehtaan korjauspajalle, jossa siitä lähtien työskenteli työkaluviilaajana 1. 12. 57 asti, jolloin siirtyi eläkkeelle. Kaikkiaan 46 vuotta on hän ehtinyt tehdä töitä Inkeroisten Kartonkitehtaan korjauspajalla, jossa myös hänen poikansa on jo pitkän ajan työskennellyt. Hänen toinen poikansa toimii piirtäjänä Kartonkitehtaalla.

Laurilan vapaa-ajan harrastuksista mainittakoon ennen muita seuramiehen toiminta urheiluseurassa. Vihurin rahastonhoitajana hän oli pitkän aikaa. Laurila jos kukaan on yksi hiljaista, uhrautuvaa työtä urheilun hyväksi tehnyt toimihenkilö, joka aina oli ja on vieläkin valmis tulemaan antamaan palveluksia, joita seura tarvitsee. Häntä on muistettu Vihurin ansiomerkillä sekä opetusministeriön myöntämällä urheilun ansiomerkillä.

Parhaat onnittelut merkkipäivän johdosta.

LYYLI JUHOLA 75 VUOTTA

Eläkeläinen Lyyli Juhola on syntynyt 14. 12. 1887 Sippolassa. Tampellan palvelukseen hän tuli jo nuorena neitosena ja 16. 3. 1920 hän tuli viimeksi työhön Inkeroisten tehtaille, josta jäi eläkkeelle 8. 5. 1939. Juholan Lyylin näemme uskollisesti mukana joka vuosi toistuvassa eläkeläisten pikkujoulujuhlassa.

Esitämme parhaat onnittelut merkkipäivän johdosta.

ANTON KIVINEN 70 VUOTTA

Eläkeläinen Anton Kivinen on syntynyt 17. 12. 1892 Sippolassa. Tampellan palvelukseen hän tuli v. 1937 rakennusosastolle, josta v. 1958 siirtyi eläkkeelle. Hänen nuorempi poikansa on seurannut isän askeleita ja on myös Tampellan palveluksessa. Kivisen perhe asustaa omassa talossaan Inkeroisissa.

Perhelehtemme yhtyy sydämellisiin onnitteluihin merkkipäivän johdosta.

ANTON UKKOLA 70 VUOTTA

Kirjuri Anton Ukkola on syntynyt 4. 12. 1892 Sippolassa. Anjalan Paperitehtaan hiomon laajennustyön alkaessa hän tuli 11. 4. 1950 Inkeroisten tehtaitten palvelukseen, hoitaen nykyisin Polttoaineosaston kirjurin tehtäviä. Aikaisemmin hän on useampaan eri otteeseen ollut Tampellan palveluksessa lyhyempiä aikoja aina v. 1906 alkaen. Vuonna 1919 Ukkolalle sattui vakava työtapaturma, josta oli seurauksena toisen silmän menetys.

Varsinaisen leipätyönsä ohella Anton Ukkola on elämänsä varrella ollut monien harrastusten mies. Sippolan kunnallisvaltuustoon hän on kuulunut kahdeksan vuotta. Hän on työskennellyt yhdessätoista eri kunnallisessa lautakunnassa ja toimikunnassa, joista mainittakoon kunnan ja valtion vaalilautakunta, Sippolan historiatoimikunta, perintöverolautakunta, valtion verolautakunta, huoneenvuokralautakunta ym.

Innokkaana urheilumiehenä A. Ukkola valittiin itseoikeutettuna heti sotien jälkeen kunnan urheilulautakunnan puheenjohtajaksi, mitä tehtävää hän hoiti 9 vuotta.

Monenlaiseen työväestön järjestötoimintaan on Ukkola kerinnyt antamaan oman panoksensa. Myös osuustoiminnan alalla hän on tehnyt uranuurtajan työtä kuuluen mm. Inkeroisten osuuskaupan hallintoon ja Keski-Kymen hallintoneuvostoon.

Erikoisesti urheilu eri muodoissa on viehättänyt Ukkolaa pienestä pojasta alkaen. Aktiivijäsenenä hän on ollut seuraavissa urheiluseuroissa: Poikaseura Viialan Oras, Sippolan Kunto, Myllykosken Jyry, Myllykosken Vesa, Sippolan Veljet ja Inkeroisten Vihuri. Urheilun alalla Ukkola on hoitanut monia tärkeitä luottamustehtäviä. Urheiluansioistaan hänellä on TUL:n ansiomerkki, Suomen urheilun ansiomerkki, Vihurin kultainen merkki. Lisäksi hän on Vihurin kunniapuheenjohtaja. Ukkolan aloitteesta sai alkunsa Sippolan Urheiluseurojen välinen jokasyksyinen suurkilpailu "Piikin viesti".

Onnittelemme työn ja toimen veteraania hänen merkkipäivänään.

ARVID VIIKKI 60 VUOTTA

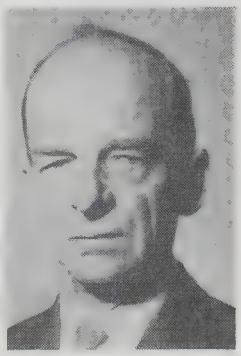

Varastonhoitaja Arvid Viikki on syntynyt 2. 11. 1902 Sippolassa. Tampellan palvelukseen hän tuli jo v. 1916 työhön Inkeroisten Puuhiomolle. Työskenneltyään täällä jonkin aikaa, hän siirtyi rakennusosastolle, josta edelleen kuorimolle veturinkuljettajaksi. V. 1943 hän siirtyi kartonkitehtaan korjauspajalle, jossa työskenteli aluksi peltiseppänä, mutta nykyisin hän toimii varastonhoitajana. Tampella mitalin hän sai v. 1947 kartonkitehtaan 75-v. juhlan yhteydessä. A. Viikki kuuluukin Inkeroisten tehtaitten vanhimpaan työntekijäpolveen, sillä 46 vuotta on pitkä aika saman työnantajan palveluksessa. Kymmenen vuotta sitten juuri 50-vuotispäiväkseen Viikki sai valmiiksi kauniin omakotitalon, jossa perheineen asustaa.

Onnittelemme uskollista Tampellan miestä hänen merkkipäivänään.

OSVALD ERÄMÖ 60 VUOTTA

Palkkatilaston hoitaja Osvald (Ossi) Erämö on syntynyt 6. 11. 1902 Viipurissa. Erottuaan luutnanttina armeijan vakinaisesta palveluksesta v. 1945 hän tuli Inkeroisten tehtaitten palvelukseen työskennellen aluksi tilikonttorissa, josta siirtyi perustetun palkkatilastokonttorin hoitajaksi. Tilastot ovatkin Erämön leipäalaa ja täsmällisten numerotietojen sekä tilastojen parissa hän parhaiten viihtyy.

Ossi Erämö on monitaitoinen, monien harrastusten mies. Nuorempana hän innolla otti osaa Tampellan Lauluveikkojen kuorotoimintaan. Myöskin kenneltyö

on kuulunut hänen harrastustensa piiriin. Aito karjalaisena ja värikkään Karjalan murteen taitajana on O. Erämö riimitellyt monia huumorin täytteisiä riimikronikoita erilaisia illan istujaisia ja juhlia varten. Taiteellista silmää omaavana myös tekstauskynä pysyy hyvin hänen näppärissä käsissään.

Ennen kaikkea Erämö on eräpolkujen ja kalastusharrastuksen läpitunkema mies. Rouvansa kanssa hän kesät ja talvet retkeilee luonnon helmassa erikoisesti kalavesien partaalla ja niin kesällä kuin talvellakin hänen onkeensa tarttuu veden viljaa.

Onnittelemme miehen ikään päässyttä tilasto- ja kalamiestä hänen merkkipäivänään.

NIILO VOUTILAINEN 60 VUOTTA

Varalaitosmies Niilo Voutilainen on syntynyt 10. 11. 1902 Säämingissä. Tampellan palvelukseen hän on tullut rakennusosastolle 29. 7. 47, josta siirtyi kartonkitehtaalle voitelijaksi 12. 2. 1950. Nykyään hän toimii kartonkiosastolla erilaisissa tehtävissä ja varalaitosmiehenä. Tehtävissään hän on erittäin tunnollinen sekä pidetty niin työnjohdon kuin työntekijöidenkin piirissä. Ennen Tampellaan tuloaan hän on palvellut Lypsyniemen konepajalla Varkaudessa ja kuljetusliike Nopeassa Viipurissa. Usean vuoden ajan hänellä oli oma paja Jääsken pitäjässä, jossa harjoitti sepän ammattia.

Voutilainen asuu vaimonsa kera omassa talossaan Anjalan Paaranmäellä.

Parhaat onnittelumme merkkipäivän johdosta.

TOIVO RELANDER 50 VUOTTA

Kirvesmies Toivo Relander on syntynyt 5. 11. 1912 Ruotsinpyhtäällä. Tampellan palvelukseen hän on tullut 11. 6. 1945 kirvesmieheksi rakennusosastolle ja palvelee nykyään rakennuskorjausosastolla kirvesmiehenä, mutta suorittaa muitakin huonerakennuskorjaukseen kuuluvia ammattitöitä. Työpaikallaan hänet tunnetaan pystyväksi ja velvollisuuden tuntoiseksi työmieheksi.

Sotien jälkeen hän rakensi itselleen ja perheelleen omakotitalon Anjalan kirkolle, jossa perheensä kera asuu. Harrastukset kohdistuvat etupäässä kodin piiriin ja kotipuutarhan hoitoon.

Perhelehtemme esittää hyvälle rakennusmiehelle parhaat onnittelut hänen merkkipäivänään.

TOINI MÄNTTÄRI 50 VUOTTA

Siivooja Toini Mänttäri on syntynyt 8. 11. 1912 Sippolassa. Tampellan palvelukseen hän on tullut 15. 3. 1943 AP-tehtaalle hollanteriapulaiseksi, josta 11. 9. 45 siirtyi AP-saliin kehrääjäksi ja sieltä hän siirtyi takaisin 16. 8. 50 AP-konesaliin siivoojaksi, jossa edelleenkin työskentelee. Toini Mänttärillä oli verrattain pitkä jokapäiväinen työmatka kuljettavana, sillä hän asui omaistensa luona Liikkalassa asti. Sisuapa siinä tarvittiin, kun sellaisen matkan kulki aamuin ja illoin satoi tai paistoi.

Parhaat onnittelumme merkkipäivän johdosta.

EINO VUORINEN 50 VUOTTA

Silinterimies Eino Vuorinen on syntynyt 24. 11. 1912 Lahdessa. Tampellan palvelukseen hän on tullut 15. 3. 47 kartonkitehtaalle silinterimieheksi, jossa tehtävässä edelleen työskentelee. Työpaikallaan hänet tunnetaan tunnolliseksi työntekijäksi ja hän nykyään toimii työosastonsa luottamusmiehenä. Viime sodissa hän haavoittui lievästi, josta jäi 10 % invaliiditeetti.

Vuorisen harrastuksiin kuuluu riistanhoito ja metsästys. Hän on paikallisen metsästysseuran jäsen.

Vuorinen asuu perheensä kanssa omassa talossaan Anjalan Ummeljoella.

Esitämme parhaat onnittelut merkkipäivän johdosta.

KAUNO VUORINEN 50 VUOTTA

Jauhattaja Kauno Vuorinen on syntynyt 26. 11. 1912 Elimäellä. Tampellan palvelukseen hän on tullut 15. 8. 38 IK-varastolle varastomieheksi, josta 16. 2. 1951 siirtyi IK-hiomoon hiojaksi ja sieltä 31. 10. 1952 AP-konesaliin ensimmäiseksi jauhattajaksi, missä tehtävässä edelleen työskentelee. Jauhattajan tehtävä paperitehtaassa on tavallaan myllärin työtä, sillä hän huolehtii selluloosan jauhamisesta puuhiokkeen sekaan sekä sekoittaa paperimassan sekaan tarvittavat kemikaliot. Vuorinen asuu omassa omakotitalossaan perheensä kanssa Anjalassa.

Esitämme parhaat onnittelut merkkipäivän johdosta.

OIVA VAINIO 50 VUOTTA

Kuivaamomies Oiva Vainio on syntynyt 17. 12. 1912 Valkjärvellä. Tampellan palvelukseen hän on tullut 2. 6. 1937 Kartonkitehtaalle hiojaksi, josta 15. 5. 38 siirtyi Sahalle, jossa toimii nykyään kuivaamomiehenä. Työpaikallaan hänet tunnetaan aina vaatimattomaksi, mutta samalla mitä parhaimmaksi työntekijäksi, jonka työn suorituksiin voi täysin luottaa kaikissa tilanteissa. Vainio itse on rakentanut Anjalaan v. 1945 omakotitalon, jossa hän perheensä kanssa asustaa. Vainio kuuluu siihen ikäluokkaan, joka viime sotien aikana joutui monet vuodet olemaan rintamapalveluksessa. Asepalveluksesta hän vapautui kersantin arvolla ja haavoittui sodassa, josta jäi muistoksi 10 %:n invaliiditeetti.

Onnittelemme työn ja toimen miestä hänen merkkipäivänään.

METSÄOSASTO

VALTO NURMINEN 60 VUOTTA

Metsätyönjohtaja Valto Nurminen täytti 60 vuotta Elimäellä 30. 9. 62.

Työnjohtaja Nurminen on syntynyt Elimäen Mustilassa. Mieheksi vartuttuaan hän työskenteli ensin jonkin aikaa Mustilan sahalla lämmittäjänä, mutta siirtyi v. 1924 työnjohtajaksi metsä- ja taimitarhapuolelle. Tätä tehtävää hän hoiti lähes 30 vuoden ajan. Nykyiseen toimeensa Tampellan Metsäosaston metsätyönjohtajaksi Elimäelle hän tuli v. 1954.

Työnjohtaja Nurminen osallistui talvisotaan Erill. Pion.kompp. 39, saaden iskupioneerin koulutuksen. Taistelupaikoista mainittakoon Taipale ja Vuosalmi. Jatkosotaan hän otti osaa Pion. P. 25 1. komppaniassa osallistuen Viipurin, Äänislinnan, Kontupohjan ja Karhumäen valtaukseen.

Metsätyönjohtaja Valto Nurminen tunnetaan vaatimattomana ja velvollisuudentuntoisena työnjohtajana ja rehtinä ihmisenä. Elimäellä hän omistaa omakotitalon, jota ympäröi 2 ha puutarha- ja peltoviljelys. Kodin piirissä puuhaillen meneekin se vähäinen vapaa-aika, joka metsätyönjohtajan moninaisten tehtävien hoitamiselta jää.

PERHEUUTISIA

Avioliittoon vihitty laborantti Tuija Ukkola Inkeroisista ja lämmittäjä Raimo Mänttäri Heinolasta.

Avioliittoon vihittiin Heinolassa 8. 9. laboratorioapulainen Helvi Sinikka Neuvonen ja harjoittelija Leo Lahtonen.

SYNTYNYT

Terve tyttö Marjatta ja Pauli Urposelle 30. 9. 1962.

Kiusallinen kuverepeämä eli tyrä

Vuonna neljäkymmentäneljä tätä vuosisataa jouduin muiden mukana lähtemään ja samalla tukahduttamaan sitä viirusvoimaa, joka pyörremyrskyn tavoin paineella yritti tallata meidät jalkoihinsa. Mutta ennen tätä varsinaista ehkäisytoimintaa jouduin lähellä Lappeenrantaa varastoimaan viiruslääkkeemme, tai suomeksi sanottuna raskaat kranaattimme niin kutsuttuun Muukan metsään.

Mutta toimelias tunkeilija ei antanut meidän toimia tavalliseen tahtiin, vaan pakotti toimimaan sellaisin ottein, ettei kaikkien lihakset kestäneet. Meitä oli muutamia sellaisia, joihin tämä tiimellys jätti käyntikorttinsa. Näiden joukossa oli myös tämän tekstin kirjoittaja.

Lääkelaatikot olivat raskaita ja kiire oli kova. Eikä siinä tilanteessa tullut mieleenkään minkäänlainen pinnaaminen tai muu juonittelu ja niin siirtyi laatikko toisensa jälkeen rautatievaunusta ennakolta sovittuun paikkaan. Työ sujuikin harmaista häiritsijöistä huolimatta kohtalaisen hyvin, vaikka muri-

koita putoilikin ympäristöön. Mutta niin lähelle ei osunut, että olisi saanut epäjärjestystä aikaan. Tehtävämme loppuvaiheessa tapahtuikin se, mistä tässä olisi tarkoitus kertoa. Nimittäin se kiusallinen repeämä ja kirpaisu.

Nostelimme niitä raskaita laatikoita rautatievaunusta autoon. Tällaista suoritusta tehtäessä kaverin ote petti ja tämä valtava paino jäi minun syliini enkä rohjennut sitä pudottaa, vaan punnersin yksin sen lavalle. Tein sen, mutta samalla tunsin kirpaisevan piston kupeessani. Minä tiesin heti, mitä se merkitsi, sillä se oli jo toinen pisto samassa kupeessa. Mutta työ oli tehtävä ja niin se saatiinkin onnelliseen päätökseen. Kun sitten vielä selvittiin niistä kiireistä ja minulle tuli tilaisuus, niin menin j.s.p:lle eli joukkojen sidontapaikalle ja ilmoitin asiani. Mutta miten kävikään... Mennessäni j.s.p:lle oli siellä matala mieliala osoittaen syvää hermostuneisuutta ja eivätkä he olleet kuulevinaankaan asiaani. Hetken odotuksen jälkeen tein toisen ilmoituksen, mutta minulle huomautettiin tarpeettoman kovaäänisesti, että täällä on tärkeämpiäkin tehtäviä ja että kyllä sillä ruholla vielä ryssään nojaa... ja samalla he antoivat ymmärtää että voin poistua niine hyvineni.

Ja niin sitten poistuinkin sisuuntuneena ja samalla hyvin katkerana. Mutta poistuessani tein lujan päätöksen, etten lääkäriä tällä asialla toistaiseksi vaivaisi, vasta sitten kun olisi äärimmäinen pakko. Vasta sitten kun suolet valuu polviin asti. Ja niin tämä päätökseni pysyikin melkein polviin asti tai ainakin lähelle niitä.

Mutta aika kului. Kului kokonaista seitsemäntoista vuotta siitä tyrän alkuhetkestä, siitä kiusallisesta kirpaisusta. Mutta se oli "parhaita sairauksia", mitä minussa on ollut, sillä se ei minua suuresti vaivannut. Ei estänyt minua suorittamasta niitä tehtäviä, mitkä minulle määrättiin. Suoritin kaikkein raskaampia tehtäviä monen vuoden ajan, mutta tyrä pysyi tyytyväisenä. Mutta vasta parina viimeisenä vuotena tunsin, ettei se enää pitänyt raskaasta työstä. Tätä tunnetta totellen esitinkin työnantajalleni, etten mielelläni tekisi sitä tai sitä raskasta työtä ja etten ole oikein kunnossa...

Tällainen erittelyni ei miellyttänyt työnjohtajaani, sillä eihän työntekijä saisi työssä ollessaan olla sairas, eikä hän heidän käsityksensä mukaan saisi myöskään vanhentua... Mutta pienellä mutinalla sentään päästiin eteenpäin. Sitten palattuani vuosilomaltani ei hän enää suvainnut sakkiinsa tämän näköistä äijää. Kun kaikista kaarteluista ja väittelyistä huolimatta ilmoitin, että olen saanut määräyksen tulla teidän ryhmäänne, niin silloin hän pyöräht pois päin kuin hyrrä ja tahallisen äänekkäästi huusi: "Niin, jos mä otan..." Tämän kuultuani ei minulla ollut muuta neuvoa kuin kääntyä vastaavan mestarin puoleen, joka ottikin kirjoihinsa ja antoi työtä.

Tätä työtä suorittaessani tilanteeni paheni. Lähes parikymmentä vuotta kestänyt haava repesi huomattavan suureksi. Nyt oli peli pelattu. Nyt ei enää

Toimintamme jatkuu

Nyt kun Tampellan Teatterikerholla on paikat molempiin Tampereen pääteattereihin, toivomme uudet jäsenet tervetulleiksi kerhoomme. Liittymismaksu jäseneltä on mk 300:— ja on se kertakaikkinen, eikä vuosittaista jäsenmaksua peritä.

Pyydämme myös huomioimaan tilausnäytäntömme, joihin hinnoitamme liput mahdollisimman edullisiksi ja niistä saatu voitto on tarkoitus käyttää kerholaisten hyväksi, tekemällä esim. teatterimatkoja muihin kaupunkeihin katsomaan sikäläisiä teatteriesityksiä. Näihin näytäntöihin myymme lippuja myös Tampellan ulkopuolelle.

Seuraavat tilausnäytäntömme ovat:

Pikku Teatterissa
11. 12. -62 "Lentävät morsiamet" (farssi)
14. 1. -63 "Candida" (viihdenäytelmä)

Työväen Teatterissa
20. 2. -63 "Neljäs nikama" (yhteiskuntasatiiri)

Lippujen myynti näihin näytäntöihin aloitetaan n. kuukautta ennen esitystä Huoltokonttorissa.

Johtokunta.

ollut apua sisusta eikä mistään, oli mentävä lääkäriin. Minulle annettiin määräys mennä seuraavana aamuna Hatanpäälle, mutta kun saavuin sinne, oli siellä jo parikymmentä potilasta odottamassa ja lisää tuli. Istuin kolme tuntia odottamassa eikä mitään tapahtunut. Ei kysytty eikä kourattu. Kansaa kulki, ihmisiä tuli ja meni. Heitä vietiin ja tuotiin, mutta minä istuin ja odotin. Odotin ja istuin, mutta viimein toisten mentyä luokseni tuli klinikan hoitaja punertava kortti kädessään. Hän heilutti korttia viuhkan tavoin ja eteeni ehdittyään antoi sen minulle mainiten samalla: "Teille ilmoitetaan sitten, kun tulee tilaa... Tänään ei ole paikkaa..."

Näillä lupaavilla ja lohduttavilla sanoilla evästettynä tulin kotiin ja odotin. Odotin siinä uskossa, että muutaman päivän kuluttua saisin kutsun käydä sikäläisellä leikkauspöydällä. Mutta päiviä kului eikä mitään kuulunut, joten olin ja odotin, mutta tulos osoitti edelleen tyhjää.

Olin jatkanut lomaa jo kaksikin kertaa, mutta ei sekään riittänyt. Olin odottanut jo lähemmäs kaksi kuukautta, mutta vieläkään ei mitään tapahtunut. Lomani loppui jälleen. Minusta tuntui kiusalliselta mennä jatkamaan lomaa, mutta muutakaan mahdollisuutta ei ollut. Niin sitten meninkin Pikkolan vastaanotolle, missä olin tämän asian alkaissakin käynyt. Mutta esitettyäni asiani, oli tohtori kiusaantunut tämän takia niinkuin minäkin. Häntä kiusasi pitkäksi venyvä loman jatkaminen, koska asiassa ei oltu edistytty, vaan poljettu paikalla.

Asiasta keskusteltuamme hän kysyi, ettenkö kykenisi minkäänlaiseen työhön, koska siitä sairaalaan pääsystä ei näytä sen valmiimpaa tulevan. Selitin sen olevan käytännöllisesti katsoen miltei mahdotonta, koska suolet heiluivat lähellä polvia ja sitten sitä toisinaan pakotti niin, että oli päästävä pitkälleen. Niin hän sitten myönsikin sen niin olevan ja kirjoitti lisää lomaa. Mutta tämä tohtorissa käynti teki minut enemmän rauhattomaksi, sillä minusta tuntui, että seuraavan loman jatko saisi jäädä hakematta. Tuntui kuin olisi ollut kerjuulla jo edelliselläkin kerralla eikä enää kehtaisi näyttäytyäkään. Seuraavana päivänä päätin lähteä henkilökohtaisesti toteamaan, missä asia kiikastaa. Mutta Hatanpäällä minut tyrmättiin vielä voimakkaammin kuin edellisessä paikassa. Siellä selitettiin, ettei minulla ollut toivoa ainakaan lähitulevaisuudessa, sillä siellä oli jo vuosikausia ollut vuoden reservi. Minulle selitettiin edelleen, että hyvässä onnessa saataisiin kymmenen kuukauden kuluttua olla lähellä toivottua päämäärää. Minua suututti tämä selitys ja vihassani huomautin, että sitähän saattaa vaikka kuolla näin pitkän odotusajan kestäessä. Huomautuksellani ei tuntunut olevan asian esittelijään nähden minkäänlaista kaikupohjaa. Hän selitti edelleen, että jos olisin tullut eli tuotu paareilla tai minulla olisi oksennuksia, kovia kipuja ja muuta sellaista, niin sitten ehkä... Mutta kun te pääsette itse kävelemään eikä teillä ole näitä mainitsemiani vaivoja, niin valitettavasti emme voi ottaa teitä sisälle.

Tämän tuomion kuultuani matkasin murheellisena kotiin enkä osannut ajatella enkä toimia, sillä sairas ihminenhän on herkkä ja muutenkin pois normaalielämän raiteilta, joten hän ei kestä sellaisia iskuja kuin terveenä.

Olin vähällä lamaantua. Ajattelin, että olisi paras-

TERVETULOA

TAMPELLAN NAIS- JA MIESKUORON SEKÄ

ORKESTERIN YHTEISEEN

Toivekonserttiin

joka pidetään Tampellan juhlasalissa

24. 11. 1962 klo 19

Tampellan Musiikkiyhtymät

ta kävellä suoraan hautuumaalle ja odottaa suuren Luojan leikkausta. Mutta se ajatus oli vain hermostuneisuuteni tulos ja muistinkin, että minullahan on kotona kasvattipoika ja vaimo. Eikä heidänkään tilansa ollut erittäin hyvä, joten en oikein vielä sinnekään kerkiäisi heidän tähtensä. Niin palasin kotiin henkisesti ja ruumiillisesti masentuneena.

Mutta sinä iltana tapahtui sellaista, josta jälkeenpäin kiitin Jumalaani ja tunnen suurta kiitollisuutta kaikkia niitä kohtaan, jotka ohjasivat tämän kiusallisen kysymyksen onnelliseen päätökseen.

Kotiin ehdittyäni istuin mietteissäni ja masentuneena kokemastani epäonnesta. Ilta alkoi hämärtää ajatellessani tilanteen tukaluutta, niin siinä hämyn hiipiessä ilmaantui Juho Supperi kuin tilauksesta, mutta silti vain omia aikojaan. Hänethän tunnetaan suurisieluisena ja hyväsydämisenä ympäristössään sekä eräänä tampellalaisten keskinäisen avustuksen alulle panijana ja aina onnistuvaisena.

Kun kerroin hänelle ikävästä onnestani, oli hänkin huolestunut ja valitti ikävää tilaani ja sairaalaolojemme huolestuttavaa puutteellisuutta. Seuraavana päivänä Supperi palasi jälleen ja kertoi käyneensä maisteri Tienarin juttusilla tästä kysymyksestä ja kertoi hänen suhtautuneen myötämielisesti tilanteeseeni. Ja niinhän se sitten lähti luistamaan. Seuraavana päivänä saapui luokseni huoltosisar rouva Murotie ja ilmoitti, että on ryhdytty järjestämään toista mahdollisuutta ja kehoitti minua käymään kuulemassa seuraavana päivänä. Olin innoissani ja ehkä siitä syystä varhainen. Ajattelin vain asiani onnistumista enkä sitä, milloin huoltosisar on tavattavissa. Kun pääsin hänen puheilleen oli asia jo miltei järjestyksessä. Minulla oli tilattu aika tohtori Vile-

niukselta ja niin meninkin hänen vastaanotolleen muutaman päivän kuluttua. Sittenkin ilmaantui vielä vaikeuksia.

Tohtori Vilenius otti minut vastaan ja totesi tilanteeni huonoksi ja korjauksen tarpeessa olevaksi. Mutta jälleen se sama este kuin Hatanpäälläkin. Paikkaa ei tahtonut löytyä.

Kun huomautin hänelle, että tarkoitus olisi pyrkiä yksityispotilaaksi eli privaattiin niinkuin niitä paikkoja nimitetään. Tämän kuultuaan hän tutki muistiinpanojaan ja totesi, että maanantaina avautuisi yksi paikka Yleisen sairaalan yksityisosastolla. Käskettiin tulla maanantai-aamuna kello kahdeksalta.

Ja niin teinkin. Olin täsmällinen. Olin ensimmäinen. Näyttikin jo siltä, että minut sinne sijoitettaisiin, sillä annettuani henkilötiedot ja etumaksut suoritettuani vietiin minut pitkään käytävään ja käskettiin odottaa.

Odotin jälleen. Hoitaja meni ja toinen tuli, mutta kukaan heistä ei osoittanut minulle paikkaa mihin sijoittuisin. Saattajanikin katosi enkä häntä nähnyt sen jälkeen. Olin istunut käytävän odotussalissa ja katsellut meneviä ja tulevia runsaan puolituntisen, kun miellyttävän näköinen valkopuku pysähtyi kohdalleni ja kysyi nimeäni. Sitten hän pyöritteli silmiään onnettoman näköisenä ja epäili minun erehtyneen. Samalla hän totesi, ettei siellä ollut vapaata paikkaa. En tunnustanut erehtyneeni. Sanoin, että olkaa hyvä ja käykää toimistosta kysymässä niin ehkä muutatte mielenne. Hän tulikin jälleen luokseni ja todisti, että olin oikeassa. Sitten hän kuin itsekseen puhuen selitti, että ehkä tohtori oli erehtynyt ja että ehkä on odotettava siksi kunnes tohtori tulee.

Tohtori Vilenius tulikin ja valitti tätä ikävää sattumaa, sitä, ettei se paikka ollutkaan vapaa. Esitin tohtorille, etten tarvitse mitään kirjaimellista paikkaa, että olen vaikka käytävän penkillä tämän ajan, kunhan vain leikkaus tehtäisiin niin sillä hyvä. Mutta tohtori ei hyväksynyt minun esityksiäni ja sanoi, että täällä on niin täyttä, ettei tule kysymykseenkään. Sattui nim. niin että henkilö, jonka piti päästä pois, joutuikin uudelleen leikattavaksi ja siitä tämä kiusallinen erehdys.

Tulin jälleen toivottomaan mielentilaan ja olin ehkä liian kiihkeäkin, koska tohtori kiirehti selittämään, että yksityissairaalassa vapautuisi paikka parin päivän kuluttua, niin että jos sellainen sopii.

Mieleni virkistyi jälleen ja olin taas iloinen luvaten saapua sinne määrättynä aamuna. Asia ei tietystikään ollut sillä selvä, että mennä ja oikaista pöydälle. Oli vieläkin este, oli se este, joka on aina kun köyhä sairastaa. Tiesin, että tämä paikka on rahamiehiä ja heidän perheitään varten eikä tällaisia rahattomia varten. Koska en itse omistanut muuta kuin sen rahan, minkä sairaskassa viikottain maksoi elämistä varten.

Kun näin oli, niin en voinutkaan ilman muuta mennä tähän tarjottuun paikkaan, vaan minun oli käytävä anomassa taloudellisia takeita, siitä ettei minua jätettäisi velkavankeuteen tämän tapahduttua. Sillä kaiken muun vaivan lisäksi kiusasivat minua maksuvaikeudet.

Mutta saatuani maisteri Tienarilta ratkaisevan lausunnon painuin muitta mutkitta enempiä kyselemättä yksityissairaalan ovesta sisään.

Ja siellä se sitten selvitettiin. Suolet sovitettiin entiseen paikkaansa. Aukko ommeltiin ja siitä se alkoi hiljalleen tervehtymään. Kahdeksantoista vuoden kiusa katosi, vaikkakaan ei huomaamatta, mutta kuitenkin...

Nyt minusta tuntuu ihmeelliseltä, että sellainen vika, jota olin tottunut pitämään itselleni kuuluvana ja luonnollisena oli poissa ja vallan toisen tuntuinen oli olo. Onhan ymmärrettävää ja luonnollista, kun suolet laitetaan siihen paikkaan mihin ne ovat tarkoitetut, niin tuntuu se oikein sopivalta.

Ja niinpä minä kiitän vilpittömästi maisteri Tienaria, panostaja Juho Supperia, huoltosisar rouva Murotietä, sairaskassaa, Huolto r.y:tä ja kaikkia niitä, jotka tavalla tai toisela edesauttoivat minua vaikeassa tilassani.

M.M.

Turvaa itsesi pimeällä käyttämällä taskulamppua tai heijastinta.
TALJA

ARVOISAT TAMPELLALAISET!

Ensi kesää odotellessamme on ehkä jo syytä ajatella kesämökin hankintaa. Tällaiseen olisi nyt hyvä tilaisuus, sillä myytävänä on 3.218 m² suuruinen omakotipalsta Päivärinteen alueelta noin 1,8 km Suinulan asemalta. Palstalla on kesämaja ja kasvavaa metsää. Yhteinen ranta on noin 150 m päässä. Lähempiä tietoja saa ins. Lauri Weckselliltä. Puh. päivällä Tampella 336 ja illalla Tampere 50 852.

Keräys sotainvalidien hyväksi

Oy Tampella Ab:n Tampereen tehtailla 15. 9.— 31. 10. 1962 välisenä aikana suoritettu sotainvalidien hyväksi järjestetty keräys tuotti yhteensä:

Konepaja	61.872:—
Lapinniemi	25.855:—
Pellavatehdas	23.273:—
Huolto r.y.	10.000:—
Yhteensä Mk.	121.000:—

Lehtemme JOULUNUMEROON

tarkoitetut kirjoitukset ja kuvat pyydetään lähettämään toimitukselle **20. 11. -62** mennessä.

Kiitämme

Kiitämme Tampellan Huolto r.y:tä ja rva Murotietä saamastamme tuesta poikamme pitkäaikaisen sairauden ja kuoleman johdosta.

Aili ja Kalle Mäkelä

Parhaat kiitokseni Lapinniemen puuvillatehtaan johdolle ja virkailijoille, viimeistämön ja värjäämön insinööreille, työnjohtajille ja työntekijöille, Tampellan mieskuorolle sekä kaikille, jotka ystävällisesti muistivat minua merkkipäiväni johdosta.

Onni Wallin

Sydämellinen kiitos ins. Sandsundille, sähköosaston työnjohdolle ja työtovereilleni saamastani huomaavaisuudesta merkkipäivänäni 14. 9. -62.

Kalle Nieminen

Sydämellinen kiitokseni kaikille, jotka muistivat minua 20. 8. 1962.

Sylvi Lamminen

Parhaimmat kiitokseni osakseni tulleesta huomaavaisuudesta täyttäessäni 50 vuotta.

Toivo Mäkinen

Sydämellinen kiitos kaikille, jotka kunnioittivat isämme Teodor Rissasen muistoa ja ottivat osaa suruumme.

Ester ja Inkeri Rissanen

Parhaimmat kiitokseni Tampellan työnjohtajille ja työtovereilleni, jotka muistivat minua täyttäessäni 60 vuotta.

Heikki Niittymäki

Lämpimät kiitokseni Tampellan johdolle, pellavatehtaan sairaskassalle, Huolto r.y:lle, rak.osaston työnjohtajille ja työtovereille sekä kaikille niille, jotka niin mieltälämmittävällä tavalla tuitte minua mieheni Lauri Nokalan vaikean sairauden aikana sekä kunnioititte hänen viimeistä matkaansa ja otitte osaa syvään suruuni.

Rosa Nokala

Parhaimmat kiitokseni Tampellan johdolle ja huoltorenkaalle saamastani lahjasta siirtyessäni eläkkeelle.

Lempi Saarinen

Kiitän lämpimästi Tampellan Huolto r.y:tä ja rva Murotietä saamastani tuesta vaimoni sairauden aikana sekä siitä osanotosta, jota sain osakseni vaimoni kuoleman johdosta.

Mikko Pyykkönen

Parhaimmat kiitokseni kaikille, jotka lahjoin ja kukkasin muistivat minua siirtyessäni eläkkeelle.

Severi Kivekäs

Parhaimmat kiitokseni työnjohtajille, työtovereille sekä Iskelän omakotiyhdistykselle siitä huomaavaisuudesta, jota sain osakseni merkkipäivänäni.

Kalle Terävä

Parhaimmat kiitokseni Tampellan konepajan sairaskassalle saamastani avusta vaikean sairauteni aikana.

Nestor Kankaansyrjä

Parhaimmat kiitokseni Tampellan Huolto r.y:lle ja sairaskassalle.

Erkki Kanerva

Kiitän lämpimästi Tampellan Huolto r.y:tä saamastani tuesta vaimoni kuoleman johdosta.

Yrjö Virtanen

Lämpimät kiitokseni Tampellan konepajan avustuskassalle huomaavaisuudesta jota sain sairauteni aikana.

Urho Villamo

Sydämelliset kiitokseni kaikille, jotka muistivat minua täyttäessäni 60 vuotta.

Uuno Malmio

Sydämelliset kiitokseni Huolto r.y:lle ja rva Murotielle saamastani avusta sairauteni aikana ja siirtyessäni eläkkeelle.

Asser Eloranta

Lämpimät kiitokseni esimiehilleni, työtovereilleni ja Tampellan Huolto r.y:lle saamastani rahalahjasta ja kukkasista siirtyessäni eläkkeelle.

Juho Koivisto

Parhaat kiitokset Tampellan Huolto r.y:lle saamastani tuesta ja myös kaikille niille, jotka myötätunnolla ottivat osaa syvään suruumme poikamme poismenon johdosta.

Oiva Rinne

Parhaat kiitokseni Tampellan Huolto r.y:lle saamastani taloudellisesta tuesta pitkäaikaisen sairauteni vuoksi.

Ellen Nummela

Parhaimmat kiitokseni Tampellan Huolto r.y:lle ja huoltosisarelle saamastani taloudellisesta tuesta pitkän sairauteni johdosta.

Juho Leppänen

Parhain kiitos kaikille Teille, jotka niin yllättävän runsaasti muistitte minua täyttäessäni 50 vuotta.

Mikko Marjamäki

TAMPELLAN URHEILULAUTAKUNNAN

PALKINTOJENJAKOTILAISUUS

Pikkujoulun merkeissä

pidetään Tampellan juhlasalissa maanantaina 10. 12. 62 klo 19.00. Tällöin jaetaan palkinnot seuraavista kesäkauden aikana pidetyistä Tampellan kilpailuista: maastojuoksu, suunnistaminen, uinti ja harrastusuinti.

Urheiluväki Tervetuloa

TALJAn OHJE

Kun saavut rautatien tasoristeykseen ole erityisen varovainen. Aja riittävän alhaisella nopeudella ja varoituslaitteista huolimatta varmistaudu siitä, ettei juna tai muu kiskoilla kulkeva laite lähesty. Pimeässä pysähtyessäsi käännä seisontavalot päälle. Älä milloinkaan kilpaile lähestyvän junan kanssa.

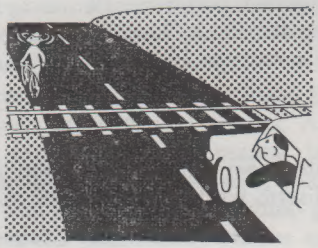

Tasoylikäytäväonnettomuudet vaativat maassamme useita kymmeniä kuolonuhreja. Lähestyvän junan nopeutta on vaikea arvioida. Sen vuoksi: pysähdy ja ole varovainen, näin tulee sinullekin

LIIKENNETURVALLISUUS TAVAKSI

TALJAn OHJE

Mopoilija
Sinulta ei vaadita ajokorttia, vaikka ajat moottoriajoneuvoa. Vakuutuskilpesi mukana saat TALJAn julkaiseman «AJA OIKEIN«-oppaan. Tutustu siihen tarkoin ennenkuin lähdet ajoon. Osaamalla liikennesäännöt ajat turvallisemmin etkä vaaranna muidenkaan tien käyttöä.

Tilastojen mukaan saa vuosittain maassamme noin 100 mopoilijaa surmansa. Mopoilijoitten lukumäärä on jatkuvasti nousemassa. Mopoilija: omaksu alunperin oikea asenne liikenteeseen ja ota

LIIKENNETURVALLISUUS TAVAKSI

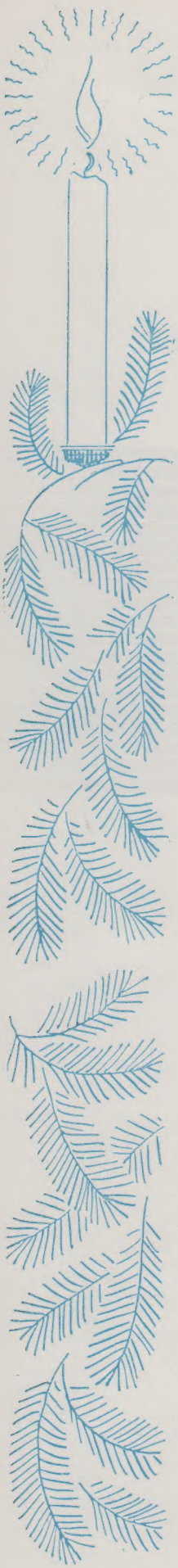

TAMPELLAN HUOLTO r.y:n

Joulujuhlat

TAMPELLAN JUHLASALISSA

AIKUISTEN JOULUJUHLA

lauantaina 15. 12. klo 19.00

LASTEN JOULUJUHLAT

alle 8 v:n ikäisille
sunnuntaina 16. 12. klo 12.30

ja 8—12 v:n ikäisille
sunnuntaina 16. 12. klo 16.00

Iloinen ja reipas ohjelma

Joulupukki

Tervetuloa

TAMPELLAN HUOLTO r.y.

KALEVA 18
Teiskontie 21 C 24
Laurila Lyyli